

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น

- ตอนที่ 1 นโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9 และ 11 และวิเคราะห์ความแตกต่างของ นโยบายการนำเสนอข่าวของ สถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานี
- ตอนที่ 2 แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอข่าวสารที่มีเนื้อหา และภาพ ความรุนแรงของสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง และวิเคราะห์แนวทางการ คัดเลือกนำเสนอข่าวที่มีความรุนแรงทั้ง 5 สถานี
- ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาข่าวและ ภาพประกอบข่าวที่มีความ รุนแรง และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความ รุนแรงในข่าวโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่
1. ปัจจัยภายในองค์กรสถานีโทรทัศน์ ที่มีผลต่อการคัดเลือก นำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11
 2. ปัจจัยภายนอกองค์กรสถานีโทรทัศน์ ที่มีผลต่อการนำเสนอความ รุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, และ 11

นโยบายการนำเสนอข่าว

สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อสมท.

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวช่อง 3 เกี่ยวกับแนวนโยบายในการนำเสนอข่าวของฝ่ายข่าว ผู้วิจัยพบว่านโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 นั้น นอกจากจะคำนึงถึงความสอดคล้องของนโยบายเสนอข่าวกับนโยบายรัฐบาลแล้ว ยังต้องสอดคล้องกับนโยบายของสถานีอีกด้วย ซึ่งได้แก่ การทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนที่ดี การวางตัวเป็นกลาง และการพยายามกระจายข่าวสารให้รวดเร็ว และครอบคลุมพื้นที่ การรับชมของประชาชนให้ได้มากที่สุด ซึ่งพบว่าในขณะนี้สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้มีการขยายเครือข่ายการแพร่ภาพไปทั่วทั้ง 4 ภาคแล้ว

"รูปแบบการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ทุกช่องของไทยเรานั้น ถูกจำกัดให้อยู่ในวงแคบสักหน่อย ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการและข้อบังคับของทางการ ซึ่งแม้จะมีได้เป็นหลายลักษณะอักษรให้ต้องปฏิบัติกันตลอดมานั้น คนทำข่าวโทรทัศน์ทั้งหลายย่อมตระหนักดีว่าลักษณะของข่าวในรูปแบบใด ที่สมควรจะแพร่ภาพออกสู่สายตาประชาชนหรือไม่แม้ว่าบางครั้งจะเกิดความรู้สึกที่ขัดกับเจตนารมณ์ของเราเองอย่างเหลือเกินในการที่จะต้องงดการเสนอข่าวที่เราอยากเสนอ แต่ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐเป็นสำคัญ"

(สมชาย แสงวงการ , บรรณาธิการข่าว ช่อง 3 , สัมภาษณ์ 26 พค.33)

นอกจากนี้ การที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นการดำเนินงานโดยเอกชน คือ บริษัท บางกอกเอ็นเตอร์เทนเมนท์จำกัด แต่อยู่ภายใต้ชื่อหน่วยงานของรัฐบาล คือ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) เนื่องจากกฎหมายไม่อนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ จึงต้องมีการจัดตั้งโดยเสียค่าสิทธิในลักษณะ สัมปทานการเช่าสัญญาณ ให้แก่หน่วยงานเจ้าของสถานี ซึ่งเป็นหน่วยราชการ แต่ทั้งนี้ การปฏิบัติงานในทุกๆ ด้านของสถานีโทรทัศน์ จะอยู่ภายใต้กฎระเบียบของ คณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว.

ด้วยเหตุผลที่เป็นการดำเนินงานโดยเอกชน จึงทำให้เห็นนโยบายสถานีเน้นหนักไปในด้านธุรกิจ การขายเวลาโฆษณารายการ ซึ่งเป็นรายได้หลักของสถานี ดังนั้น การทำข่าวของทางสถานี จึงต้องคำนึงถึงความน่าสนใจ ที่จะดึงดูดผู้ชมให้มาชมข่าวของสถานีโทรทัศน์

ข้อ 3 ให้มากที่สุดด้วย ดังนั้น นโยบายการนำเสนอข่าวอีกประการหนึ่งของสถานีโทรทัศน์
ข้อ 3 จึงได้แก่ การเสนอข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยการแสวงหาแง่มุม
ประเด็นในการนำเสนอ ให้ประชาชนผู้รับสาร ได้รับข่าวสารทุกแง่มุมอย่างเต็มที่ (นาย
สนธิญาณ หนูแก้ว ,หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวช่อง 3, สัมภาษณ์ 26 พค. 33)

ลักษณะอีกประการหนึ่งของนโยบายการนำเสนอข่าวช่อง 3 คือ การเสนอข่าว
ที่ก่อประโยชน์แก่ส่วนรวม ชชาติ และ ประชาชน ให้ความรู้ หรือ ประสบการณ์แก่ประชาชน
ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ความสับสน อลหม่าน ตระหนกตกใจ ความแตกแยกในชาติ ดัง
จะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ นายสนธิญาณ หนูแก้ว ดังนี้

"หลักการเสนอข่าวของ ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้น เรามีหลักการเสนอข่าวทุกชิ้นที่เรา
เล็งเห็นว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่มวลชน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด เช่น
การเสนอข่าวบันเทิง ซึ่งเราเริ่มขึ้นเป็นทีวีช่องแรกนั้น ก็เพื่อให้ผู้ชมที่เครียด
กับการชมข่าวสารบ้านเมือง สภาวะเศรษฐกิจ หรือ ข่าวอาชญากรรมซึ่งล้วน
แต่สร้างความอึดอัดและเครียดพอสมควรแล้ว ก็ควรที่จะได้ผ่อนคลายอารมณ์
ด้วยการชมข่าวเบาๆเป็นการปิดท้าย ด้วยเหตุนี้เราจึงเสนอข่าวบันเทิงเรีงรมณ์
บ้าง ข่าวเกี่ยวกับความสวยความงาม แต่ ทั้งนี้ การเสนอข่าวสารต้องเป็นไป
ตามหลักการที่ว่า ข่าวทุกชิ้นจะต้องผ่านการกลั่นกรองจากเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร
ก่อน จึงจะออกอากาศสู่สายตาประชาชน ข่าวใดก็ตามแม้จะเป็นข่าวที่มี
ประโยชน์ หากได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข่าวนั้นจะมีส่วนในการสร้างสรรค์น้อย
กว่าการทำลาย หรือเป็นบ่อเกิดของการกระตุ้นให้เกิดความแตกแยกของคนใน
ชาติ เราจะละเว้นจากการเสนอข่าวนั้นโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นผลเสีย
มากกว่าผลดี ซึ่งในกรณีนี้ ช่อง 3 ก็ยอมตกข่าว"

กล่าวโดยสรุป นโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ได้แก่

1. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงนโยบายรัฐบาล
2. การนำเสนอข่าวให้สอดคล้องกับนโยบายสถานี
3. การนำเสนอข่าวภายใต้กฎ ระเบียบ กบว.
4. การเสนอข่าวโดยคำนึงถึงความสนใจของประชาชน

นโยบายการนำเสนอข่าว

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของส่วนราชการ โดยขึ้นตรงต่อกรมการสื่อสารทหารบก การบริหารและการดำเนินงานจึงเป็นระบบราชการทหาร ซึ่งแบ่งการบริหารงานเป็นส่วนอำนาจการกับฝ่ายปฏิบัติการ ส่วนอำนาจการจะประกอบไปด้วยนายทหารชั้นผู้ใหญ่จากกรมการสื่อสารทหารบก เป็นผู้ดูแลและควบคุมให้เป็นไปตามนโยบาย อีกส่วนหนึ่ง คือฝ่ายปฏิบัติการนั้น จะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ คือฝ่ายจัดรายการ ฝ่ายเทคนิค ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายจากส่วนอำนาจการมาปฏิบัติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นผลให้นโยบายการนำเสนอข่าวของฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เป็นการเสนอข่าวที่ต้องคำนึงถึงนโยบายของฝ่ายทหาร ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ได้แก่ ลักษณะการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้

- การแจ้งข่าว คำสั่ง ใ้ทหารและประชาชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ
- การเสนอข่าวที่เป็นการเผยแพร่กิจการของกองทัพบก และหน่วยราชการอื่น ๆ นอกกองทัพบกตามที่เห็นสมควร
- การเสนอข่าวเพื่อต่อต้านการโฆษณาของฝ่ายตรงข้าม
- การเสนอข่าวที่เป็นการเผยแพร่นโยบายของรัฐบาล
- การเสนอข่าวที่เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน
- การเสนอข่าวโดยคำนึงถึง ศีลธรรม และวัฒนธรรมอันดีของประชาชน

นอกจากจะต้องคำนึงถึงนโยบายของฝ่ายทหารแล้ว การดำเนินงานของฝ่ายข่าวช่อง 5 ยังต้องเป็นไปตามกฎระเบียบที่กำหนดโดย กบว. อีกด้วย ซึ่งเนื้อหากฎระเบียบ กบว. นั้นได้มีกำหนดถึงการนำเสนอรายการข่าว ซึ่งทางฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 นำมาเป็นแนวนโยบายการนำเสนอข่าวที่ได้แก่

- การเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน
- การเสนอข่าวที่ส่งเสริมให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- การเสนอข่าวที่ไม่ทำให้ประชาชนเสียขวัญ ตระหนกตกใจ หรือก่อให้เกิดความแตกแยก
- การเสนอข่าวที่ไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้าย อันก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน
- ไม่เป็นการขู่ข่มหรือ เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็กหรือเยาวชน
- ไม่เป็นการพาดพิงถึงบุคคล หรือสถาบันใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นไปในทางลามกอนาจาร

ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของ บรรณาธิการข่าวช่อง 5 คุณกัลยา พานิชดี ที่ได้แสดงให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายทางด้านข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีช่อง 5 เป็นการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับนโยบายของฝ่ายทหาร และการยึดตามกฎระเบียบของคณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์หรือ กบว.

"นโยบายการเสนอข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 5 เราจะยึดถือตามแนวทางที่ กบว. กำหนดไว้ รวมถึงนโยบายของฝ่ายทหาร เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 เป็นของทหาร จึงทำให้ฝ่ายข่าวของเราต้องเพิ่มเป้าหมายขึ้นมาอีก คือการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีให้ประชาชนมีต่อทหาร รวมถึงการเป็นแหล่งข้อมูลที่เผยแพร่ข้อมูลจากทางรัฐบาล และทั่วไปป้อนให้กับทางทหาร นอกจากการเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างทหารกับประชาชนแล้ว ในหมู่ทหารเองก็ต้องได้รับข่าวสารเพิ่มเติม เราต้องเสนอข่าวเพื่อสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างทหารกับทหาร ซึ่งเราถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นนโยบายที่เด่นชัดประการหนึ่งของฝ่ายข่าว ททบ.5"

(กัลยา พานิชดี , อ่างแล้ว)

นโยบายอีกประการหนึ่งของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ในการนำเสนอข่าว ได้แก่ การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงความสนใจของประชาชน และพยายามเพิ่มประสิทธิภาพของการนำเสนอข่าว โดยได้มีการจ้างบริษัท อี เอ็ม นิวส์ ให้เป็นผู้ทำรายการข่าวส่วนหนึ่งเพื่อออกอากาศในรายการข่าวประจำวัน รวมถึงการรับผิดชอบออกอากาศข่าวสดไลน์ในภาคค่ำ ที่เป็นการสรุปข่าวทั่วโลกที่สำคัญและเป็นจุดสนใจของประชาชน โดยการจัดหาข่าวจากแหล่งข่าวที่มีชื่อเสียงเช่น CNN, BBC, และ NHK เป็นต้น

ในส่วนของเนื้อหาและภาพข่าวนั้น ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ก็ได้มีกำหนดเป็นนโยบายในการนำเสนอ กล่าวคือ ข่าวที่นำเสนอต้องประกอบไปด้วย ความถูกต้อง เทียบตรง ไม่บิดเบือนนำเสนออย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติ และการนำเสนอเป็นไปอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์

ในกรณีที่ เป็นข่าวสารที่มีความรุนแรงนั้น ทางฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 ไม่ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายการนำเสนอข่าว แต่เป็นการกำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือก ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในส่วนของ แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

โดยสรุป ผู้วิจัยพบว่า แนวนโยบายการนำเสนอในปัจจุบันของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 ได้แก่ นโยบายดังต่อไปนี้

1. การเสนอข่าวโดยยึดถือตามนโยบายฝ่ายทหาร อันประกอบด้วย การเสนอข่าวเกี่ยวกับกองทัพบกเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างทหารกับประชาชน การเสนอข่าวที่เป็นการเผยแพร่นโยบายรัฐบาล
2. การเสนอข่าวโดยยึดตามกฎระเบียบ กบว. ได้แก่ การเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม การเสนอข่าวเพื่อทำให้เกิดความกลมเกลียวสามัคคี ความรักในสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รวมถึงการเสนอข่าวที่หลีกเลี่ยงความกระทบกระเทือนจิตใจประชาชนผู้รับสาร
3. การเสนอข่าวโดยคำนึงถึงความสนใจของประชาชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการนำเสนอข่าวให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสารในการรับชมข่าวให้ได้มากที่สุด
4. การนำเสนอข่าวโดยยึดหลักความถูกต้อง เทียบตรง สมบูรณ์ และความเร็วในการนำเสนอเป็นหลักสำคัญ

นโยบายการนำเสนอข่าว

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 พบว่า แนวนโยบายการนำเสนอข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 7 มีแนวทางการปฏิบัติงานของบุคคลากรฝ่ายข่าว ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ต้องดำเนินนโยบายสนองตอบนโยบายจากฝ่ายทหาร เนื่องจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการดำเนินงานของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด ซึ่งเป็นเอกชนที่เข้าสัมปทานการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์จากกองทัพบก เป็นผลให้กองทัพบกมีบทบาทในการเข้ามาเกี่ยวข้องกับกาณ์ดำเนินการของสถานี

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีต้องปฏิบัติตามระเบียบ กบว. ดังนั้น การดำเนินนโยบายการนำเสนอข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 7 จึงต้องคำนึงถึงทั้งฝ่ายทหาร และ คณะกรรมการ กบว. ควบคู่กันไป

"การกำหนดนโยบายการบริหารงานของ บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ และ วิทยุซึ่งเป็นผู้บริหารช่อง 7 เรานั้น ต้องยึดตามแนวของทหารเป็นหลัก ซึ่งนโยบายของกองทัพบกนั้นเป็นลักษณะข้อกำหนดกว้างๆให้เรายึดเป็นแนวทางซึ่งนโยบายของบริษัทฯ เราจะถือว่าเป็นนโยบายรองลงมาจากแนวนโยบายของทหาร ซึ่งจากสภาวะการณดังกล่าวนี้ จึงกล่าวได้ว่า ทหารได้กำหนดกรอบในการปฏิบัติงานของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ด้วย นอกเหนือจากการที่เราต้องปฏิบัติตามกรอบที่กำหนดโดย กบว. แล้ว"

(ปกาศิต คำพิมพ์ ,บรรณาธิการข่าว ช่อง 7 ,สัมภาษณ์ 26 พค. 33)

2. การดำเนินนโยบายการนำเสนอข่าว ให้สอดคล้องกับนโยบายสถานีโทรทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการดำเนินงานในระบบธุรกิจ เป็นผลให้ฝ่ายข่าว ต้องนำระบบธุรกิจมาเกี่ยวข้องในการผลิต และนำเสนอข่าว ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ นายพิสิทธิ์ กิริติการกุล

"การดำเนินนโยบายสถานีโทรทัศน์ นอกจากต้องคำนึงถึงรัฐเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งแล้วแต่เนื่องจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 บริหารงานโดยเอกชน ในฐานะสถาบันธุรกิจ ไม่ได้เป็นของหน่วยราชการใดๆ เราจึงไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ จึงต้องดำเนินธุรกิจเป็นหลักในการหารายได้เพื่อดำเนินกิจการสถานี นั่นคือ สถานีประกอบธุรกิจข่าวก็เป็นรายการหลัก รายการหนึ่งของสถานี โดยเฉพาะปัจจุบันเราพบว่า รายการข่าวเป็นรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานีได้เป็นอันดับ 2 ของรายได้สถานี ดังนั้น นโยบายส่วนหนึ่งของสถานีที่กำหนดขึ้น และ มีความสำคัญต่อฝ่ายข่าวคือ การนำเสนอข่าวที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้ชมให้เห็นความสำคัญของรายการข่าวที่มีต่อชีวิตประจำวัน และ สนใจดูข่าวมากขึ้น เมื่อ Rating ผู้ชมมาก ย่อมมีผลต่อการโฆษณาที่จะเข้าสถานีในช่วงรายการข่าว ซึ่งเป็นช่วง Prime Time"

3. การนำเสนอข่าวของสถานี โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยึดหลักความสนใจของประชาชนเป็นหลักในการนำเสนอข่าว ความถูกต้องสมบูรณ์ของข่าว การติดตามข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชนนำเสนออย่างต่อเนื่อง โดยการติดตามอย่างใกล้ชิดจนถึงที่สุด

นอกจากนี้เพื่อตอบสนองความสนใจของประชาชนให้ทั่วถึง โดยเฉพาะประชาชนในต่างจังหวัด สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ได้ดำเนินการเพื่อขยายกำลังส่งให้ประชาชนในต่างจังหวัดได้ชมรายการต่างๆของทางสถานี โดยสถานีจะพยายามสร้างสถานีเครือข่ายเพื่อทำการถ่ายทอดรายการของสถานีแม้ที่กรุงเทพฯ

กล่าวโดยสรุป นโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 ได้แก่ - การนำเสนอข่าวให้สอดคล้องกับนโยบายทหาร และปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดโดย กบว.

- การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงนโยบายสถานี
- การนำเสนอข่าวโดยเน้นที่ความสนใจของประชาชน

นโยบายการนำเสนอข่าว

สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อสมท.

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อสมท. เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในด้านการสื่อสารมวลชนโดยตรง รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อจัดกิจกรรมสื่อสารมวลชนของรัฐให้มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพถูกต้อง รวดเร็วและเป็นที่ยอมรับของประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งโทรทัศน์เป็นเครื่องมือสื่อสารมวลชนของรัฐบาลในการทำให้ประชาชนได้รับความเคลื่อนไหวของข่าวสารต่าง ๆ และเข้าใจถึงการทำงานของรัฐบาลได้ดียิ่งขึ้น

ด้วยลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นผลให้การดำเนินนโยบายการนำเสนอข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. เป็นดังนี้

1. เสนอข่าวโดยคำนึงถึงรัฐบาล การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน โดยเฉพาะงานของรัฐบาลที่ปฏิบัติแล้วส่งผลกระทบต่อประชาชน และข่าวที่ส่งผลกระทบต่อรัฐบาล สำหรับงานของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะต้องหาข้อมูลจากประชาชนว่ามีความต้องการอย่างไรมาเสนอให้รัฐบาลทราบเพื่อหาทางแก้ไข แต่การเสนอข่าวใดนั้นจะต้องระมัดระวังเสถียรภาพของรัฐบาล เพราะสถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อสมท. เป็นรัฐวิสาหกิจของรัฐบาล และที่สำคัญอย่างยิ่งการเสนอข่าวโทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียง ผู้ชมย่อมเชื่อถือมากกว่าที่เสนอโดยสื่ออื่น ๆ

2. ระมัดระวังข่าวเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ศาสนา ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งบรรณาธิการข่าวประจำวันต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมาก เพราะถ้าเสนอข่าวผิดพลาดอาจจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติหรือสังคม สำหรับข่าวประเภทนี้ มักใช้เทคนิคในการเสนอข่าว ที่หลีกเลี่ยง ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันดังกล่าว

3. ความถูกต้องและสมบูรณ์ของข่าว ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม (5WH) ผู้สื่อข่าวเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดแหล่งข่าวและเหตุการณ์มากกว่าผู้ดูผู้ชม จะต้องยืนยันความถูกต้องได้ดีกว่าผู้ชมและผู้เรียบเรียงข่าว ดังนั้น หากมีปัญหาหรือไม่แน่ใจในเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ของข่าว จะต้องตรวจสอบเพิ่มเติมจากคู่มือข่าว

4. ความรวดเร็ว สถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 แห่ง เฉพาะกรุงเทพมหานครต่างก็เป็นสถานีคู่แข่งซึ่งกันและกัน ดังนั้นแต่ละสถานีต่างก็พยายามเสนอข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อนช่องอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อสมท. มีนโยบายที่จะเสนอข่าวแข่งขันกับช่องอื่นอีก 3 ช่อง เพราะหากเสนอข่าวก่อนช่องอื่นจะมีผลโดยตรงทำให้ประชาชนเชื่อถือ แสดงประสิทธิภาพในการทำงานด้านการเสนอข่าว

นอกจากนี้ในการนำเสนอข่าวทางฝ่ายข่าวช่อง 9 อสมท. มีนโยบายที่จะให้ผู้สื่อข่าวมีบทบาทในการนำเสนอข่าวที่ผู้สื่อข่าวแต่ละคนไปทำมา เป็นลักษณะการลงเสียงในข่าวที่ผู้สื่อข่าวแต่ละคนรับผิดชอบ เนื่องจากผู้สื่อข่าวเป็นผู้ประสบกับเหตุการณ์ในข่าวนั้นด้วยตนเอง ดังนั้น การจะถ่ายทอดสภาวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้สื่อข่าวที่ทำข่าวมาเองกับการที่ผู้ประกาศข่าวจะอ่านบทบรรยายข่าว จึงย่อมแตกต่างกัน ผู้สื่อข่าวจะสามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ได้ดีกว่า ซึ่งต่อไปทางฝ่ายข่าวช่อง 9 จะลดบทบาทผู้ประกาศให้ผู้ประกาศเป็นตัวเชื่อม (Link) ข่าวแต่ละข่าวเท่านั้น

"ปัจจุบันนโยบายฝ่ายข่าวของแต่ละช่อง จริง ๆ แล้วจะเป็นสิ่งที่เน้นในเรื่องลักษณะการนำเสนอมากกว่า ข่าวของแต่ละช่องถ้าพิจารณาจะเห็นว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนัก จะคล้าย ๆ กัน ก็คือ แหล่งข่าวส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ เนื้อหาประเด็นข่าวจึงไม่แตกต่างกัน การเล่นข่าวตามกระแสที่ทุกช่องก็ปฏิบัติเหมือน ๆ กัน การเสนอข่าวมีการเสนอหลายภาค แต่ละภาคเสนอในเวลาใกล้เคียงกัน จะมีต่างกันบ้างก็ตรงที่ข่าวภูมิภาคที่ใครไปเสาะแสวงหามา มี team ข่าวเยอะกว่าก็ไปทำข่าวได้มากกว่า ซึ่งในส่วนของการนำเสนอ ที่พยายามสร้างจุดสนใจตามนโยบายของฝ่ายข่าวช่อง 9 ก็คือการลดบทบาทของผู้ประกาศ เพื่อจะทำให้คล้ายเมืองนอก หมายถึงว่า ลักษณะของผู้ประกาศข่าวจริง ๆ จะ

เป็นตัว link ว่าข่าวจากไหนจากนี้ แล้วก็ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของนักข่าว ที่ รายงานข่าวจากสถานที่เกิดเหตุจริง ซึ่งได้เตรียมเทปโทรทัศน์รายงานข่าวไว้ แล้ว"

(อัชฌา สุวรรณปากแพรก , สัมภาษณ์)

5. ความต่อเนื่องในการเสนอข่าว การติดตามเหตุการณ์และความคืบหน้าของ ข่าวจนกว่าข่าวนั้นจะยุติ ซึ่งอาจจะเร็วหรือช้า และ มักติดตามข่าวโดยวิธีสัมภาษณ์บุคคลที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ

6. การนำเสนอข่าวโดยคำนึงถึงระเบียบ กบว. การนำกฎระเบียบที่ กำหนดโดย คณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง และ วิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว. มาเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบาย ด้านการนำเสนอข่าว ได้แก่ ในส่วนของ การ นำเสนอภาพ และ เนื้อหาข่าวดังต่อไปนี้

- การเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน
- การเสนอข่าวที่เป็นการกระตุ้นให้เกิดความรักในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- การไม่เสนอข่าวที่ กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ และ สัมพันธไมตรีอันดีกับต่างประเทศ
- การไม่นำเสนอข่าวที่พาดพิงก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล หรือ เป็นไปในทางลามกอนาจาร
- การหลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าวที่เป็นความทารุณ โหดร้าย ก่อให้เกิด ความตื่นตระหนกตกใจในหมู่ประชาชน
- การกระทำความผิดของเยาวชน

7. นโยบายเกี่ยวกับ การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในรายการ ข่าวโทรทัศน์ จะไม่ได้กำหนดเป็นลักษณะนโยบายลายลักษณ์อักษร แต่จะเป็นการกำหนด แนวทางเพื่อให้บุคลากรได้ปฏิบัติในการตัดสินใจคัดเลือก ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดไว้ใน ส่วนของแนวทางการคัดเลือกเพื่อนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

นโยบายการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ ภาครัฐบาลมีส่วนเข้ามาควบคุมมากกว่าสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ในเขตกรุงเทพฯ แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะการจัดองค์กรภายในฝ่ายข่าวสถานี ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับ สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ที่มีเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร และ ดำเนินการ เช่น การจัดแบ่งบุคคลกร ภาระหน้าที่ และ ลักษณะการปฏิบัติงานในสายงานข่าว

ในส่วนของนโยบายการนำเสนอข่าว จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 พบว่าการดำเนินนโยบายทางด้านข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 มีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

1. การนำเสนอข่าวสารที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของหน่วยงานราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เป็นของรัฐ ซึ่งดำเนินการโดยกรมประชาสัมพันธ์ เป็นผลให้นโยบายการเสนอข่าวต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และ ส่วนราชการเป็นสำคัญ และ การเสนอข่าวส่วนสำคัญ คือ การนำเสนอกิจกรรมของภาครัฐบาล

" นโยบายฝ่ายข่าวของสถานีเราก็คคล้ายคลึงกับ สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น เพียงแต่เราจะมีส่วนที่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับรัฐบาลมากกว่าสถานีอื่น กล่าวคือ จะนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของรัฐบาลในปริมาณที่มากกว่า สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น "

(เดชอนันต์ ทยานันต์ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

"การนำเสนอข่าว โดยปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และ กรมประชาสัมพันธ์ จึงให้ความสำคัญต่อการเผยแพร่ข่าวสารของรัฐบาลนโยบายต่างๆความคืบหน้าของโครงการต่างๆ ของรัฐบาล เป็นต้น "

(พิเชษฐ ปัญญาบุษกร , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

2. การเสนอข่าวที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องของสาธารณชน โดยยึดหลักความจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และ การร่วมมือร่วมใจกันของทุกระดับในสังคม ทุกส่วนของชาติ

"แนวทางการเสนอข่าวโทรทัศน์ของสถานี ก็เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างประชาชน ที่แตกต่างกันในด้าน อาชีพ วิทยุ ภูมิ ภูมิ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกระดับ ดังนั้นการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 นอกจากจะเน้นหนักในส่วนของการราชการ กิจกรรมของรัฐบาลแล้ว ก็จะทำให้ความสนใจในการเสนอความเคลื่อนไหวของสาธารณชน การร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆเพื่อสังคม ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของการร่วมมือกัน"

(ศุภพร สาครบทร , สัมภาษณ์ 30 พ.ค. 33)

3. การนำเสนอข่าวที่ไม่ทำให้ประชาชนตื่นตระหนก เสียขวัญ ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก และกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ การเสนอภาพข่าวสงคราม การสู้รบในส่วนต่างๆของโลก หรือ การสู้รบตามแนวชายแดนของประเทศ ซึ่งต้องมีการระมัดระวังในส่วนของภาพที่นำออกอากาศ ซึ่งเป็นภาพที่มีความรุนแรง

"เนื่องจากภาพอาวุธสงคราม การสู้รบ สมรภูมิตรบ เป็นภาพที่สร้างความตระหนกต่อประชาชน สามารถส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้ชมรวมถึงความมั่นคง

ของชาติ ดังนั้น การนำเสนอข่าวในลักษณะนี้ จึงต้องมีการระมัดระวังไม่นำเสนอแบบเน้นรายละเอียด"

(เดชอนันต์ ษณานันต์ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

4. นโยบายการเสนอข่าวที่มุ่งเน้นความสนใจของประชาชน โดยข่าวที่จะนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ ของ สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 นั้นจะพิจารณาจาก ความน่าสนใจของข่าวเป็นหลัก ข่าวใดที่ประชาชนให้ความสนใจมากก็จะพิจารณานำเสนอ ก่อน ทั้งนี้โดยตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า ข่าวนั้นๆจะต้องก่อประโยชน์ ให้กับมวลชน สร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม

การเสนอข่าวที่เป็นกลาง เป็นนโยบายที่ฝ่ายข่าวทุกคนต้องคำนึงถึงในฐานะนักสื่อสารมวลชน จากการสัมภาษณ์ ศุภพร สาครบุตร บก. ข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 พบว่าหลักการประการสำคัญประการหนึ่งในการเสนอข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 11 คือ การเป็นกลางในการเสนอข่าวโดยยึดหลักที่ว่าประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินสภาวะเหตุการณ์ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จากการเสนอข่าวที่ให้ข้อมูลทั้ง 2 ฝ่ายแก่ประชาชน

"เรานำเสนอความคิดเห็นของฝ่ายค้านที่มีต่อรัฐบาล แม้ว่าเราจะเป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐ แต่หากมีความขัดแย้งกล่าวหาของฝ่ายใดๆ เราก็นำเสนอพร้อมกับเสนอข่าวการแก้ข้อกล่าวหาของอีกฝ่ายด้วย เช่น หากฝ่ายค้านกล่าวหารัฐบาล เรานำออกอากาศ และมีการแก้ข้อกล่าวหา หรือชี้แจงโดยโฆษกรัฐบาล เราก็ต้องนำออกอากาศ โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน"

(ศุภพร สาครบุตร , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

บทวิเคราะห์นโยบายการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

สถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11

จากการรวบรวมข้อมูล และ วิเคราะห์นโยบายการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ของ สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆแต่ละช่อง อันได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง3, สถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง5, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง7, สถานีโทรทัศน์ช่อง9 อสมท. และ สถานีโทรทัศน์ช่อง11 กรมประชาสัมพันธ์ไปแล้วนั้น พบว่า การดำเนินนโยบายของฝ่ายข่าว ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ของสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 5 ช่อง ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

1. การดำเนินนโยบายของฝ่ายข่าวต้องคำนึงถึงนโยบายหลักของสถานีโทรทัศน์

แม้ว่าฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง จะมีบรรณาธิการเป็นผู้สามารถตัดสินใจในการดำเนินงานของบุคคลากรข่าว ไม่ว่าจะเป็น การคัดเลือกข่าวที่จะทำแต่ละวัน การเรียงลำดับความสำคัญของข่าวเพื่อนำเสนอในรายการข่าว การอนุมัติให้ออก หรือไม่ออกอากาศ แต่บรรณาธิการของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องต้องรับนโยบายจากทาง สถานีอีกทอดหนึ่ง ทำให้นโยบายโดยทั่วไปของฝ่ายข่าวแต่ละช่องต้องสนองตอบนโยบายของ สถานีโทรทัศน์ ดังตัวอย่างชัดเจน เช่น กรณีของสถานีโทรทัศน์ช่อง7 ที่เป็นการดำเนินการ โดยเอกชนซึ่งเข้าสัมปทานสัญญาโทรทัศน์จาก กองทัพบก ซึ่งทำให้เกิดผลต่อ การทำงาน ของฝ่ายข่าว 2 ประการ

1. ฝ่ายข่าวต้องดำเนินนโยบายสนองตอบนโยบายจากฝ่ายทหาร

นั่นคือสืบเนื่องจากภาวะการเป็นคู่สัญญาระหว่างบริษัทกรุงเทพฯโทรทัศน์และ วิทยุจำกัดผู้ดำเนินการบริหารงานสถานีโทรทัศน์ช่อง7 กับ กองทัพบกเป็นผลให้การกำหนด นโยบายส่วนหนึ่งของฝ่ายข่าวต้องคำนึงถึงกองทัพบก ไม่สามารถขัดต่อนโยบายของกองทัพบกได้ เช่น การนำเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของกองทัพ กิจกรรมของผู้นำกองทัพที่ต้องนำเสนอทุกครั้งในรายการข่าว

2. ฝ่ายข่าวต้องดำเนินการสนองตอบนโยบายสถานีโทรทัศน์

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการบริหารงานโดยเอกชน ไม่ได้มีส่วนราชการใดๆ เข้ามาร่วมในการดำเนินงานจึงไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ทำให้สถานีต้องดำเนินการบริหารงานแบบธุรกิจหารายได้เลี้ยงตัวเอง

ดังนั้น ราชการข่าวซึ่งเป็นราชการหนึ่งของสถานี และสามารถทำรายได้ให้กับสถานีได้เป็นอันดับ 2 ของสถานี จึงเป็นราชการที่ต้องนำเสนอให้สามารถดึงดูดความสนใจของประชาชนผู้รับสาร ซึ่งกล่าวได้ว่า นโยบายสถานีโทรทัศน์ เป็นแรงผลักดันต่อนโยบายฝ่ายข่าวให้พยายามนำเสนอข่าว เพื่อความสนใจของประชาชน อันจะนำมาซึ่งอัตราผู้ชมที่สูงขึ้น และ โฆษณาที่เข้าสถานีมากขึ้น (อ้างถึงคำให้สัมภาษณ์ นายพิสิทธิ์ กิริติกาลกุล , พค. 33)

นอกเหนือจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 แล้ว พบว่าฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ก็ต้องดำเนินการนโยบายข่าวให้สอดคล้องกับ นโยบายหลักของสถานีโทรทัศน์ ดังนี้

- สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อสมท. นโยบายฝ่ายข่าวต้องคำนึงถึงนโยบายสถานี ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของ อสมท.
- สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 พบว่า นโยบายฝ่ายข่าวต้องคำนึงถึงนโยบายสถานี ซึ่งควบคุมและดำเนินการโดยกองทัพบก
- สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. เป็นสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดย อสมท. ดังนั้น นโยบายของฝ่ายข่าวที่กำหนดขึ้น จึงต้องให้สอดคล้องกับนโยบาย อสมท. ผู้ดำเนินงานสถานี
- สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ พบว่า นโยบายของฝ่ายข่าวต้องปฏิบัติตามองค์กรแม่ ผู้บริหารคือ กรมประชาสัมพันธ์ รวมถึง รัฐบาล เนื่องจาก เป็นสถานีโทรทัศน์ ของทางราชการโดยตรง

2. นโยบายการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของคณะกรรมการ
บริหารงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาในนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง ต่างๆ
ทั้ง 5 สถานี ที่มีการกำหนดการนำเสนอเนื้อหาโดยสอดคล้องกับระเบียบ กบว. ซึ่งใน
ระเบียบ กบว. นั้น มีลักษณะเป็นข้อบังคับสำหรับทุกรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นรายการข่าว หรือรายการใดๆ ดังนั้นทุกรายการจึงต้องนำระเบียบ
ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการวางระเบียบปฏิบัติ ซึ่งก็รวมถึงรายการข่าวด้วย ซึ่งได้แก่
การเสนอเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้

- การเสนอที่เป็นการส่งเสริมให้เกิดความรักในสถาบัน ชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์
- การเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- การเสนอที่ไม่ทำให้ประชาชนเสียหาย เกิดการอลหม่าน หรือก่อให้เกิด
การแตกแยกในหมู่ประชาชน
- การเสนอที่ไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ
สัมพันธ์ไมตรี กับต่างประเทศ
- การเสนอที่ไม่เป็นการ พาดพิงถึงบุคคล หรือสถาบันใดๆ อันอาจก่อให้เกิด
ความเสียหายหรือเป็นไปในทางลามกอนาจาร
- การเสนอที่ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ วัฒนธรรม
ความสงบเรียบร้อย หรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ไม่เป็นการแสดงให้เห็นความโหดร้าย อันก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่
ประชาชน

เมื่อพิจารณา จากเนื้อหาของนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ กับ
ระเบียบ กบว. ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า เป็นไปตามคำให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการสถานีโทรทัศน์
ทั้ง 5 สถานี จึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินนโยบายการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์
ช่องต่างๆ สอดคล้องกับ ระเบียบของ คณะกรรมการบริหารงานวิทยุกระจายเสียง และวิทยุ
โทรทัศน์ หรือ กบว.

3. การนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์จะเน้นที่ความสนใจของประชาชน

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง พบว่า บรรณาธิการข่าวทุกสถานีต่างคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศอย่างระมัดระวังมิให้ผิดไปจากนโยบาย ขณะเดียวกันก็คัดเลือกข่าวที่ไม่ขัดกับนโยบายมาเน้นเป็นข่าวเด่น (High light) ซึ่งปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่ใช่ข่าวราชการ มักเป็นข่าวเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง หรือ ข่าวเหตุการณ์ภัยพิบัติ ที่ได้รับความสนใจจากประชาชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักการพิจารณาคัดเลือกข่าวที่สำคัญ จะมุ่งเน้นที่ความสนใจของประชาชน เป็นหลัก ส่วนองค์ประกอบทางด้านคุณค่าข่าวอื่นๆ ก็เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้ข่าวมีความน่าสนใจแตกต่างกันไป

ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว ช่อง 3, 5, 7, 9, 11
สถานีโทรทัศน์ช่อง 3

"การคัดเลือกข่าว ในการนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ ทางฝ่ายข่าวช่อง 3 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ในการให้ความสำคัญต่อการนำเสนอเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนมากที่สุด ในขณะนั้นเป็นหลัก และก็ต้องพิจารณาถึงความเป็นผลกระทบของเหตุการณ์นั้นต่อประชาชน ยิ่งข่าวที่มีผลกระทบสูง ความขัดแย้งสูงจะเป็นที่สนใจของประชาชนมาก" (สนธิญาณ หนูแก้ว , อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 5

"เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสิน หรือกรอบที่ผู้สื่อข่าวแต่ละคนจะใช้ในการเลือกสรรประเด็นในการนำเสนอข่าวนั้น ทางฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 5 ได้กำหนดเป็นแนวทางตามทฤษฎีการประเมินคุณค่าความสำคัญของข่าว ซึ่งจะใช้เป็นหลักในการพิจารณาเบื้องต้นว่า เหตุการณ์ หรือ เรื่องราวนั้นมีคุณค่าควรที่จะนำเสนอเป็นข่าวได้หรือไม่ แนวทางดังกล่าวนี้ ได้แก่ ความรวดเร็ว , ความใกล้ชิด , ความสำคัญ , ผลกระทบ , ความขัดแย้ง และความสนใจของมนุษย์" (กัลยา พานิชดี , อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 7

"หลักเกณฑ์การคัดเลือกข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 7 จะพิจารณาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ พิจารณาในแง่บุคคล เหตุการณ์ ว่ามีความสำคัญ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม และ อยู่ในความสนใจของประชาชน ซึ่งความสนใจของประชาชนจะเป็นหลักการที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้ ข่าวนั้นๆจะต้องเป็นข่าวที่ก่อประโยชน์ให้กับประชาชนด้วย"

(ปกาศิต คำพิมพ์ , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9

"การคัดเลือกนำเสนอข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ ก่อประโยชน์ให้กับประชาชน ทั้งนี้ องค์ประกอบหลักในการพิจารณาคัดเลือกข่าว เพื่อนำเสนอ ได้แก่ การพิจารณาว่า ข่าวนั้นๆเป็นที่สนใจของประชาชน และ ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นหลัก ซึ่งในขณะเดียวกันทางฝ่ายช่อง 9 ก็พิจารณาในส่วนของ องค์ประกอบของข่าว คุณค่าข่าว ข่าวใดที่มีองค์ประกอบมากที่สุด ข่าวนั้นย่อมสำคัญที่สุด"

(ศุทธิชัย บุนนาค , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11

"นโยบาย ในด้านการคัดเลือกข่าวที่จะนำเสนอ ในรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 นั้น จะพิจารณาจาก ความน่าสนใจของข่าวเป็นหลัก ช่วงใดที่ประชาชนให้ความสนใจมาก ก็จะพิจารณานำเสนอก่อน ทั้งนี้โดยตั้งบนหลักการที่ว่า ข่าวนั้นๆจะต้องมีลักษณะของคุณค่าข่าว และก่อประโยชน์แก่มวลชน สร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม"

(ศุภพร สาครบุตตร, อ่างแล้ว)

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง
ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3

จากการสัมภาษณ์หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 (นาย สันติญาณ หนูแก้ว) ถึงแนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง ผู้วิจัยพบว่า ในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวที่มีความรุนแรงของกองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 นั้น มีลักษณะที่ชัดเจน 2 ประการ ได้แก่

- การกำหนดแนวทางการคัดเลือกโดยฝ่ายข่าว
- การพิจารณาคัดเลือกจากวิจารณ์ของ นักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ และ บรรณาธิการ

การกำหนดแนวทางการคัดเลือกโดยฝ่ายข่าว

ฝ่ายข่าวช่อง 3 มีแนวทางที่ยึดถือไว้เป็นหลักในการคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าว ได้แก่

1. ภาพและเนื้อหาข่าวนั้นจะต้องไม่กระทบต่อความมั่นคง โดยเน้นที่ความมั่นคงของชาติ
2. ในการคัดเลือกภาพและเนื้อหาข่าวจะมีคณะกรรมการของทางฝ่ายข่าว เรียกว่า คณะกรรมการร่วมพิจารณา หรือ กรจ. มีนายคณิศ ศรียาภิชย์ อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นประธาน คณะกรรมการดังกล่าวนี้ จะเป็นที่ปรึกษาของกองบรรณาธิการในแง่ของกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน ในการคัดเลือกเนื้อหา หรือภาพข่าวที่หมิ่นเหม่ต่อการผิดกฎระเบียบ เช่น อาจจะมีหมิ่นศาสนา หรือ ผิดระเบียบกบว. หรือส่งผลกระทบต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ที่อาจเป็นผลให้เกิดการฟ้องหมิ่นประมาท ผลเสียย่อมเกิดแก่ฝ่ายข่าว ดังนั้น จึงต้องมีการระมัดระวังในส่วนนี้ ซึ่งเป็นจิตสำนึกในหน้าที่ของนักข่าวทุกคน
3. ในส่วนของภาพข่าวที่เป็นภาพเกี่ยวกับ สภาพศพ อุบัติเหตุ หรือเด็กที่มีปัญหา ภาพเหล่านี้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) ได้มีกฎหมายออกอากาศภาพลักษณะดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้น การจะนำภาพดังกล่าวเผยแพร่สู่ผู้รับสาร จึงต้องมีการใช้เทคนิค เบลอ(blur)ภาพ หรือเป็นการถ่าย

ภาพมุกกว้างไม่ให้เห็นความน่ากลัวชัดเจนเจาะจง หรือ อาจเป็นการตัดต่อเสียง ภาพนั้นๆไม่ต้องนำออกอากาศเลย

4. ในขั้นตอนของการตัดต่อ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ จะมีหน้าที่ตัดต่อเทปตามบทที่ผู้สื่อข่าวส่งไปให้ตัดต่อ และในระหว่างที่ดำเนินการตัดต่อนั้น นักข่าวเจ้าของบทข่าวนั้นๆ จะเข้าไปควบคุมการตัดต่อด้วยตนเอง แต่ถ้าหากผู้สื่อข่าวไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดต่อได้ บรรณาธิการก็จะเข้าไปควบคุมดูแลแทน อีกทั้งช่างภาพผู้ถ่ายภาพประกอบข่าวนั้น ก็จะพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดต่อของพนักงานตัดต่อด้วย เป็นการทำงานที่ต้องประสานงานกันโดยตลอด กล่าวคือในการคัดเลือกภาพนำเสนอข่าวนั้น ผู้สื่อข่าวก็มีอำนาจตัดสินใจอยู่ในระดับหนึ่งอยู่แล้ว หากตัดสินใจไม่ได้ก็สามารถปรึกษารับรองบรรณาธิการในสายงานของตนเองได้

การพิจารณาคัดเลือกจากวิจารณ์ของ นักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ และ บก.

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นแนวทางที่กองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 ใช้เป็นหลักในการพิจารณาคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง แต่สำหรับการพิจารณาด้วยตนเองของนักข่าว และบรรณาธิการนั้น หัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวช่อง 3 ได้กล่าวถึงหลักในการคัดเลือกภาพและเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงของนักข่าวและบรรณาธิการช่อง 3 ว่าเป็นการพิจารณาจากความรู้สึกพื้นฐานของผู้ทำการตัดสินใจคัดเลือก (ได้แก่ นักข่าว ช่างภาพ และ บรรณาธิการ) เป็นการพิจารณาคัดเลือกจากความรู้สึกของนักข่าว ช่างภาพ และ บรรณาธิการนั่นเองโดยคำนึงถึงความรู้สึกร่วมของสังคม ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้รับสาร เป็นหลักในการพิจารณา

ในการพิจารณาคัดเลือกภาพรุนแรง หรือเนื้อหาข่าวสารที่เป็นความรุนแรงนั้น ไม่อาจมีมาตรฐานมาวัดเป็นระดับต่างๆได้ชัดเจน เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้สึก มโนคติ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งกล่าวได้ว่า การตัดสินใจของผู้รับผิดชอบ คือ นักข่าว ช่างภาพ และ ฝ่ายตัดต่อ จะต้อง มี "จรรยาบรรณ" เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงอยู่เสมอ และด้วยเหตุผลที่ว่า บุคคลแตกต่างกันในด้านทัศนคติ ความเชื่อ ความคิดเห็น ดังนั้นการจะตัดสินใจคัดเลือกข่าวย่อมแตกต่างกัน ดังที่นายสนธิญาณ หนูแก้ว หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายข่าว ช่อง 3 กล่าวว่า

"แม้การเลือกของแต่ละคนแตกต่างกัน แต่ทุกคน จะมีมาตรฐานของความรู้สึกดี

- เลว เป็นสิ่งที่ทุกคนได้รู้สึกไว้ เรื่องนั้นๆเป็นภาพที่กำลังเสนอความรุนแรง นั่นคือ เป็นมาตรฐานที่ทุกคนได้จาก การตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องระมัดระวังภาพข่าว หรือเนื้อหาข่าวสารที่จะนำเสนอออกไปว่าจะส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้รับสารหรือไม่ นั่นเอง"

โดยมากแล้วข่าวที่มีเนื้อหา และ ภาพที่มีความรุนแรงน่ากลัว มักจะได้แก่ข่าวอาชญากรรม เพราะเป็นข่าวที่ต้องนำเสนอเกี่ยวกับ ความเสียหาย ความตาย การบาดเจ็บ ฆาตกรรม และความรุนแรงน่ากลัวต่างๆ จึงกล่าวได้ว่า นักข่าวที่ทำข่าวอาชญากรรม ต้องเกี่ยวข้องกับนำเสนอเนื้อหา และภาพข่าวที่ปรากฏความรุนแรง ซึ่งต้องระมัดระวังในการนำเสนอ ในส่วนนี้ บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ช่อง 3 (คุณสมพร จิมเฉลิม , สัมภาษณ์ 26 พค. 2533) ได้สรุปถึงแนวทางการคัดเลือกภาพในการนำเสนอข่าว อาชญากรรม ว่า

"การคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรง ไม่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวได้ นักข่าว และช่างภาพ จะใช้ความรู้สึกส่วนตัวและประสบการณ์ของตนเป็นหลัก ในการตัดสินใจ ประกอบกันไปกับจรรยาบรรณของนักข่าว แต่ทางฝ่ายข่าวอาชญากรรมช่อง 3 ได้ตกลงกันว่าภาพข่าวลักษณะต่อไปนี้จะหลีกเลี่ยงไม่นำเสนอ เพื่อเป็นเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจของนักข่าว อันได้แก่

- ภาพที่เห็นบาดแผลชัดเจนจะไม่นำออกอากาศ
- ภาพที่สร้างความน่ากลัวแก่คนดู ไม่นำออกอากาศ
- ภาพโป๊ ภาพเปลือย ไม่ออกอากาศ
- ภาพที่อาจก่อให้เกิดความตระหนกแก่คนดู ไม่ออกอากาศ"

อย่างไรก็ตามการพิจารณาคัดเลือกภาพเพื่อนำเสนอในรายการข่าว ย่อมต้องใช้เวลาในการคัดเลือกเพื่อนำเสนอภาพที่เหมาะสมที่จะนำออกอากาศให้ประชาชนชม ในขณะเดียวกัน เป็นที่ทราบกันดีว่า นักข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาไม่ใช่ในอ้อม เพราะข่าวโทรทัศน์ปัจจุบันมีการนำเสนอที่ทันต่อเหตุการณ์ ด้วยวิทยาการ และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า พบว่าข่าวโทรทัศน์หลายๆข่าวนำเสนอแบบข่าวด่วนที่เกิดขึ้นปัจจุบันในขณะนั้นๆ หรือค่อนข้างใกล้เคียง เช่น

กรณีการเสนอข่าวรถบรรทุกถึงแก๊สคว่ำ ที่บริเวณถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ใกล้แยก
ทางรถไฟมักกะสัน เมื่อคืนวันที่ 24 สิงหาคม 2533 ในช่วงเวลาประมาณ 10.15 น.
ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต และ ทรัพย์สิน อย่างใหญ่หลวงนั้น จะเห็นได้ว่าสถานี
โทรทัศน์ช่องต่างๆ สามารถออกอากาศข่าวด่วนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ทำให้ประชาชนทั่วประเทศ
ได้รับทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้พร้อมๆกัน

ในกรณีที่ทางฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ต้องออกอากาศข่าวโดยเร่งด่วนนั้น อาจเป็น
ผลให้การตรวจสอบเนื้อหาข่าวสารรวมถึงภาพข่าวทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดทาง
ด้านเวลาดังกล่าว ในกรณีนี้ทางฝ่ายข่าวช่อง 3 กล่าวว่า ก่อนนำภาพ และ เนื้อหาข่าว
ออกอากาศ จะต้องมี การตรวจสอบทุกครั้ง กล่าวคือ บรรณาธิการจะเข้าไปช่วยควบคุมแล
การตัดต่อ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ลักษณะเนื้อหา และ ภาพประกอบที่ต้องระมัด
ระวัง แล้วจึงนำออกอากาศ ซึ่งการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ในกรณีที่ภาพยังไม่พร้อมที่จะออก
อากาศ จะกระทำโดยการ นำเสนอเนื้อหาข่าวไปก่อน แล้วเมื่อภาพพร้อม จึงนำเสนอภาพ
ตามมา

จะเห็นได้ว่า ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวสารที่มีความรุนแรงเพื่อนำเสนอใน
รายการข่าวภาคค่ำของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 นั้น มีแนวทางซึ่งเป็นที่ทราบ
โดยทั่วกันในฝ่ายข่าวว่า การตัดสินใจคัดเลือกของนักข่าว ช่างภาพ และ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ
ก่อนที่จะนำมาผ่านความเห็นชอบของ บรรณาธิการนั้น บุคคลเหล่านี้จะพิจารณาคัดเลือกระดับ
ความรุนแรงจากวิจรรย์ของตนเองที่เกิดจากความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อภาพความรุนแรงนั้น
ประกอบกันไปกับประสบการณ์ทางวิชาชีพที่ได้ปฏิบัติงานข่าว การคำนึงถึงจรรยาบรรณ ความ
รู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่ การคำนึงถึงผลกระทบต่อคนดู และพบว่าทางฝ่ายข่าวยังได้กำหนด
ถึง ลักษณะภาพที่ควรหลีกเลี่ยงการนำออกอากาศ ซึ่งได้แก่ ภาพความรุนแรงในลักษณะต่างๆ
นอกจากนี้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอาวุโสผู้มีประสบการณ์ในด้านข่าว
คือ คณะกรรมการร่วมพิจารณาข่าว เพื่อเป็นที่ปรึกษาทางข่าว โดยมากจะมีบทบาทในด้าน
กฎหมายสื่อสารมวลชน เพื่อพิจารณาว่า ข่าวใดจะส่งผลกระทบต่อสถานีในแง่กฎหมาย ข่าว
ใดที่สมควรออกอากาศ หรือ ไม่สมควรออกอากาศ เป็นต้น

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง
ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

บรรณาธิการข่าวช่อง 5 (วิฑูรย์ สายสุจริต , สัมภาษณ์ 25 พค. 33)
ได้ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันข่าวทางโทรทัศน์เสนอเนื้อหาและภาพข่าวที่มีความรุนแรงมาก
ขึ้น สืบเนื่องจากวิทยาการและเทคโนโลยีที่เจริญรุดหน้า ทำให้การนำเสนอข่าวสามารถ
กระทำได้โดยฉับไวและทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเห็นได้ว่า สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ
สามารถเสนอข่าวเหตุการณ์ภัยพิบัติ ที่เกิดแก่ส่วนต่างๆของโลกได้ในเวลาที่ใกล้เคียงกับ
เหตุการณ์จริง แม้ว่าเหตุการณ์ต่างๆดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนก็สามารถนำออก
อากาศได้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ และในบางครั้งที่ความเร่งด่วนดังกล่าวก็เป็นผลให้การ
ตรวจสอบเนื้อหาและ ภาพข่าวของสถานีโทรทัศน์เป็นไปอย่างเร่งรีบ และไม่ละเอียด
เท่าที่ควร ทำให้ภาพหรือเนื้อหาข่าวที่ออกอากาศมีลักษณะของความรุนแรงปรากฏ

ในการนำเสนอข่าวที่มีความรุนแรง ความขัดแย้ง เมื่อนำออกอากาศออกไป
อาจมีผลกระทบตามมาอีกหลายประการ ดังนั้น จึงต้องมีการเลือกร้อยอย่างระมัดระวัง
เช่น ในกรณีการเสนอข่าวอาชญากรรมซึ่งจุดสำคัญคือการเสนอภาพข่าว ซึ่งเป็นที่สนใจ
ของประชาชน เป็นข่าวที่กล่าวได้ว่า มีคุณลักษณะทางด้านข่าวในแง่ HUMAN INTEREST
ซึ่งเมื่อนำออกอากาศให้ประชาชนดูแล้ว อาจเกิดผลตามมาก็คือ พฤติกรรมการเลียนแบบ
ซึ่งมักเกิดขึ้นกับเด็กที่ยังขาดวิจารณญาณ

หลักการพิจารณาคัดเลือกภาพและเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงของสถานีโทรทัศน์สีกอง
ทัพบกช่อง 5 ได้แก่แนวทางต่อไปนี้ (กัลยา พานิชดี บรรณาธิการข่าวช่อง 5, สัมภาษณ์
25 พ.ค. 33)

1. การพิจารณาคัดเลือกโดยใช้วิจารณญาณของนักข่าว, ช่างภาพ ประสานไปกับการ
ยึดตามกฎระเบียบ กบว. ในกรณีที่นักข่าวไม่สามารถตัดสินใจได้ จะ
ปรึกษาบรรณาธิการให้ร่วมพิจารณาด้วย
2. ในกรณีที่มีภาพข่าวรุนแรง นำกลัว ทางช่อง 5 ไม่มีการทำกราฟฟิก แต่หากมี
ความจำเป็นต้องนำเสนอภาพข่าวที่มีความรุนแรง เช่น ภาพประกอบข่าวการ
ฆาตกรรม อุบัติเหตุ คนบาดเจ็บเห็นเลือด คนตาย รวมถึงภาพการกระทำผิด

ของเขาวชน จะหลีกเลี่ยงไม่นำเสนอภาพข่าวดังกล่าวโดยตรง แต่จะเป็นการถ่ายภาพระยะไกล (Long Shot) ให้คนดูรู้ว่า มีการฆาตกรรม หรือ อุบัติเหตุเกิดขึ้น มีคนบาดเจ็บ และ เสียชีวิต

3. ในกรณีที่ เป็นข่าวต่างประเทศ พบว่า ข่าวต่างประเทศมีบางช่วงที่เป็นภาพวีบีเปลือย และมีความรุนแรงน่ากลัว เช่น ข่าวฆาตกรรม สงคราม จราจลประท้วง หายนะต่างๆ ทางช่อง 5 จะมีการพิจารณาก่อนนำออกอากาศ โดยมีเกณฑ์ว่า หากภาพหรือเนื้อหาข่าวสารนั้นออกอากาศเผยแพร่ไปแล้วก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รวมถึง ภาพพจน์อันดีงามของประเทศ ก็จะไม่ให้นำออกเผยแพร่ในรายการข่าว เช่น มีหลายข่าวที่แสดงถึงความสกปรก อาชญากรรม โจรผู้ร้าย กรณีนี้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคง และภาพพจน์ของประเทศ ทางฝ่ายข่าวช่อง 5 จะไม่นำออกอากาศ แต่ถ้าภาพดังกล่าวเป็นภาพการประท้วงในต่างประเทศซึ่งแม้จะแสดงออกถึงความรุนแรง น่ากลัว การจลาจล ฆาตกรรมต่างๆ จะสามารถนำออกอากาศได้เนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับคนไทย เป็นสิ่งที่ไกลตัวคนไทย แต่อย่างไรก็ตาม เคยปรากฏคำสั่งคณะปฏิวัติ ห้ามออกอากาศข่าวประท้วง เนื่องจากจะเป็นตัวอย่างให้กระทำตาม

จากแนวทางการคัดเลือกเพื่อนำเสนอความรุนแรงในรายการข่าว ของฝ่ายข่าวช่อง 5 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า สามารถสรุปถึงแนวทางที่ชัดเจนได้ คือ

ประการแรก การคัดเลือกข่าวที่มีความรุนแรงของ นักข่าว ข่างภาพ บรรณาธิการ โดยการใช่วิชาญาณ ซึ่งเกิดจาก ความรู้สึกพื้นฐานของแต่ละคนที่มีต่อความรุนแรง ผนวกกับการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานที่ต้องสัมผัสกับข่าวในลักษณะต่างๆ ซึ่งแน่นอนว่า นักข่าวเกือบทุกคนต้องเคยมีประสบการณ์กับความรุนแรงมาก่อน

ประการที่สอง ได้แก่ การคัดเลือกข่าวความรุนแรงโดยมีกรอบที่ใช้ในการคัดเลือกซึ่งประกอบด้วย กฎหมาย ระเบียบกบว. การคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดต่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ ภาพพจน์อันดีงามของประเทศ ผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ชม

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวที่มีความรุนแรง
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

1. การพิจารณาคัดเลือกเพื่อนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรงของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 จะยึดหลักการใช้วิจารณ์ตาม ความรู้สึกต่อภาพเหตุการณ์ความรุนแรง ที่ปรากฏในข่าว ของ นักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ รวมตลอดถึง เจ้าหน้าที่ตัดต่อ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า วิจารณ์ว่า วิจารณ์ตาม ที่นำมาตัดสินความควร ไม่ควร ในการออกอากาศภาพที่มีความรุนแรงของบุคลากรข่าว นั้น เป็นสิ่งที่มาจากความรู้สึก สำคัญสำนึก เมื่อพบเห็นภาพรุนแรง

"นักข่าว ช่างภาพ ต่างก็มีบทบาทในการเลือกเสนอประเด็นข่าว ภาพประกอบข่าว ถ้าเป็นข่าวที่มีความรุนแรง นักข่าวทุกคน ช่างภาพทุกคนจะใช้วิจารณ์ตาม ใช้ความรู้สึก ในฐานะที่ทุกคนต่างก็ผ่านเหตุการณ์แบบนี้ พบเห็นเหตุการณ์ลักษณะนี้จากการทำงานอยู่แทบทุกวัน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้เราตัดสินว่า ภาพนี้คำพูดนี้ สมควรที่จะนำออกอากาศหรือไม่ กระทั่งคนตัดต่อก็มีอิสระในการตัดต่อเหมือนกัน แต่เรากำชับว่า ห้ามปล่อยคำพูดที่เราไม่ต้องการให้ออกอากาศ ส่วนภาพก็ต้องเป็นภาพที่ไม่ล่อแหลม แต่ส่วนมากก็ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องภาพนัก เนื่องจากคนตัดต่อ ก็มีประสบการณ์ว่า ภาพไหนโป๊เกินไป สดสยองเกินไป น่ากลัวเกินไป คนตัดต่อกลัวภาพน่ากลัวมากกว่าเราเห็นแล้วตกใจว่า น่ากลัวเกินไป ซึ่งจริงๆแล้ว common sense หรือ สำคัญสำนึก ความรู้สึกต่อภาพรุนแรงของเขาก็คล้ายๆของเรา ภาพใบหน้า บาดแผลที่ชัดเจน ต้องหลีกเลี่ยง ไม่ close up แต่ถ้าเป็น long shot ก็ใช้ได้ เท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่าช่างภาพจะถ่ายภาพใกล้ชิดมาก เยอะมาก คนตัดต่อจะเป็นคนเลือก ตัดต่อตามสคริปต์ที่ซึ่งตรวจสอบ และกำหนดมาแล้วโดย บก. เมื่อตัดต่อเสร็จแล้วก็เสร็จขึ้นข่าว"

(พิธีกรรม กิริติกาลกุล , สัมภาษณ์ 7 พค. 33)

อย่างไรก็ตาม หากนักข่าว และ เจ้าหน้าที่ตัดต่อไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าภาพนั้นๆ สมควรออกอากาศหรือไม่ ก็จะปรึกษาบรรณาธิการ ให้บก. เป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย

2. การกำหนดแนวทางการคัดเลือกโดยฝ่ายข่าว เป็นลักษณะการประชิดตกลงกันภายในฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เพื่อให้ทุกคน และ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำข่าวผลิตข่าว ได้มีแนวทางการปฏิบัติในการคัดเลือก เพื่อนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ในแนวทางเดียวกัน ซึ่งพบว่าภาพและเนื้อหาที่ต้องหลีกเลี่ยง ที่จะนำเสนอในรายการข่าว ได้แก่

- ภาพคนบาดเจ็บ มีบาดแผล เห็นเลือด
- อุบัติเหตุ
- การฆาตกรรม
- การกระทำผิดของเยาวชน
- ข่าวที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ
- การคำนึงถึงกฎหมายหมิ่นประมาท และ ระเบียบกบว.

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องนำ ภาพที่น่ากลัว นำหวาดเสียว ออกอากาศทางฝ่ายข่าวช่อง 7 จะเลี่ยงการนำเสนอตรงๆ โดยการถ่ายภาพระยะไกล (long shot) แล้วใช้คำบรรยายข่าวให้ผู้ดูได้ทราบว่า มีอะไรเกิดขึ้น และที่สำคัญจะไม่เสนอภาพน่ากลัวนั้นๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือทำร้ายความรู้สึกคนดู โดยการใช้นำเสนอว่ารุนแรงขนาดใด เช่น ศีรษะแตก ฟันหัก 15 ซี่ ดังนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวทางในการคัดเลือกข่าวตามที่กล่าวข้างต้น แต่จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ช่อง 7 พบว่า ข่าวบางข่าวต้องนำเสนอเนื้อหา และภาพข่าว อย่างเข้มข้น และ "รุนแรง" เช่น กรณีข่าวการฆาตกรรมหลายรายที่ จ.ชลบุรี ในปี 2533 ซึ่งเป็นข่าวที่สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ นำเสนอกันอย่างครึกโครม มีการนำภาพที่น่ากลัว ที่แสดงออกถึงความรุนแรงของเหตุการณ์ เช่น ภาพของสภาพรถยนต์ที่ถูกกระสุนปืนจนพยุบ สภาพศพผู้เสียชีวิต (เป็นการถ่ายภาพระยะไกล) โดยการนำเสนอติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันซึ่งการนำเสนอในลักษณะนี้ นับว่าเป็นการนำเสนอเนื้อหา และ ภาพข่าวที่รุนแรง แต่เหตุผลที่ทางฝ่ายข่าวอาชญากรรมเห็นว่าสมควรนำเสนอข่าวดังกล่าว ในลักษณะนี้ ก็คือเพื่อให้เกิดผลที่ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้ความสนใจ และ เข้ามาแก้ไขปัญหาวางอย่างจริงจังมากขึ้น

"บางข่าวต้องเสนอ "รุนแรง" เช่น ข่าวเมืองชล การเสนอรุนแรงเพื่อให้คนตระหนักว่า เหตุการณ์นี้เป็นปัญหาสำคัญ และก็ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่บ้านเมืองตื่นตัวกับปัญหา กระทั่งนายกฯ ยิ่งให้ความสนใจ และให้มีการแก้ไขอย่างจริงจัง เช่น ไม่เคยมีปรากฏการคืนบ้านก้านั้นเปื้อนก็มีการกระทำอย่างจริงจัง" (สุกฤษดิ์ จงเจียมจิตต์ , สัมภาษณ์ 14 พค.33)

นอกจากนี้แล้ว เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ ฝ่ายข่าวอาชญากรรมช่อง 7 เห็นว่า เหตุการณ์ความรุนแรงในข่าว บางครั้งจำเป็นต้องนำเสนอภาพที่แสดงให้เห็นถึงความน่ากลัว เพื่อสะท้อนปัญหาสังคม เป็นลักษณะการให้อุทธาหารณ์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

"ข่าวการข่มขืน การเสนอของเราจะเป็นการเสนอในลักษณะอุทธาหารณ์ให้ ผู้รับสารได้ทราบว่าสาเหตุที่เกิดขึ้น เนื่องจาก สถานที่เปลี่ยว การแต่งกายล่อแหลม ให้ประชาชนได้มองเห็นถึงเหตุจูงใจที่ก่อให้เกิดการโจรกรรม หรือ อาชญากรรม"

(สุกฤษดิ์ จงเจียมจิตต์ , สัมภาษณ์ 14 พค. 33)

"กรณีเหตุการณ์ รถบรรทุกแก๊สระเบิด ที่ถนน เพชรบุรีตัดใหม่ เมื่อวันที่ 24 กันยายนที่ผ่านมา ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 เสนอภาพเหตุการณ์ความเสียหาย และผู้บาดเจ็บ มีการออกอากาศภาพคนถูกไฟลวก เราเห็นว่า เป็นสิ่งที่สมควรออกอากาศ เพื่อเป็นอุทธาหารณ์ของความประมาท ความหละหลวมของเจ้าหน้าที่ แม้ว่าภาพที่นำเสนอจะเป็นภาพที่น่าสลดใจ น่ากลัว"

(ประกาศิต คำพิมพ์ , สัมภาษณ์ 1 ตค. 33)

จากแนวทางการคัดเลือกเพื่อนำเสนอความรุนแรงในข่าว ของฝ่ายข่าวช่อง 7 จะเห็นว่า ประกอบด้วย ประการแรก การคัดเลือกข่าวที่มีความรุนแรงของบุคคลากรข่าว โดยใช้ วิจารณ์ญาณ จากประสบการณ์ในวิชาชีพ และ อีกประการหนึ่งคือ การคัดเลือกโดยมีกรอบที่ทางฝ่ายข่าวกำหนดไว้เป็นแนวทางในการคัดเลือก แต่ก็พบว่าแนวทางต่างๆ ที่กำหนดไว้นั้น ก็สามารถยืดหยุ่นได้กรณีการเสนอข่าวเพื่อเป็นอุทธาหารณ์ ข้อเตือนใจ รวมถึง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจังของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง
สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าวช่อง 9 อสมท. (อัจฉา สุวรรณปากแพรง, สัมภาษณ์ 28 พค. 33) เกี่ยวกับแนวทางการคัดเลือกภาพรุนแรงเพื่อนำเสนอในรายการข่าวพบว่า ได้แก่

1. วิจารณ์ของบุคลากรข่าว

การคัดเลือกภาพรุนแรงที่นำเสนอทางรายการข่าวช่อง 9 จะพิจารณาจากหลักความควร - ไม่ควร แม้ว่าในส่วนของการควบคุมเกี่ยวกับโทรทัศน์จะมีกฎ กว. ควบคุมประกอบกันไปกับ กฎหมายหมิ่นประมาท แล้วก็ตาม แต่ลักษณะกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นก็ไม่ชัดเจนเจาะจง (อัจฉา สุวรรณปากแพรง, อัจฉา) จึงต้องพิจารณาความเหมาะสมของภาพ และเนื้อหาข่าวที่จะนำออกอากาศ โดยการใช้วิจารณ์ของบรรณาธิการนักข่าว ช่างภาพ รวมถึงเจ้าหน้าที่ติดต่อ ทั้งนี้ถือว่าการตัดสินใจของบรรณาธิการจะถือเป็นที่สุด

"ถ้าเป็นข่าวที่จะนำออกอากาศในช่วงเย็น และ ข่าวภาคค่ำ เราจะลงเสียง (Voice over) ไม่ทัน ก็จะไปติดต่อเลย เพื่อจะได้พร้อมในการเตรียมออกอากาศ โดยในขั้นตอนการติดต่อ จะมีการพิจารณาภาพที่จะนำออกอากาศ โดยการร่วมดูแลระหว่าง ผู้ติดต่อ นักข่าวผู้รับผิดชอบข่าวนั้นๆ รวมถึง ผู้เรียบเรียง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ หากมีเนื้อหาอะไรที่ค่อนข้าง sensitive บก. จะเป็นคนตัดสินใจทั้งหมด"

ในการติดต่อภาพ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้อง มีการพิจารณาคัดเลือกภาพประกอบข่าวเพื่อนำเสนอนั้น ทางกองบรรณาธิการช่อง 9 มีความเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญที่ต้องมีการควบคุมดูแล แต่เนื่องจากข้อจำกัดที่บรรณาธิการไม่สามารถจะเข้าไปควบคุมดูแลได้ทุก

ข่าว เพราะปริมาณข่าวที่เข้ามาในแต่ละวันมีจำนวนมาก ดังนั้น การแก้ไขในประเด็นที่การควบคุมดูแลการติดต่อภาพ และเนื้อหาข่าวอาจเป็นไปได้คือ การมอบหมายให้ช่างภาพที่มีความชำนาญ มีความอาวุโส มีประสบการณ์ สามารถพิจารณาตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดสมควรออกอากาศ

"การติดต่อภาพ บก. จะเข้าไปดูบ้างเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่ภาพประกอบข่าวเราจะดูหมด ละเอียดทุกข่าวคงไม่ได้ เพราะลักษณะการทำงานจริงๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ คือ ในแต่ละวันจะมีข่าวที่รายงานเข้ามาจำนวนมาก บางวันถึง 30 ข่าว แต่หมายถึงว่าแต่ละข่าวอาจจะหลาย sources หลายแหล่งมารวมกัน คนติดต่อเราจะเลือกช่างภาพที่ค่อนข้างอาวุโส มีความชำนาญ มีความรู้ว่าอันไหนควร ไม่ควร ถ้าอันไหนล่อแหลม เค้าก็จะเรียกเรา (บก.) ให้ช่วยตัดสินใจให้ ว่าสมควรนำออกอากาศหรือไม่"

2. การกำหนดแนวทางพิจารณาภาพ และเนื้อหาข่าวโดยฝ่ายข่าว

แม้ว่าการจะพิจารณาตัดสินใจ ในการคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าว เพื่อนำออกอากาศ จะเป็นสิ่งที่ไม่มีการกำหนดไว้ตายตัว แต่เพื่อให้การปฏิบัติงานของฝ่ายข่าว ช่อง 9 อสมท. เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สามารถประสานความคิด การตัดสินใจได้ ทางกองบรรณาธิการข่าว ช่อง 9 จึงได้กำหนดแนวทางไว้เกี่ยวกับการพิจารณาความเหมาะสมของภาพ ที่ สมควร หรือไม่สมควรออกอากาศ โดยภาพที่หลีกเลี่ยงไม่นำออกอากาศทางรายการข่าวช่อง 9 หรือหากนำออกอากาศ ก็จะใช้ภาพ long shot ได้แก่

- ภาพที่เห็นการฆาตกรรมค่อนข้างชัดเจน
- แผนประทุษกรรมที่เห็นรายละเอียดมากเกินไป
- ภาพที่แสดงให้เห็นอย่างอูจาดตา เช่น ภาพเปลือย
- ภาพคนตาย
- ภาพเกี่ยวกับการทำความผิดของเยาวชน

"โดยเฉพาะภาพเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็ก เด็กที่อาจจะต้องเป็นผู้
ต้องหา เราจะระมัดระวังไม่ให้หน้าเขาออก ส่วนภาพอุจาดตา
หมายถึงในลักษณะของภาพอาชญากรรมที่ค่อนข้างหวาดเสียว เราจะคำนึงว่า
สื่อของเราเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งเด็กทุกวัยด้วย เราไม่อยากจะให้เด็ก
เกิดความเคียดชัง เห็นเรื่องอาชญากรรม เรื่องเลือดท่วมจจะเป็นเรื่อง
ธรรมดา"

(อธิชา สุวรรณปากแพรง , อ่างแล้ว)

ในส่วนของการข่าวต่างประเทศ ที่มักจะเสนอข่าวสงครามกลางเมือง
การปฏิวัติรัฐประหาร การประท้วง จลาจล เมื่อทางฝ่ายข่าวช่อง 9 ได้รับข่าวต่าง
ประเทศจากสำนักข่าวต่างๆแล้ว ส่วนใหญ่จะนำออกอากาศเลย ไม่ได้มีการตัดต่อก่อน
แต่ลักษณะการคัดเลือกจะเป็นการคัดเลือกข่าวที่สำคัญ ที่เป็นที่สนใจของประชาชน
แล้วจึงนำออกอากาศ

"ข่าวต่างประเทศ จะออกอากาศตามที่เขาส่งมาให้ เป็นส่วนใหญ่ ภาพข่าวต่าง
ประเทศเป็นสิ่งที่ไกลตัวเรา ส่วนมากเป็นเหตุการณ์ทางการเมือง
ถ้าบ้านเมืองเราสงบก็ไม่ใช่ปัญหากับการที่ เราจะนำภาพความไม่สงบทาง
การเมืองของต่างประเทศมานำเสนอ แต่หากสภาวะบ้านเมืองตึงเครียดอยู่
เราก็ต้องระมัดระวังการออกอากาศข่าว ที่อาจจะก่อให้เกิดการคล้อยตามใน
ลักษณะการลุกฮือ การประท้วง จลาจล จึงต้องมีการควบคุมเหมือนกัน"

(เกียรติชัย จิราวัฒน์วัฒนา , สัมภาษณ์ 28 พค. 33)

จากแนวทางการนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9
จะเห็นได้ว่า เป็นการพิจารณาคัดเลือกโดยใช้วิจรรย์ญาณของบุคลากรข่าว ประกอบไป
กับ แนวทางที่ฝ่ายข่าวช่อง 9 ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้การตัดสินใจคัดเลือกเป็นไปในแนว
ทางเดียวกัน

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

1. วิจารณ์ของบุคลากรข่าว

"ข่าวรุนแรง ก็คือ ข่าวอาชญากรรม ซึ่งเราก็นำเสนอบ่อย แต่ในขณะที่เรา
เสนอออกไปนี้ ในตอนท้ายของข่าว เราพยายามที่จะ ยกตัวอย่าง อุทสาหกรรม
ข้อเตือนใจ เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ความคึกคะนอง ความประมาท เผลอเรือ"
(คุณ พิเชฐ ปัญญาบุตร บก.ข่าว ช่อง 11)

สืบเนื่องจากข่าวอาชญากรรมมักเป็นข่าวที่มีเนื้อหาความรุนแรงปรากฏ ดังนั้น
การคัดเลือกภาพประกอบข่าวอาชญากรรม จึงต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง และจาก
เจตนาของฝ่ายข่าวช่อง 11 ในการนำเสนอข่าวอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ในการ
นำมาเป็นอุทสาหกรรม ดังนั้น การนำเสนอข่าวอาชญากรรม จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำเสนอ
ภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ มีการตรวจสอบก่อนนำออก
อากาศ ซึ่งจากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวช่อง 11 พบว่า ในการคัดเลือกนำ
เสนอความรุนแรงในข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 11 เป็นการใช่วิธีการพิจารณาของ นักข่าว ช่างภาพ
บรรณาธิการ และ เจ้าหน้าที่ติดต่อ

2. การคัดเลือกภาพโดยยึดหลักกฎหมาย และ ระเบียบ กบว.

"กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กฎหมายหมิ่นประมาท ระเบียบ กบว.
เหล่านี้ล้วนเป็นกฎ ระเบียบที่คนทำข่าวทุกคนต้องคำนึงถึงในการทำข่าวทุก
ครั้ง โดยเฉพาะข่าวที่มีลักษณะเนื้อหาที่ล่อแหลมต่อการถูกฟ้อง ข่าวที่มีภาพที่
สร้างความรู้สึกไม่ดีต่อคนดู"

(สมภพ จันทรพิภ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

"ลักษณะของกฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ที่ทางราชการออกมาเป็นบทบัญญัติให้นักสื่อสารมวลชนได้ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในส่วนของ การคัดเลือกเพื่อนำเสนอภาพที่มีความรุนแรงนั้น เป็นข้อกำหนดกว้างๆ และ ไม่มีการลงโทษที่รุนแรง เพียงแค่การให้ทางฝ่ายข่าวทำหนังสือชี้แจง เมื่อเกิดกรณีที่ได้ออกอากาศภาพและเนื้อหาข่าวที่รุนแรงส่งผลกระทบต่อ สังคม หรือ ต่อประเทศชาติ"

(สมภพ จันทร์พิก , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

3. กรอบในการคัดเลือกที่กำหนดโดยฝ่ายข่าว

การพิจารณาคัดเลือกภาพความรุนแรงในการออกอากาศรายการข่าว ทางกองบรรณาธิการช่อง 11 ได้ตกลงกัน กำหนดเป็นแนวทางการคัดเลือกไว้ว่า ภาพต่อไปนี้ เป็นภาพที่ต้องระมัดระวังในการนำเสนอ ในกรณีที่ เป็นภาพน่ากลัว กระทบต่อความรู้สึกของ คนดู จะหลีกเลี่ยงการนำเสนอตรง โดยการเสนอเป็นภาพระยะไกลแทน (long shot) ได้แก่

- ภาพฆาตกรรมที่เห็นอย่างชัดเจน
- ภาพคนตาย อุบัติเหตุ
- ภาพคนบาดเจ็บมีบาดแผล
- ภาพ ระเบิด
- ภาพการกระทำผิดของเยาวชน
- ภาพที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และมหากษัตริย์ รวมถึง ภาพพจน์ของประเทศ

จากแนวทางการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ของฝ่ายข่าวช่อง 11 ข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นการใช้วิจารณญาณ ความรู้สึก ต่อความรุนแรงที่ปรากฏในข่าวของบุคลากรข่าว ประกอบกับ แนวทางคัดเลือกภาพ และ เนื้อหาข่าวที่ฝ่ายข่าวได้กำหนดไว้เพื่อให้การคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงของฝ่ายข่าวช่อง 11 เป็นไปในแนวทางเดียวกัน นอกจากนี้ การพิจารณาคัดเลือกยังคำนึงถึงกฎหมาย โดยเฉพาะ กฎหมายหมิ่นประมาท และ ระเบียบ กบว. เป็นหลักด้วย

บทวิเคราะห์แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอข่าวสารที่มีความรุนแรง
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, และ 11

จากการศึกษาบทสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว และ นักข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 เกี่ยวกับ การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ พบว่า ในการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหา และ ภาพประกอบข่าว เพื่อนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ของ นักข่าว ช่างภาพ และ บรรณาธิการนั้น ไม่มีการกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ หรือ บทบัญญัติที่แน่นอนตายตัว แต่จะมีลักษณะการตัดสินใจคัดเลือกดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวจากความรู้สึกพื้นฐานของผู้ทำการคัดเลือก

ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกจากความรู้สึก สามัญสำนึก (Common Senses) ของนักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ และ บรรณาธิการ

2. การพิจารณาคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวโดยมีกรอบในการคัดเลือก

ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือก โดยมีแนวทางที่ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เป็นผู้กำหนด ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ นโยบายฝ่ายข่าว นโยบายสถานีโทรทัศน์ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติต่างๆ ข้อจำกัดด้านเวลา เนื้อหาในการนำเสนอข่าว

การพิจารณาคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวจากความรู้สึกพื้นฐานของผู้ทำการคัดเลือก

ในกระบวนการสื่อสารมวลชน ในส่วนของการเสนอข่าวโทรทัศน์ กระบวนการที่ข่าวจะถูกส่งไปยังผู้รับสาร ต้องผ่านบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารหลายขั้นตอน ผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากบุคคลต่างๆ ได้แก่ นักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ และ บรรณาธิการ ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีบทบาทในการเลือกสรรประเด็นเนื้อหาการนำเสนอภาพประกอบข่าวที่เสนอในรายการข่าว ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีผู้เปิดปิดประตูสาร (Gate Keeper) ที่ Kirt Lewin ได้ชี้ให้เห็นว่า ข่าวสารจะผ่านจุดที่เรียกว่า "ประตู" ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ เลือกสรร ตัดความข่าวสารดังกล่าว เรียกว่า "ผู้เฝ้าประตู"

(Gate Keeper) ที่อาจจะเป็น บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรก็ได้ ซึ่งในกรณีการเสนอข่าวโทรทัศน์ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ผู้ทำหน้าที่ Gate Keeper ได้แก่ นักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ นั่นเอง

การทำหน้าที่ของ Gate Keeper เหล่านี้ ไม่เพียงแต่เลือก หรือปฏิเสธสารต่างๆที่เข้ามาเท่านั้น เขายังทำหน้าที่จัดสรรนั้นๆ ให้อยู่ในรูปที่เขาต้องการ ตลอดจนกระทั่ง กำหนดการนำเสนอข่าวสาร เวลาในการนำเสนอ การหน่วงเหนี่ยวไม่นำเสนอสารนั้น หรือ การเสนอสารทั้งหมดซ้ำๆกัน หรือ เลือกเสนอเพียงบางส่วน

บทบาทของ Gate Keeper ซึ่งการกรณีศึกษาได้แก่ บรรณาธิการ นักข่าว ช่างภาพ และ เจ้าหน้าที่ตัดต่อ ในการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอเนื้อหาและภาพที่มีความรุนแรงเพื่อนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ มีลักษณะดังนี้

นักข่าว จะมีบทบาทในการตัดสินใจคัดเลือกนำเสนอความรุนแรง ในขณะที่ทำข่าว และ ในส่วนของการเรียบเรียงข่าว กล่าวคือ นักข่าวสามารถเลือกประเด็นในการทำข่าว ซึ่งประเด็นที่นักข่าวเสาะหาและทำการสัมภาษณ์แหล่งข่าว แล้วนำมาเขียนเรียบเรียงเป็นรายงานข่าว อาจจะเป็นการเสนอจุดที่รุนแรงของข่าวนั้นๆ

ช่างภาพ เป็นผู้ที่มบทบาทเกี่ยวข้องกับนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ไม่ใช่ผู้น้อย ทั้งนี้เนื่องมาจาก ช่างภาพข่าวโทรทัศน์มีหน้าที่บันทึกสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะถูกนำไปเป็นภาพประกอบข่าว ซึ่งช่างภาพจะสามารถเลือกมุมที่จะถ่ายภาพ ระยะใกล้-ไกลในการจับภาพ มุมภาพบางมุมจะสร้างความรุนแรงมากกว่ามุมอื่น ในขณะที่ระยะการจับภาพก็มีผลเพิ่มความรุนแรง น่ากลัว ให้กับภาพประกอบข่าวนั้นๆ เช่น การ Closed - up ภาพคนตายด้วยอุบัติเหตุ หรือ การฆาตกรรมที่เห็นบาดแผลชัดเจนย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้รับสารมากกว่า การจับภาพในระยะไกลแน่นอน

บก. บทบาทในการพิจารณาคัดเลือกความรุนแรง ที่ปรากฏในรายการข่าวของบรรณาธิการข่าว พบว่า เป็นได้ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. กรณีที่บก. เข้าไปดูแลควบคุมการติดต่อข่าว ซึ่งมักได้แก่ ข่าวที่มีผลกระทบสูงเมื่อนำออกอากาศ เช่น ข่าวเหตุการณ์ภัยพิบัติที่รุนแรง ข่าวอุบัติเหตุรุนแรง ข่าวความรุนแรงทางการเมือง การประท้วง

2. กรณีที่ บก. ไม่ได้เข้าไปดูแลการติดต่อ ดังนั้น การตัดสินใจคัดเลือกเนื้อหา และภาพประกอบข่าวของบรรณาธิการจะกระทำเมื่อได้รับข่าวที่ติดต่อเสร็จ พร้อมเนื้อหาข่าวที่เรียบเรียงโดยนักข่าวแล้ว เป็นลักษณะการตรวจสอบก่อนออกอากาศ ซึ่งกรณีนี้มักมีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ข่าวหลายข่าวที่ไม่ได้รับการตรวจสอบจากบรรณาธิการก่อนออกอากาศ ดังคำให้สัมภาษณ์ของ สนธิญาณ หนูแก้ว บรรณาธิการข่าวช่อง 3

"ในกรณีที่ข่าวเร่งด่วน ไม่สามารถตรวจสอบทันจำเป็นต้องนำออกอากาศ ในกรณีนี้ นักข่าวจะใช้วิจารณญาณในการทำข่าว และตัดต่อด้วยตนเอง เพื่อป้องกันการตกข่าว"

จากการศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโดยใช้ความรู้สึกพื้นฐาน (Common Senses) ของผู้ตัดสินใจคัดเลือก เป็นวิธีการคัดเลือกที่กล่าวได้ว่า บุคคลากรฝ่ายข่าวที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกได้กระทำกันทุกคน เนื่องจากเป็นการวัดความรุนแรงที่ใช้ความรู้สึก จิตสำนึก ที่มีต่อเหตุการณ์ หรือสภาพการณ์นั้นๆ เมื่อได้มองเห็น หรือ อยู่ร่วมในเหตุการณ์ ซึ่งความเห็นของแต่ละคนที่มีต่อระดับของความรุนแรง เพื่อตัดสินใจว่า ภาพนั้นๆ สมควรนำออกอากาศหรือไม่ย่อมมีความแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีประสบการณ์ ภูมิหลัง สภาพแวดล้อมการเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีผลให้ทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกต่อสิ่งต่างๆไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทบ. ความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Difference) ของ เดอเฟลอร์ ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจเจกบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งความต่างนั้นเกิดขึ้นจากหลักการพื้นฐาน ดังนี้

1. มนุษย์เรามีความแตกต่างกันอย่างมาก ในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล
2. ความแตกต่างบางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาค หรือ ทางร่างกาย ของแต่ละบุคคลแต่ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้
3. การถูกชูปะเลียงในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน จะมีผลให้การเปิดรับความคิดเห็น แตกต่างกันไป
4. การเรียนรู้สิ่งแวดลอมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่รวมเป็น ลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

"บก. ชาวแต่ละคนไม่เหมือนกัน การตัดสินใจตีตามปัญหาต่างๆแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลส่วนตัวของแต่ละคน" (กัลยา พานิชดี, อ่างแล้ว)

ตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ ของ นักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ ที่แสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรงเพื่อนำเสนอในรายการข่าว มาจากการวัดความรุนแรงโดยใช้ความรู้สึก สามัญสำนึก ได้แก่

ช่อง 3 "การคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรง ไม่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวได้ นักข่าว ช่างภาพ รวมถึง บก. จะใช้ความรู้สึกส่วนตัวและประสบการณ์ของตน เป็นหลักในการตัดสินใจประกอบกันไปกับจรรยาบรรณ" (สนมพร จิมเฉลิม, บก ช่อง 3, อ่างแล้ว)

"แม้การเลือกของแต่ละคนแตกต่างกัน แต่ทุกคนจะมีมาตรฐานของความรู้สึกดี-เลว เป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนได้รู้สึก ว่า เรื่องนั้นๆเป็นภาพที่กำลังนำเสนอความรุนแรง นั่นคือ เป็นมาตรฐานที่ทุกคนได้จากการตระหนักอยู่เสมอว่า ต้องระมัดระวังภาพข่าว หรือ เนื้อหาข่าวที่จะนำเสนอออกไปว่าจะส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้รับสารหรือไม่"

(สนธิญาณ หนูแก้ว, บก. ช่อง 3, อ่างแล้ว)

"การพิจารณาคัดเลือกภาพ ของนักข่าว และบรรณาธิการว่าภาพที่มีความรุนแรง ภาวน่ากลัว ภาพใดสมควรนำออก หรือไม่นำออกอากาศ โดยมากเราใช้สามัญสำนึก พิจารณาเป็นข่าวๆไป"

(สัมภาษณ์ แสงการ, บก. ช่อง3, อ้างแล้ว)

ช่อง7 "การพิจารณาคัดเลือกภาพว่าสมควรจะมาเป็นภาพประกอบข่าวหรือไม่ มีความ น่ากลัว จะส่งผลกระทบต่อจิตใจคนดู โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน เราต้องคำนึงถึงมาก การพิจารณาของเราโดยการใช้ความรู้สึกที่เรามีต่อภาพ นั้น เอาตนเองเป็นหลักโดยให้คิดว่า ถ้าเราเป็นคนดูจะรับภาพนั้นได้หรือไม่ (สุทธิ จงเจียมจิตต์, บก. ข่าวอาชญากรรม ช่อง7, อ้างแล้ว)

"การทำข่าวอาชญากรรม ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องความรุนแรงอยู่แล้ว เพราะจุดสนใจที่ทำให้ข่าวอาชญากรรมเป็นที่สนใจก็คือ ภาพข่าวที่บรรยายถึง สภาพเหตุการณ์ได้อย่างเด่นชัด จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเสนอภาพที่มีความ รุนแรง เพราะมันเป็นเอกลักษณ์ของข่าวอาชญากรรม แต่ก่อนนำเสนอ เราต้องมีการเลือกสรร ตัดต่อเสียก่อน ซึ่งเป็นการทำให้ภาพข่าวลดความ รุนแรงลงบ้าง เกณฑ์ที่เราใช้วัดว่า ภาพนี้สมควรออกอากาศหรือไม่ ไม่มีกำหนดแน่นอนตายตัว เราก็ต้องใช้วิจารณญาณ ความรู้สึกของเรา ตัดสินใจว่าภาพแบบนี้จะนำออกอากาศหรือไม่"

(บุตรปิยะ สรรค์นิชกุล, ผู้สื่อข่าวอาชญากรรมช่อง7, สัมภาษณ์ 5 ธ.ค. 33)

ช่อง5 "เกณฑ์ในการคัดเลือก ส่วนมากมักจะใช้ COMMON SENSE ใช้วิจารณญาณของ นักข่าว ช่างภาพเอง ว่าภาพใดควรจะนำออกอากาศ และภาพใดควรจะหลีกเลี่ยง แม้ว่าภาพในลักษณะที่เห็นชัดเจนถึงอุบัติเหตุ ที่เรายอมรับว่าเป็นภาพที่ น่าสนใจ ทำให้ข่าวดูมีสีสัน สามารถบอกสภาพเหตุการณ์ได้ชัดเจน จนแทบไม่ต้องบรรยาย จะเป็นภาพที่มีคุณค่าทางด้านข่าว แต่เราก็ต้องใช้ วิจารณญาณดูว่า สมควรนำออกอากาศหรือไม่ ในกรณีที่นักข่าวไม่สามารถตัดสิน

ใจได้ ก็ให้เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการ แต่ในขั้นต้นเราจะใช้ COMMON SENSE"
(กัลยา พานิชดี, อ้างแล้ว)

"ความรุนแรงที่จะนำเสนอออกมาในข่าวโทรทัศน์ ขึ้นอยู่กับบุคคล 2 ฝ่าย คือ
คนถ่ายภาพประกอบข่าว กับคนเขียนข่าว ซึ่งก็คือ ช่างภาพกับนักข่าวนั่นเอง
จากนั้นบรรณาธิการจะเป็นผู้ตรวจสอบอีกชั้นตอนหนึ่ง หากคนถ่ายภาพบันทึกภาพ
ที่แสดงออกถึงความน่ากลัว ในขณะที่เดียวกับที่นักข่าวก็เขียนข่าว ในประเด็นที่
รุนแรงสร้างผลกระทบต่อจิตใจคนดู ผสานไปกับการตรวจสอบของ บก.
ที่ให้ข่าวผ่านสามารถออกอากาศได้ ข่าวนี้ถ้าเราออกไปก็ต้องมี FEED BACK
กลับมาแน่นอน ดังนั้นในเบื้องต้น ช่างภาพ และนักข่าวจะต้องใช้วิจารณญาณ
สามัญสำนึกของตนเอง พิจารณาว่า ภาพนี้สมควรออกอากาศหรือไม่ เนื้อหาข่าว
ลักษณะนี้ ประเด็นนี้จะมีผลกระทบต่อสังคมหรือไม่ โดยที่เรามั่นใจว่าแต่ละคน
จะมีมาตรฐานจรรยาบรรณอยู่ในจิตใจแล้ว บางคนอาจมีอารมณ์รุนแรง
ก็ต้องมีคนกลั่นกรอง ซึ่งด้านสุดท้ายในการตัดสินใจก็คือ บก."
(วิฑูรย์ สายสุจริต, อ้างแล้ว)

"ในกรณีที่เป็นภาพข่าวทั่วไป ที่อาจมีเนื้อหาความรุนแรงในข่าว โดยปกติตัวผู้สื่อข่าว
ข่าว และคนติดต่อเป็นหลักในการตัดสินใจ ก่อนที่จะนำมาให้ บก. ตรวจสอบ
ดูก่อนออกอากาศ แต่เป็นที่ทราบกันว่าเรา มีหลักการในการคัดเลือกที่ทราบ
กันในหมู่พนักงานว่า ไม่ควรมีภาพสยดสยอง ใช้วิจารณญาณของตัวนักข่าว
และคนติดต่อพิจารณาว่าสมควรหรือไม่"
(นิรมล เมธีสุวกุล, สัมภาษณ์, 5 ส.ค. 33)

ข้อ 9 "การคัดเลือกภาพรุนแรง เพื่อนำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ข้อ 9 จะ
พิจารณาจาก ความควร หรือไม่ควร จากวิจารณญาณของนักข่าว ช่างภาพ
รวมทั้งเจ้าหน้าที่ติดต่อ แม้ว่าในส่วนของการควบคุมเกี่ยวกับโทรทัศน์จะมี
กฎ กบว. ควบคุมประกอบกันไปกับ กฎหมายหมิ่นประมาทแล้วก็ตาม

แต่ลักษณะกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นไม่ชัดเจนเฉพาะเจาะจง จึงต้องพิจารณาความเหมาะสมของภาพและเนื้อหาข่าวโดยการพิจารณา ระหว่างผู้ติดต่อ และช่างภาพ และนักข่าวผู้รับผิดชอบข่าวนั้นๆ รวมถึงผู้เรียบเรียง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหากมีปัญหาที่ค่อนข้าง SENSITIVE บก. จะเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด"

(อัชฌา สุวรรณปากแพรก, อ้างแล้ว)

"การติดต่อภาพนั้น เจ้าหน้าที่ติดต่อของฝ่ายข่าวช่อง 9 เราจะเลือกช่างภาพที่ค่อนข้างอาวุโส มีความชำนาญ มีประสบการณ์ สามารถตัดสินใจเลือกภาพในขณะติดต่อได้ ว่า ภาพใดควร-ไม่ควร นำออกอากาศ ซึ่งการตัดสินใจคัดเลือกอาศัยวิจารณญาณเป็นสำคัญ ถ้าข่าวใดมีภาพที่ล่อแหลม อาจเกิดผลกระทบหากนำออกอากาศ ซึ่ง เขาไม่สามารถตัดสินใจได้ก็จะปรึกษาบรรณาธิการ"

(เกียรติชัย จิราวัฒน์วัฒนา , อ้างแล้ว)

ช่อง 11 " การตัดสินใจคัดเลือกภาพข่าว ในการเตรียมออกอากาศข่าวแต่ละครั้ง ทางช่อง 11 เรา จะถือว่าการตัดสินใจของบรรณาธิการเป็น ที่สุด ในขณะที่เดียวกันนักข่าวก็มีอำนาจในการตัดสินใจคัดเลือกในระดับหนึ่ง ซึ่งการคัดเลือกว่าภาพนี้จะนำออกอากาศหรือไม่ จะพิจารณาโดยสามัญสำนึก ว่าสมควรหรือไม่รุนแรง น่ากลัวไปหรือไม่ หากมีปัญหาอันใดที่ไม่สามารถตัดสินใจได้นักข่าวจะปรึกษา บก. ให้การตัดสินใจเป็นของบก."

2. การพิจารณาคัดเลือกโดยมีกรอบในการคัดเลือก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า กรอบในการคัดเลือกภาพ และประเด็นเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง เพื่อเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ ได้กำหนดขึ้นมาในลักษณะแนวทาง ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่แน่นอนตายตัว โดยเป็นลักษณะการตกลงกันให้ทุกฝ่ายที่รับผิดชอบงานด้านข่าวได้รับทราบและยึดถือ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนของการคัดเลือกภาพประกอบข่าว และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงปรากฏ

ผู้วิจัยพบว่า แนวทางต่างๆที่ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ทุกช่องได้ใช้เป็นหลักในการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าว สอดคล้องกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อ

การนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ทำให้ได้ข้อสรุปประการหนึ่งว่า การกำหนดแนวทางเพื่อให้นักข่าว ช่างภาพ และพนักงานตัดต่อ ได้ใช้เป็นหลักในการพิจารณาเสนอความรุนแรงในข่าวนั้นมีที่มาจาก ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์นั่นเอง

สำหรับแนวทางที่ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9, และ 11 ได้กำหนดขึ้น เพื่อให้บุคลากรข่าวที่มีส่วนในการคัดเลือกภาพ และ เนื้อหาข่าว ได้ใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่ามีแนวทางที่ใกล้เคียง คล้ายคลึงกันในแต่ละช่อง จนสามารถกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะร่วมของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง ดังนี้

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์โดยมีกรอบ

ในการคัดเลือก ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11

2.1 การคัดเลือกโดยคำนึงถึงภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึกคนดู ซึ่งได้แก่

ภาพเหล่านี้

- ภาพคนบาดเจ็บที่เห็นบาดแผลชัดเจน
- ภาพคนตาย ภาพฆาตกรรม
- ภาพของสภาพอุบัติเหตุ
- ภาพที่แสดงให้เห็นในแง่ลบจากตา อนาคต ได้แก่ ภาพโป๊ ภาพเปลือย
- ภาพเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน

2.2 การคัดเลือกโดยคำนึงถึงเนื้อหาและภาพ _ที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และภาพพจน์อันดีงามของประเทศ ได้แก่ เนื้อหา และภาพข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ความรุนแรงทางการเมือง การประท้วง การก่อจลาจล สงคราม โจรผู้ร้าย

"กรณีของภาพข่าวสงคราม สามารถเสนอได้ แต่ต้องไม่ให้เกิดความเข้าใจ เป็นการเสนอความจริงที่ปรากฏไม่มีการโฆษณาชวนเชื่อ เสนออย่างเป็นกลาง แต่ก็จะเว้นภาพที่น่ากลัว ที่สร้างความรู้สึกไม่ดีต่อคนดู"

(สนธิญาณ หนูแก้ว, อ้างแล้ว)

"ภาพข่าวประท้วง ไม่ว่าจะเป็นการประท้วงในประเทศ หรือ ข่าวการประท้วง
ในต่างประเทศ จะพิจารณาเนื้อหา และภาพ ที่ไม่เป็นการขู่ข่ม ี้อายุ
ให้เพิ่มความรุนแรงในการชุมนุม รวมถึงภาพการประท้วงโดยการทำร้าย
ตัวเอง ที่จะสร้างความตระหนกตกใจแก่คนดู"

(สนธิญาณ หนูแก้ว, อ้างแล้ว)

ตัวอย่างการนำเสนอข่าวที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันกษัตริย์ ซึ่งมีผลให้ฝ่ายข่าว
ช่อง 3 ถูกขู่ให้ไปรวมทำข่าว กับฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. ได้แก่ ข้อมูลจาก
การให้สัมภาษณ์ของนายสมชาย แสงวงการ บรรณาธิการข่าวช่อง 3

"การที่เราถูกสั่งปิดมานาน เราจึงโดนย้ายไปร่วมทำข่าวกับฝ่ายข่าวช่อง 9
อสมท. มูลเหตุของการสั่งปิดคือ การที่รัฐบาลแถลงว่า เสนอข่าวไม่เป็นการ
สนองนโยบายของรัฐ ในส่วนของการจงรักภักดีในสถาบันกษัตริย์ ซึ่งนับว่า
เป็นข้อกล่าวหาที่ร้ายแรง ทั้งนี้ก็เนื่องจาก ฝ่ายข่าวเราทำข่าววิเคราะห์
เจาะลึกการประท้วง ชำหัด แห่งอิหร่าน และข้อมูลบางประการมีผลกระทบต่อ
ต่อสำนักพระราชวัง"

2.3 การคัดเลือกโดยคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบต่างๆ

กฎระเบียบที่มีส่วนในการนำเสนอเนื้อหา และภาพความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
ได้แก่ ระเบียบ กบว. ที่ได้มีการกำหนด ข้อบังคับกว้างๆโดยทั่วไปให้นักข่าว ช่างภาพ
บรรณาธิการ รวมถึงบุคคลากรฝ่ายข่าวได้ปฏิบัติ ในการผลิตและนำเสนอข่าว

นอกเหนือจากระเบียบ กบว. จะนำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาคัดเลือก
นำเสนอความรุนแรงแล้ว กฎหมายหมิ่นประมาท ก็ยังเป็นสิ่งที่นักข่าว ช่างภาพ และ
บรรณาธิการข่าวต้องคำนึงถึงด้วยเช่นกัน

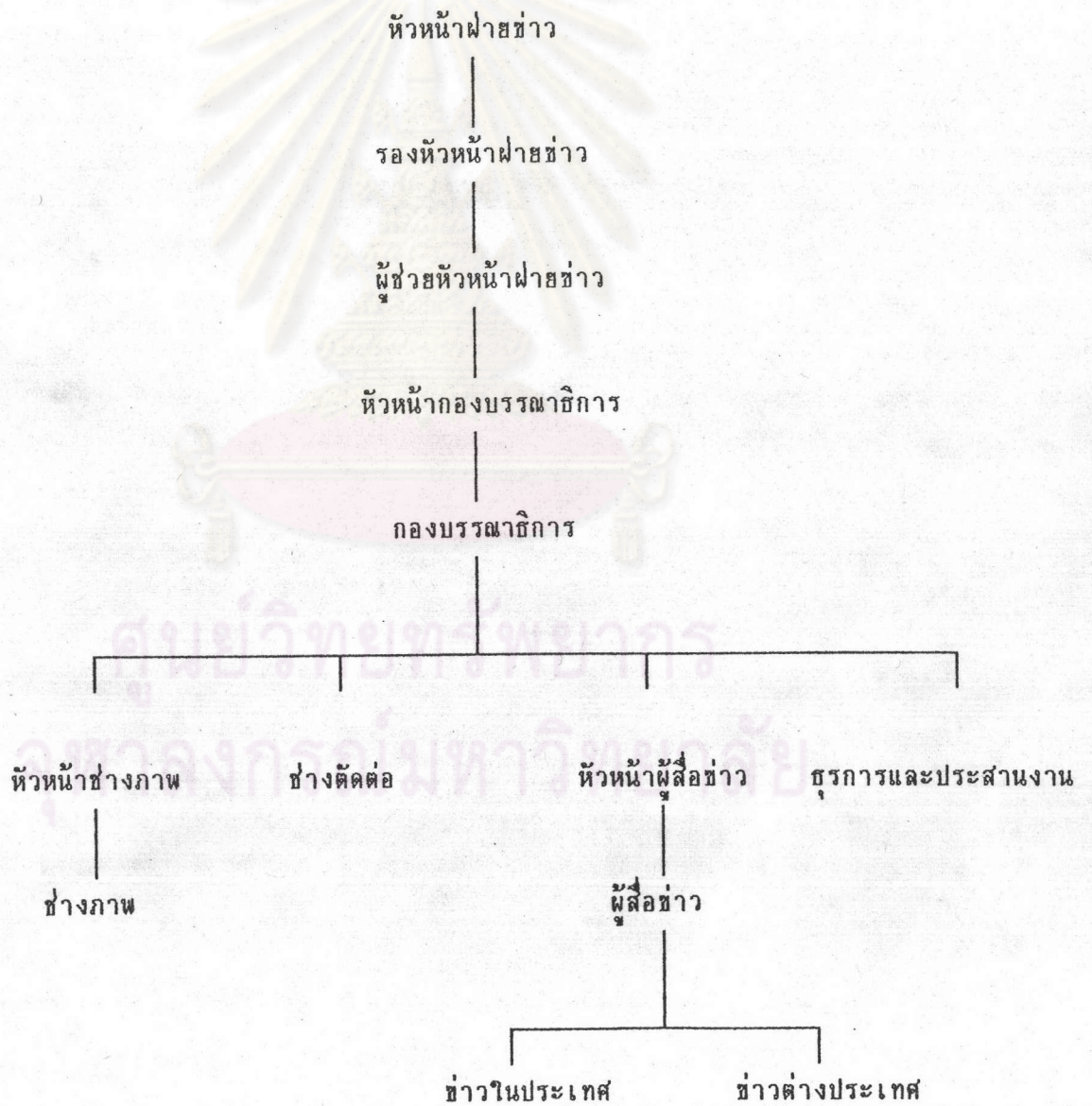
"นักข่าวที่ทำข่าวอาชญากรรม ต้องเรียนรู้กฎหมายพอสมควร เพราะการทำข่าว
อาชญากรรมเป็นเรื่องที่ต้องเสี่ยงหลายอย่าง ลูกปืน คุก ประชาชนเข้าใจผิด
หรือการเสนอข่าวผิด ซึ่งจะเป็นผลให้ถูกฟ้องได้โดยง่าย นอกจากนี้สิ่งที่ต้อง
ระมัดระวังก็คือ เนื้อหาข่าวอาชญากรรม อาจจะเป็นการแนะนำวิธีกระทำ
อาชญากรรมเสียเอง"

(สุทธิ จงเจียมจิตต์, สัมภาษณ์, อ้างแล้ว)

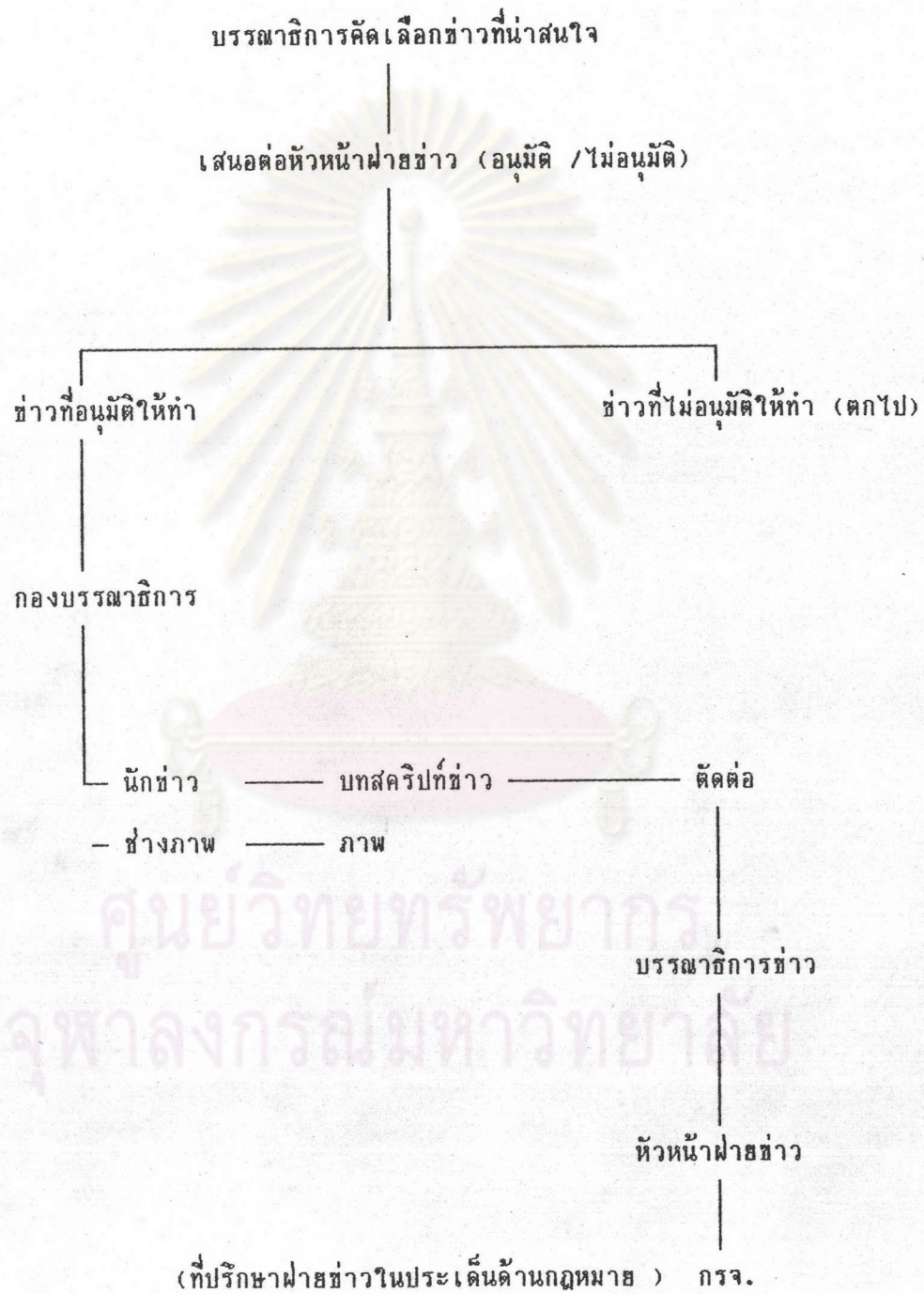
ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
 สถานีโทรทัศน์สีช่อง 3 สสมท.

1. พิจารณาโดยบรรณาธิการ และ คณะกรรมการร่วมพิจารณา (กรจ.)

จากลักษณะการบริหารงานทางด้านข่าวของ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ที่ฝ่ายข่าวนอกจะประกอบไปด้วย บุคคลากรข่าว ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายข่าว รองหัวหน้าฝ่ายข่าว ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าว หัวหน้ากองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการ ซึ่งกองบรรณาธิการยังแบ่งเป็นส่วนประกอบทางด้านช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ และผู้สื่อข่าว ดังแผนผังข้างล่างนี้

กระบวนการผลิตข้าวห้อง 3

นอกเหนือจากการบริหารงานภายในฝ่ายข่าวที่ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ไทยทีวีสีช่อง 3 ยังมีคณะกรรมการข่าวร่วมพิจารณาในการกลั่นกรองหาข่าวโดยมี อธิบดีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ นายคณิศ ศรียาภิช เป็นประธาน โดยที่คณะกรรมการข่าวจะทำการประชุมกันทุกวัน เพื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ ข่าวสาร ความเป็นไปในบ้านเมืองทั่ว ๆ ไป ในแต่ละวัน แล้วลงความเห็นว่าจะทำข่าวแบบใด ลักษณะใด ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ปัจจุบัน คณะกรรมการข่าวจะประมวลข้อสรุปจากการประชุมในแต่ละวัน เสนอให้ผู้บริหารพิจารณา เพื่อความเหมาะสมในการที่จะเลือกสรรความสำคัญ ความน่าสนใจของข่าวอีกชั้นตอนหนึ่ง เมื่อเห็นว่าข่าวใดเหมาะสมควรที่จะนำมาเสนอเพื่อประชาสัมพันธ์แล้ว จึงจะสั่งดำเนินการในการทำข่าวนั้น ๆ ทั้งนี้

แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่ข่าวเร่งด่วนเกินกว่าที่จะขออนุมัติ หรือรายงานให้ผู้บริหารรับทราบทันทั่วทั้งที่ บรรณาธิการข่าว หรือนักข่าวเอง จะใช้วิวิจญาณดำเนินการทำข่าวด้วยตนเองไปก่อน แล้วจึงนำมาเสนอผู้บริหารภายหลัง เพื่อป้องกันการทำข่าว

"หลังจากได้ข่าวที่น่าสนใจที่จะไปทำในแต่ละวัน กองบรรณาธิการจะเป็นผู้คัดเลือก และนำเรื่องเสนอมายังผู้บริหาร คือคุณประชา มาลีนนท์ (หัวหน้าฝ่ายข่าว) ซึ่งจะเป็นผู้อนุมัติว่า ในแต่ละวันควรไปทำข่าวใดบ้างอย่างเด็ดขาดอีกครั้ง จากนั้นกองบรรณาธิการจะขึ้นชื่อหัวข้อข่าวในบอร์ดข่าว พร้อมกับจัดทีมข่าวออกไปทำข่าวนั้น ๆ ต่อไป เมื่อได้ข่าวแล้วผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้เขียนสคริปต์ข่าว และดูแลการติดต่อภาพทันทีที่กลับมา และในกรณีข่าวตามก็เช่นเดียวกัน เพียงแต่จะมีกองบรรณาธิการเป็นผู้เชื่อมประสานในส่วนของสคริปต์ข่าว และภาพข่าวก่อนที่จะนำเสนอให้คุณประชา ได้ตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อเป็นภาพข่าว และเสียงในเทปยูเมติก ซึ่งพร้อมจะออกอากาศได้แล้วและหลังจากที่ผู้ใหญ่ (กรจ.) ได้ตรวจพิจารณาข่าวทุกข่าว และเห็นว่าเหมาะสมแล้ว จึงนำออกอากาศในรายการข่าวประจำวัน (สนธิญาณ หนูแก้ว , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

"หลักการประการสำคัญของเรา คือ ชาวทุกชั้นจะต้องผ่านการกลั่นกรองของเจ้าหน้าที่ระดับบริหารก่อนจะนำออกอากาศสู่สายตาประชาชน โดยที่เราจะมีที่ปรึกษา คือ คณะกรรมการร่วมพิจารณาข่าว (กรจ.) ซึ่งมี อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ คือ นายคณิศ ศรีธำภักย์ เป็นประธานในการพิจารณาคณะกรรมการดังกล่าวจะเป็นผู้คอยควบคุม เสมือนว่าเป็นผู้คอยควบคุมอยู่ข้าง ๆ ว่าข่าวนี้ระวัง กบว. ข้อความ หรือภาพข่าวส่วนนี้ จะกระทบกับอะไรหรือไม่อย่างไร เป็นการเข้าข่ายการหมิ่นประมาทบุคคล หรือศาสนา ซึ่งกองบรรณาธิการ ก็จะร่วมกันพิจารณา โดยเฉพาะบางข่าวที่ Sensitive ที่อาจจะมีผลกระทบต่อคนดู หรือผู้ที่ตกเป็นข่าว ก็ต้องพิจารณาคัดเลือกอย่างจริงจัง นอกจากนี้ ข่าวใดก็ตาม แม้จะเป็นข่าวที่มีประโยชน์ แต่หากได้พิจารณาแล้วว่า ข่าวนั้นจะมีส่วนในการสร้างสรรค์น้อยกว่าทำลาย หรือเป็นบ่อเกิดของการกระตุ่น ให้เกิดการแตกแยกของคนในชาติเราจะละเว้นการเสนอข่าวนั้นอย่างเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี และในกรณีนี้ไทยทีวีสีช่อง 3 ก็ยอมตกข่าวอย่างเต็มใจยิ่ง"

(สนธิญาณ หนูแก้ว , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

2. การแข่งขันนำเสนอข่าวระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

นับตั้งแต่มีการขยายเครือข่ายสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ทำให้ผู้ชมในภูมิภาคสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ได้พร้อมกันในส่วนกลาง การตื่นตัวเรื่องการผลิตรายการข่าวรูปแบบใหม่ของช่อง 9 อสมท. ที่ผลิตโดยทีมงานข่าวบริษัทแปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น โดย ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ทำให้เกิดการแข่งขันกันผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

ในส่วนช่อง 3 นับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2529 ซึ่งเป็นวันแรกที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อสมท. แยกตัวออกจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. มาเสนอข่าวเอง มีการนำเทคโนโลยี โดยใช้ทุนจำนวนมากเพื่อปรับปรุงการเสนอข่าว ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง เกิดภาวะการแข่งขันกันอย่างจริงจังในการผลิตการนำเสนอข่าวของสถานี มาจนถึงปัจจุบัน

การแข่งขันในการเสนอข่าวเป็นผลให้ ฝ่ายข่าวช่องต่าง ๆ พยายามทำข่าวอย่างเจาะลึก ในประเด็นที่คนสนใจ การเสนอภาพที่ได้มุกกล้องดีที่สุด สามารถอธิบายสภาพเหตุการณ์ได้ชัดเจนที่สุด ซึ่งภาวะการณดังกล่าวนี้ เป็นผลให้นักข่าวและช่างภาพ ใช้ความพยายามที่จะได้มาซึ่งเนื้อหา ประเด็นข่าว และ ภาพประกอบข่าวที่ดีกว่าช่องอื่น และ นำเสนอให้เร็วกว่าช่องอื่น

เมื่อเกิดสภาวะการแข่งขันขึ้น และต่างก็ต้องการความเป็นเลิศในการเสนอข่าวที่เจาะลึก จนบางครั้งทำให้ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ได้ตัดสินใจออกอากาศภาพและเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง ดังเช่น ในกรณีการเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อสมท. จากการสัมภาษณ์ นายสุคต ชูพินิจ ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายข่าวช่อง 3

"เกี่ยวกับกรณีการเสนอภาพความรุนแรง ที่ทางช่อง 3 ได้เสนอข่าวกรณีแขวนคอ 6 ศพที่เสนอออกไปแล้วนั้น ทำให้เกิดผลกระทบคือ มีคนเลียนแบบการกระทำดังกล่าวถึง 2 รายนั้น ตอนที่เสนอข่าวนี้นั้นทางเราก็ก็น่าสนใจเหมือนกัน แต่ถ้าไม่นำเสนอ เราก็กะแรงว่าช่องอื่นจะเสนอเราจึงต้องเสนอแต่เราก็บรรเทาภาพที่เสนอออกไปให้ลดความน่าหวาดเสียวลงเสียก่อน"

(สุคต ชูพินิจ , สัมภาษณ์ , 3 มิย. 33)

"ข่าวครูปริศนาภาพศพของครูปริศนาเราต้องนำเสนอเพราะเรารู้ว่าประชาชนสนใจและอาจจะรู้ความคืบหน้าของกรณีนี้มาก มันไม่เสนอไม่ได้ เพราะมีการแข่งขัน ข่าวแต่ละช่องแข่งขันกันอยู่แล้ว นับตั้งแต่สมัยปฏิวัติข้าง อ.สมเกียรติของช่อง 9 นั้น สถานีโทรทัศน์ทุกช่องก็มีการแข่งขันกันนำเสนอข่าวกันทั้งสิ้น ซึ่งต่อไปการแข่งขันก็จะต้องเข้มข้นขึ้นแน่นอน"

(สมชาย แสงการ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

อนึ่ง มีปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการแข่งขันทันทีในหมู่นักข่าว ช่างภาพ ในการทำข่าว นั่นคือ การให้รางวัลแก่ผู้ทำงานในสาขาวิทยุโทรทัศน์ซึ่งรวมถึงผู้สื่อข่าวและช่างภาพด้วย เช่น การได้รับรางวัลโทรทัศน์ทองคำผู้สื่อข่าวชายดีเด่น ปี 2530 ของ นายณัฐวุฒิ พงษ์พานิช รางวัลช่างภาพข่าวดีเด่นของนายปริศนา สว่างศิลป์

นั่นคือ รางวัลที่มอบให้ดังกล่าวนี้ ย่อมมีผลดึงดูดใจให้ผู้สื่อข่าว และช่างภาพ พยายามที่จะได้มาซึ่ง เนื้อหาข่าว และภาพประกอบข่าวที่ดีกว่าช่องอื่น ๆ หรือที่ช่องอื่นไม่ได้ เกิดความจริงจังในการแข่งขันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คุณสนธิ ญาณ หนูแก้ว บรรณาธิการข่าวช่อง 3 ที่ได้ให้ความเห็นว่า

"เสนอข่าวที่เกิดจาก Human Interest เนื่องจากเป็นข่าวที่ดึงดูดใจให้ผู้ชม จากประเด็นความสนใจ การนำเสนอในลักษณะที่มองดูว่า ดูแล้วอาจจะเห็นว่าเป็นภาพเด็ด เช่น การที่ภาพข่าวช่อง 7 ได้รับรางวัล จากคนสติไม่ดี เชื้อดคอ ทำร้ายตนเองจนมีบาดแผลเต็มตัว แล้วกระโดดลงมาจากตึก เสียชีวิต โดยที่ช่างภาพช่อง 7 จับภาพอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งชายผู้นั้นกระโดด ลงมา ตอนออกอากาศก็ปล่องเสียง actuality sound แต่ก็ถือว่าเป็นภาพที่สมควรได้รับรางวัล เนื่องจากเป็นภาพที่แสดงให้เห็น action เป็น "ภาพเด็ด" ไม่ใช่ "ภาพธุรกิจ" เช่น ภาพคนตายมีดปักอก ใคร ๆ ก็ถ่ายได้ แต่ไม่ถือว่าเป็นภาพเด็ด เพราะขาด action"

(สนธิญาณ หนูแก้ว , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

3. นโยบายรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวช่อง 3 พบว่าฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 อสมท. ได้รับผลกระทบจากการเสนอข่าวที่พาดพิงถึงรัฐบาล ซึ่งเป็นผลให้ฝ่ายข่าวช่อง 3 ถูกยุบลง และให้นำไปรวมกับฝ่ายข่าวช่อง 9 อสมท. เป็นเวลานาน

"สิ่งหนึ่งที่ทำให้ช่อง 3 หนาวไปพอสมควรคือ การที่เราเคยถูกสั่งปิดมานานเมื่อ 3-4 ปีที่ผ่านมาเราถูกปิด และยุบฝ่ายข่าวไปเลย เนื่องจากมีปัญหาจากการเสนอข่าวรัฐบาลยุคนั้น คือ ๗๗๗ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ สั่งปิดเราจึงโดนย้ายไปร่วมทำข่าวกับฝ่ายข่าวช่อง 9 อสมท. ซึ่งปรากฏว่านักข่าว ช่างภาพ รวมตลอดถึงบรรณาธิการช่อง 3 ทุกคน ไม่ได้ทำอะไรเลย คือไปอยู่ที่นั่นเฉย ๆ

มูลเหตุของการสั่งปิดก็คือ การที่รัฐบาลแถลงว่า เสนอข่าวไม่เป็นการสนองนโยบายรัฐบาล ในส่วนของการจรรงักักดีในสถาบันกษัตริย์ซึ่งนับว่าเป็นข้อกล่าวหาที่ร้ายแรง ทั้งนี้ ก็เนื่องจากฝ่ายข่าวเราทำข่าววิเคราะห์เจาะลึกการประท้วง ชำห์ แห่งอิหร่าน และข้อมูลบางประการมีผลกระทบต่อสำนักราชวัง แล้วก็ออกคำสั่งปิด"

(สมชาย แสงวงการ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

บทสัมภาษณ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ต้องคำนึงถึงนโยบายรัฐบาล ทั้งนี้ก็เช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ เนื่องจากสื่อสารมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนของรัฐ ดังนั้นจึงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่กำหนดให้แนวนโยบายการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ต้องสนองนโยบายของรัฐ

จากการที่สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นสถานีโทรทัศน์คู่สัญญาของ อสมท. แต่ดำเนินกิจการโดยเอกชน ดังนั้น การดำเนินนโยบายของฝ่ายข่าวจึงต้องคำนึงถึง อสมท. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ดูแล ควบคุม ซึ่งส่วนหนึ่งการควบคุมจะออกมาในลักษณะการที่ อสมท. ให้ออกอากาศข่าวที่ทางอสมท. เป็นผู้ผลิต ดังคำให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการข่าวช่อง 3 นายสมชาย แสงวงการ

"การทำข่าว โดยส่วนตัวแล้วค่อนข้างเป็นอิสระพอสมควร ยกเว้นบางข่าวที่ทางช่อง 3 ได้รับคำสั่ง อสมท. ให้ออกอากาศซึ่งเป็นเรื่องที่เราต้องทำตาม กล่าวคือสมมติว่า วันนี้มีข่าวที่เราผลิตได้ 25-30 ข่าว เราอาจจะโดนบังคับให้ออกอากาศ 3 ข่าว โดยเป็นข่าวที่ส่งมาจาก อสมท. ซึ่งลักษณะการสั่งการอาจเป็นการโทรศัพท์มาสั่งการให้ออกอากาศข่าวนั้นข่าวนั้น แต่ก็บางครั้งที่เราเชื่อมั่นว่าของเราดีกว่า เราก็ออกอากาศข่าวของเรา"

(สมชาย แสงวงการ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

4. กฎหมาย ระเบียบ ต่าง ๆ และจรรยาบรรณ

การพิจารณาคัดเลือกภาพข่าวรุนแรง ว่าสมควรนำเสนอหรือไม่ และเป็น ความรุนแรงในระดับใด จะมีผลกระทบต่อผู้ชมเพียงใดนั้น เป็นการใช้สามัญสำนึกของผู้สื่อข่าว ช่างภาพ รวมถึงบรรณาธิการ ทั้งนี้ โดยการใช้สามัญสำนึกอย่างมีวิจารณญาณ มี เหตุผล และเน้นหนักที่การคำนึงถึงส่วนรวม และผลกระทบต่อสังคมซึ่งถือได้ว่าเป็น จรรยาบรรณที่ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อและบรรณาธิการทุกคนซึ่งเป็นสื่อมวลชน ต้องพึงตระหนักถึงเสมอ

"แม้ว่าการคัดเลือกภาพรุนแรงเพื่อนำเสนอแก่ผู้ชมนั้นจะไม่มีมาตรฐานที่สามารถ วัดได้ แต่การตัดสินใจของผู้รับผิดชอบ ต้องมีสิ่งที่เราเรียกว่า "จรรยาบรรณ" แม้ว่าเกณฑ์การคัดเลือกของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่มีมาตรฐานอย่างหนึ่งที่เป็น ความรู้สึก ชั่ว ดี สิ่งนี้จะทำให้เรารู้สึกว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นภาพที่กำลัง เสนอความรุนแรง นั่นคือ ทุกคนมีความตระหนักแล้วว่าต้องระมัดระวัง ความ รุนแรงที่จะออกไปกระทบ ซึ่งเมื่อเกิดความรู้สึกแบบนี้แสดงว่า ได้เกิดมาตรฐาน "จรรยาบรรณ" ในใจของเขาแล้ว ซึ่งทั้งนี้การตระหนักในความดี ไม่ดี ความ ควร ไม่ควร จะอยู่ในระดับใดก็เป็นความแตกต่างของแต่ละบุคคล"

(สนธิญาณ หนูแก้ว , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

นอกเหนือจาก จรรยาบรรณในวิชาชีพที่ผลให้การคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าว ที่มีความรุนแรงของนักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ เป็นไปอย่างมีสำนึกในความรับผิดชอบ แล้ว กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่ทางราชการตราขึ้นมาเป็นบทบัญญัติเพื่อเป็นแนว ทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน ก็เป็นกรอบอีกประการหนึ่งที่มีผลให้สื่อมวลชนมีความ ระมัดระวังในการเสนอข่าว โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนผู้รับสารมากที่สุด

"การดำเนินการของ สถานีโทรทัศน์ เรามีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนระบุไว้เกี่ยวกับ เรื่องการนำเสนอภาพรุนแรง คือภาพที่น่ากลัว มีบาดแผล คุณแล้วทำให้ตระหนกตกใจ หวาดเสียว เรามีระเบียบ กบว. แต่ก็ไม่ได้กำหนดชัดเจนจะออกมาในลักษณะ ให้เราตระหนักในจรรยาบรรณประกอบกันไปด้วยมากกว่า เช่น การที่เราเกิดความสำนึกว่า ภาพนี้สมควรออกอากาศหรือไม่ จะเกิดผลกระทบต่อคนดูหรือไม่"

(สนมพร ฉิมเฉลิม , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

"ภาพข่าวที่เป็นความรุนแรง เช่น สภาพศพ หรือเด็กมีปัญหา ก็มีกฎ กบว. คุณอยู่แล้วว่า ห้ามนำออกอากาศ ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องออกอากาศก็จะแพร่ภาพ โดยใช้เทคนิคเบลอภาพ ไม่ให้เห็นชัดเจน หรือเป็นภาพที่ถ่ายในมุมกว้าง"

(สมชาย แสงการ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

5. Feed Back จากผู้ชม

ผู้ชม เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่มีผลต่อการคัดเลือก ภาพข่าว เนื้อหา เพื่อนำเสนอ จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าวช่อง 3 พบว่า การติชมจากผู้ชมรายการโทรทัศน์ มีผลต่อ การตัดสินใจคัดเลือกภาพข่าว และเนื้อหาข่าวที่นำเสนอ

"Feed Back ที่เราได้รับจากผู้ชม มีทั้งการติ-การชม ถ้าออกอากาศภาพน่าเกลียด หรือน่าหวาดเสียวมาก คนก็จะโทรศัพท์มาต่อว่า ส่วนที่ได้รับคำชมก็จะ เป็นข่าวเจาะ รวมถึงรายการพลิกแพลงอาชญากรรมก็ได้รับคำชมไม่มี feed back ในทางลบเลย แต่ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวรุนแรงถ้าเราเสนอในรายละเอียดมากเกินไป แม้ข้อมูลที่อ้างอิงจะเป็นเรื่องจริงแต่เราก็ไม่สมควรเสนอ เพราะอาจจะสร้างความรู้สึทางลบแก่ผู้ชม"

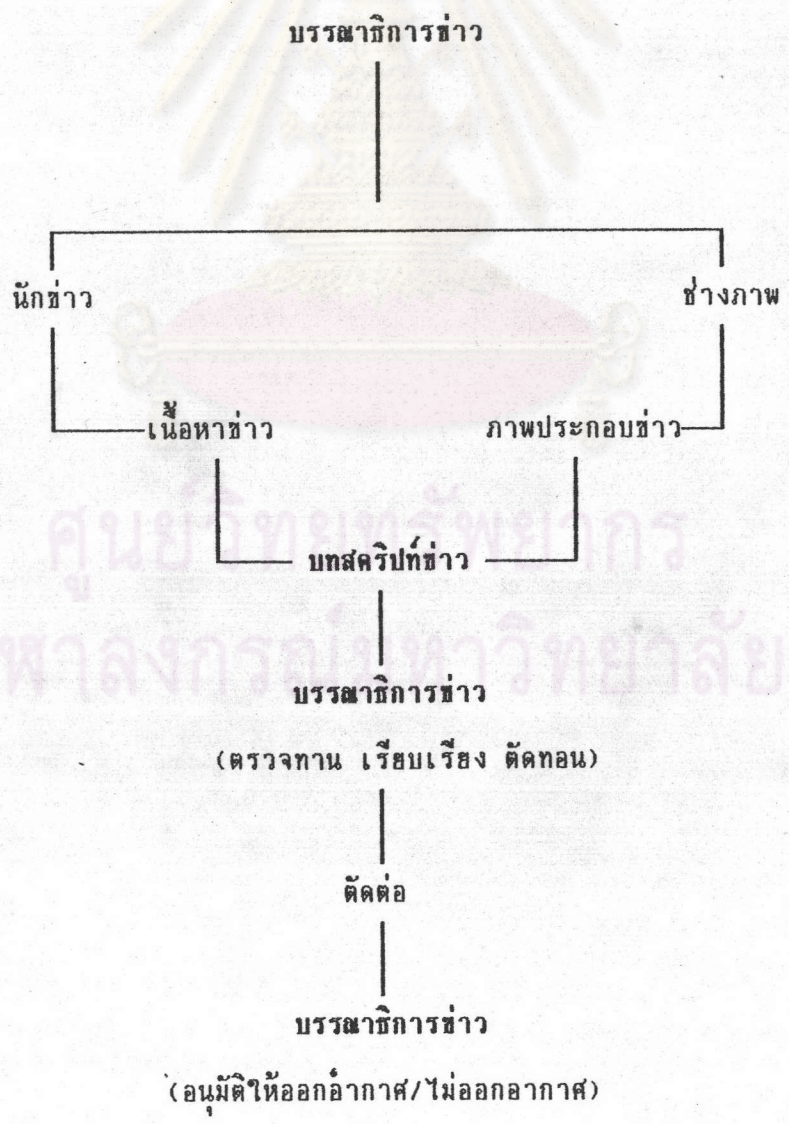
(สนมพร ฉิมเฉลิม , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวสารที่มีความรุนแรงเพื่อนำมาเสนอในรายการข่าว พบว่า ในการคัดเลือกภาพและเนื้อหาข่าวนั้น มีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการคัดเลือก ได้แก่

1. การพิจารณาโดยบรรณาธิการ

ในการคัดเลือกภาพประกอบข่าว และเนื้อหาข่าวสารเพื่อนำเสนอในรายการข่าว ของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 นั้น การตัดสินใจได้ออกอากาศจะเป็นดำเนินการโดยบรรณาธิการข่าว ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

ดังนั้น แม้ว่าการปฏิบัติงานของบรรณาธิการข่าว จะต้องเป็นไปตาม
แนวทางที่กำหนดเป็นนโยบายการนำเสนอข่าวไว้ แต่ส่วนหนึ่ง ก็ต้องประกอบไปกับการ
ตัดสินใจของบรรณาธิการ ที่มีความแตกต่างกันในด้านประสบการณ์ ความรู้ ภูมิหลัง
ที่ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกทั้งสิ้น

"การทำงานของฝ่ายข่าว เรามีทีมช่างภาพ ผู้สื่อข่าว พลับ ออกไปทำข่าว
เมื่อได้ข่าวกลับมา ช่างภาพก็เอาเทปมาทำ play ดูว่า ภาพข่าวที่ถ่ายมาติด
หรือไม่ คุณภาพของภาพเป็นอย่างไร สามารถนำออกอากาศได้หรือไม่ ส่วนผู้สื่อข่าว
ก็เขียนข่าว เมื่อเขียนข่าวเสร็จ ก็นำมาส่งให้บรรณาธิการข่าวดู บ.ก.
ข่าวจะเป็นผู้ตรวจทานดูว่าข่าวที่เขียนมานั้นถูกต้องหรือไม่ในส่วนของคุณคน เหตุ
การณ์ในข่าว ซึ่งเหตุการณ์ในข่าวเราอาจจะไม่รู้ในรายละเอียด แต่ก็ต้องพอ
ทราบถึงภูมิหลังของเหตุการณ์มาก่อน เราจะตรวจดูว่า เนื้อหาข่าวนั้นจะก่อให้เกิด
เกิดความขัดแย้ง หรือไม่ ถ้ากวม คลุมเคลือหรือก่อให้เกิดความคลางแคลงต่อผู้
รับสารหรือไม่ และเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาในการนำเสนอข่าวที่มีน้อย
ในขณะที่จำนวนข่าวมีมาก บรรณาธิการก็ต้องเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกข่าว หรือ
ตัดทอนเนื้อหาข่าว เช่น เราอาจจะชี้แจงกับนักข่าวผู้ที่ทำข่าวนั้น ๆ มาว่า ข่าว
นี้ขอสั้นนะ 1/2 นาที 45 วินาที หรือ 1 นาที แล้วแต่ความน่าสนใจของข่าวซึ่ง
เป็นการตัดสินใจของ บ.ก. ทั้งสิ้น

เมื่อทำการเรียบเรียงเนื้อหาข่าวแล้ว ก็ไปพิจารณาในส่วนของภาพประกอบ
ข่าว โดยเราจะนำค่าบรรณาธิการ ก็คือ เนื้อหาข่าวที่ผ่านการตรวจสอบโดย
บรรณาธิการข่าวนั้น มายังห้องติดต่อ เพื่อให้การติดต่อภาพสัมพันธ์กับเนื้อหาข่าวที่
เรียบเรียงไว้ โดยที่นักข่าวที่เป็นผู้รับผิดชอบข่าวนั้นต้องเป็นผู้ร่วมในการติดต่อ
ด้วย อีกทั้งบรรณาธิการก็จะไปร่วมสังเกตเพื่อคัดเลือกภาพประกอบข่าวในกรณี
เป็นข่าวที่มีเนื้อหาความรุนแรง ซึ่งโดยมากคือ ข่าวอาชญากรรม และ ข่าวที่
sensitive ต่อความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นเราก็ต้องพิจารณากันเป็นพิเศษ
โดยอำนาจการตัดสินใจคัดเลือกจะเป็นของบรรณาธิการ"

(กัลยา พานิชดี , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

2. การแข่งขันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

การแข่งขันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ในการทำข่าว ซึ่งเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ อาทิเช่น การขยายเครือข่ายไปยังส่วนภูมิภาคของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ การนำเสนอข่าวรูปแบบใหม่โดย ทีมงานข่าวบริษัทแปซิฟิก ของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ซึ่งผลจากการแข่งขันในการนำเสนอข่าวระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ พิถีพิถันในการทำข่าวมากขึ้น นำเสนอข่าวสารในประเด็นที่เจาะลึก แสวงหาแง่มุมในการนำเสนอที่สร้างความสนใจแก่ประชาชนผู้รับสารมากขึ้น ซึ่งประเด็นในการสร้างความสนใจแก่ประชาชนนี้ อาจเป็นผลให้รายการข่าวมีการเสนอภาพที่รุนแรงตามสภาพเหตุการณ์ที่ปรากฏ โดยไม่ได้มีการบรรเทาความรุนแรงของภาพ เช่น การถ่ายภาพข่าวที่เป็นเหตุการณ์สะเทือนขวัญในระยะไกล (VLS = Very long shot) การเบลอภาพโดยใช้เทคนิค ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้รับสาร

"ภาพรถชนกัน ซึ่งถือว่าเป็นความรุนแรง คนฆ่ากัน การสังหารหมู่การยิงตัวเอง ล้วนเป็นเนื้อหาที่มีความรุนแรง ซึ่งต้องยอมรับว่าเป็นเนื้อหาที่คนสนใจ เราตระหนักว่า สิ่งที่ประชาชนสนใจ ได้แก่ เนื้อหาข่าวสารที่ใกล้ตัว ความเสียหายหรือที่ตามหลักการเสนอข่าว คือ เป็นเรื่อง Human Interest ที่ประชาชนจะให้ความสนใจมากกว่าข่าวประจำวัน ซึ่งฝ่ายข่าวเรากลัวว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น ทำให้ข่าวมีความน่าสนใจ มีสีสัน แต่ไม่ได้หมายความว่า เราเห็นความเดือดร้อนของผู้อื่นเป็นเรื่องสนุกสนาน จะมีเพียงบางคนเท่านั้นที่เมื่อมีข่าวเหตุการณ์ภัยพิบัติเกิดขึ้นจะมีความรู้สึกอยากทำข่าวมาก ดีใจที่จะได้ข่าวในขณะที่คนอื่นเขาเจ็บปวดก็ไม่ใช้ทุกคนเสมอไปที่จะเกิดความรู้สึกแบบนี้เพราะแต่ละคนย่อมแตกต่างกันในด้านความรู้สึกนึกคิดทัศนคติต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และหลายครั้งที่เกิดเหตุการณ์ที่ว่า เราตัดสินใจว่าภาพข่าวนั้นมีความรุนแรง น่ากลัว และหลีกเลี่ยงไม่นำภาพน่ากลัวนั้น ๆ ออกอากาศในรายการข่าว แต่ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นนำไปแพร่ภาพในรายการข่าววันเดียวกัน ก็กลายเป็นว่าเราตกข่าว"

(วิฑูรย์ สายสุจริต , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

"การจะนำเสนอเนื้อหา และภาพข่าวรุนแรงนั้น กอง บก. ก็ต้องมีการตรวจสอบ และเกณฑ์ในการคัดเลือกส่วนมากก็จะใช้ Common sense ใช้วิจารณญาณ ของนักข่าว ช่างภาพ และเจ้าหน้าที่ตัดต่อว่า ภาพนั้น ๆ สมควรจะนำออก อากาศหรือไม่ ภาพที่เราหลีกเลี่ยงไม่นำออกอากาศคือ ภาพน่ากลัว เช่น คนถูกแทงมีปีกอก หรือที่คอมมีมีดปักคาอยู่ หรือคนตายในลักษณะอุจาด ไม่ใช่เสื้อ ผ่า ซึ่งไม่สมควรจะออก ถ้าจะออกอากาศต้องถ่ายไกล ๆ ซึ่งจริง ๆ แล้วเมื่อก่อนจะไม่สามารถนำออกอากาศได้เลย แต่ปัจจุบันเมื่อช่องอื่นออกแล้วเค้าไม่ เป็นไร เราก็เริ่มออกบ้าง เพราะว่าบางครั้งมีการแข่งขันกัน ภาพในลักษณะ นี้เราก็ต้องยอมรับว่าน่าสนใจ ทำให้ข่าวดูมีสีสัน"

(ชเรศ ชนะสมบูรณ์ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

3. นโยบายของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

สืบเนื่องจากโครงการบริหารสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 เป็น การบริหารงานของกองทัพบก ดังนั้น การดำเนินการด้านข่าว จึงต้องปฏิบัติตาม นโยบายของสถานีโทรทัศน์ ที่กำหนดโดยกองทัพบก เช่น นโยบาย ส่วนหนึ่งของการจัดตั้ง สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ได้แก่

- สนับสนุนการอบรมวัฒนธรรมของชาติ และ ศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ไม่สร้างความตึงเครียดระหว่างประชาชนในชาติ
- ต่อต้านการโฆษณาของฝ่ายตรงข้าม อันอาจก่อให้เกิดความแตกแยก

ดังนั้น ในการดำเนินนโยบายทางด้านข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 5 จึงต้องคำนึงถึงนโยบายของสถานีที่กำหนดโดยฝ่ายทหารดังกล่าว

"ในการนำเสนอข่าวเราต้องยึดตามนโยบายทหาร ซึ่งในส่วนของการนำเสนอ ความรุนแรง ความขัดแย้ง เราต้องตระหนักว่า เนื้อหาข่าวที่เป็นความรุนแรง โดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้งเมื่อออกอากาศไปแล้วอาจเกิด factors

อื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ด้วยเหตุนี้ เราจึงต้องมีการคัดเลือกโดยมีแนวทางจากนโยบายของทางสถานีโทรทัศน์ ที่ทางฝ่ายกองทัพบกเป็นผู้กำหนดหรือวางแนวทางไว้ ส่วนมากข่าวที่มีปัญหา คือ ข่าวด้านการเมืองที่เป็นเรื่องความขัดแย้ง ส่วนมากเป็นการตอบโต้กันระหว่าง ส.ส. กับคนในคณะรัฐบาล นอกจากข่าวการเมืองแล้ว ยังมีข่าวอาชญากรรมซึ่งเป็นข่าวที่อาจก่อให้เกิดความตระหนกแก่ประชาชน เราก็ต้องพิถีพิถันในการคัดเลือกมากกว่าข่าวอื่น ๆ โดยเฉพาะหากข่าวนั้น ๆ มีเนื้อหาที่จะกระทบความรู้สึกของคนดู เราจึงต้องพิจารณามากขึ้น"

(วิฑูรย์ สายสุจริต . สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

4. กฎหมาย ข้อบัญญัติ และ ระเบียบต่าง ๆ ทางสื่อสารมวลชน

"กฎหมาย ระเบียบที่ควบคุมความรุนแรงโดยตรงไม่มี เราไม่เคยได้รับนโยบายที่กล่าวถึงเนื้อหาความรุนแรงในรายการข่าวโดยตรงเลย เท่าที่ปรากฏ ก็เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ซึ่งเป็นการกำหนดโดยทหาร แต่ในเนื้อหาดังกล่าวก็ไม่ได้กล่าวถึงความรุนแรงโดยตรง เพียงแต่เป็นการตั้งแนวทางปฏิบัติที่หลีกเลี่ยงการนำเสนอข่าว และภาพข่าวที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยก ขัดแย้ง ความตื่นตระหนก ของประชาชน ผู้รับสาร ซึ่งในการดำเนินนโยบายของฝ่ายข่าวเราก็ต้องนำนโยบายดังกล่าวมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของฝ่ายข่าว ซึ่งในส่วนของภาพข่าวความรุนแรงก็อาจจะเข้าประเด็น การก่อให้เกิดความตระหนกต่อคนดูข่าว ในกรณีที่เป็นข่าวสะเทือนขวัญ แต่ก็ยังนับว่า ไม่ได้เป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการนำเสนอความรุนแรง ซึ่งในการดำเนินงานของฝ่ายข่าวเราก็ไม่ได้มีระเบียบที่ออกมาโดยตรง เกี่ยวกับเรื่อง การนำเสนอความรุนแรงในรายการข่าวเลย การปฏิบัติของทุกคนที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ ไม่เคยมีว่า นี่เป็นกฎระเบียบที่ทุกคนต้องยึดถือเป็นมาตรา 1 มาตรา 2"

(กัลยา พานิชดี , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะไม่มีกฎระเบียบโดยตรงของฝ่ายข่าว เพื่อเป็น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง แต่บุคลากรของ ฝ่ายข่าว ททบ. 5 ก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ กบว. ซึ่งบรรณาธิการข่าวช่อง 5 ได้ให้ ความเห็นว่า แม้ระเบียบ กบว. จะไม่ได้กำหนดชัดเจนถึงการเสนอภาพรุนแรง แต่ก็มี เนื้อหาส่วนหนึ่งของระเบียบ กบว. ที่ครอบคลุมถึง การเสนอภาพ เช่น การไม่แสดง เนื้อหาที่ทำให้เห็นความโหดร้าย อันจะก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ผู้ดู

การที่มีกฎระเบียบทางสื่อสารมวลชน ให้นักสื่อสารมวลชนได้ใช้เป็นแนว ทางการปฏิบัติงานทางการ โดยเฉพาะในส่วนของ การนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์นั้น บรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 5 ให้เห็นว่า การที่ทางราชการ ได้ตั้งกฎเกณฑ์ ระเบียบเพื่อให้บุคลากรฝ่ายข่าวได้คำนึง และปฏิบัติตามนั้น เป็นสิ่งที่ดี ช่วย ให้การทำงานของฝ่ายข่าวเป็นไปอย่าง มีระเบียบ แบบแผน และเป็นระบบอยู่ในแนวทาง เดียวกัน

"กฎระเบียบที่ทางราชการตั้งขึ้นมา เพื่อผลในการปฏิบัติงาน ของผู้ที่ทำงาน ด้านการสื่อสารมวลชน ซึ่งที่เด่นชัดได้แก่ ระเบียบ กบว. นั้น เป็นสิ่งที่พึงมี เพราะ การกระทำสิ่งใดก็ตามหากไม่มีกฎ ระเบียบ กฎหมายเลย ไม่มีขอบ เขต ทำให้เราผู้ปฏิบัติงานไม่รู้ตัวว่าเราสามารถทำอะไรได้แค่ไหน เราจะ บินสูงได้เพียงใด ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะมีสิ่งมากำหนดเป็นแนวไว้ว่า เราสามารถเสนอข่าวสารต่อมวลชนได้ในระดับใด ให้สิ่งนั้นมาเป็นกรอบเป็น การกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เสนอข่าวสารต่อประชาชน ให้เป็นไปอย่างมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งระเบียบ กบว. ที่กำหนด นั้นก็ไม่ได้มีการเฉพาะเจาะจงนัก เพียงแต่ไม่ให้ขัดกับศีลธรรมอันดี ของ ประชาชน ไม่เสนอข่าวที่เป็นอวิชญาให้เกิดความแตกแยก ความตระหนกตกใจ ซึ่งเป็นลักษณะข้อบังคับที่ออกมาอย่างกลาง ๆ ไม่ได้มีการกำหนดในส่วนของ ระดับของภาพ และเนื้อหาข่าวว่าห้ามออกอากาศภาพแบบนี้ ความน่ากลัว ระดับนี้เป็นต้น"

(ชเรศ ณะสมบูรณ์ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

5. Feed back จากผู้ชม

การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกข่าวของผู้ชม จะแสดงออกมาในลักษณะ การโทรศัพท์ หรือ เขียนจดหมาย ไปยังกองบรรณาธิการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ เพื่อ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และภาพข่าวที่ออกอากาศ

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 พบว่า ประชาชนผู้ชมรายการข่าวโทรทัศน์มีบทบาทในการตัดสินใจออกอากาศเนื้อหาข่าว และ ภาพประกอบข่าวที่เป็นความรุนแรง เช่นกัน

"ข่าวบางข่าวที่ออกอากาศไปบางครั้งก็มีผู้ชมโทรศัพท์มาว่า ข่าวนี้ดีนะ เจาะ ได้ลึก แต่บางข่าวก็มีการโทรศัพท์มาตำหนิว่า นำหวาดเสียว อูจาด ซึ่งเราก็ ต้องยอมรับฟังเพื่อครั้งต่อไปเราจะได้ระมัดระวังมากขึ้น"

(กัลยา พานิชดี , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

นอกเหนือจาก Feed back จากผู้ชมแล้ว สื่อสิ่งพิมพ์อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารข่าว ก็มีบทบาทต่อฝ่ายข่าวในการคัดเลือกเนื้อหา และภาพประกอบ ข่าวเพื่อนำเสนอในรายการข่าว

"เคยมีหนังสือพิมพ์เขียนบทความเกี่ยวกับ การนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงใน ข่าวเช่นการออกอากาศภาพหวาดเสียวการ close up ภาพคนตายในลักษณะ ที่น่าสยทเหล่านี้ เป็นต้น แต่ในบทความก็ไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่า เป็นรายการข่าวของช่องใด เพียงแต่ตีพิมพ์ว่า ข่าวที่ออกอากาศไปเมื่อวันนั้น ๆ มีเนื้อหา รุนแรง และให้ข้อคิดเห็นว่า ปัจจุบันข่าวโทรทัศน์มีการเสนอเนื้อหาข่าวที่ อูจาด นำหวาดเสียวมากขึ้น ซึ่งเราก็ต้องรับฟัง"

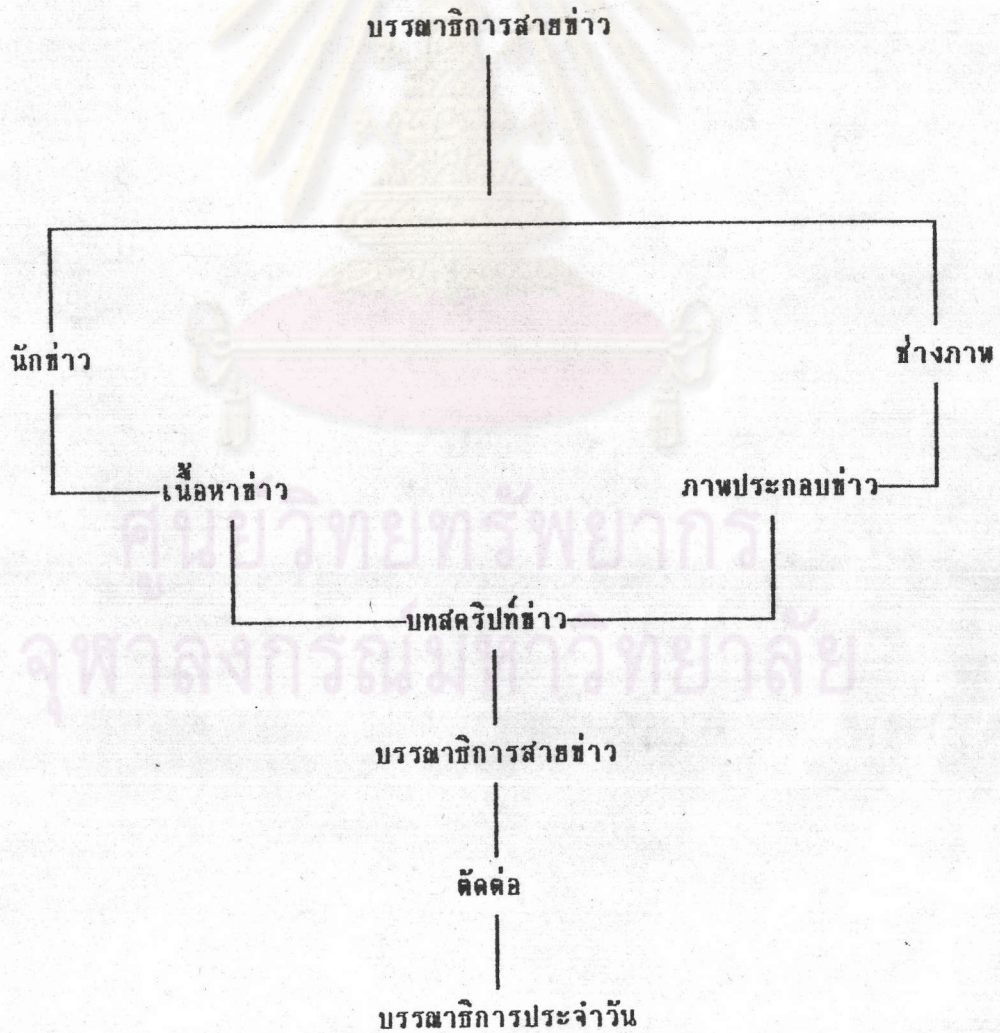
(วิฑูรย์ สายสุจริต , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าวช่อง 7 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหา และภาพความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์ ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1. การพิจารณาคัดเลือกโดยบรรณาธิการ

ในการคัดเลือกภาพประกอบข่าว และเนื้อหาข่าวสารเพื่อนำเสนอในรายการข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 นั้น เมื่อพิจารณาจากคำให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการข่าวถึงกระบวนการผลิตข่าวของสถานีฯ ผู้วิจัยพบว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจให้ออกอากาศข่าว คือ บรรณาธิการข่าว ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

(อนุมัติให้ออกอากาศ/ ไม่ออกอากาศ)

จากแผนภูมิจะเห็นได้ชัดเจนว่า บรรณาธิการข่าวประจำวันของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ซึ่งได้แก่ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนเป็นเวรกัน ระหว่าง นายพิสิทธิ์ กิริติการกุล กับ นาย ปกาศิต คำพิมพ์ (ช่วงระยะเวลาเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์) เป็นผู้มึบทบาทสำคัญในการตัดสินใจให้ออกอากาศภาพและเนื้อหาข่าวต่างที่นำเสนอในรายการข่าว ซึ่ง รวมไปถึง ภาพ และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงปรากฏในข่าว ดังนั้น แม้ว่าการปฏิบัติงานของบรรณาธิการข่าวจะต้องเป็นไปตามนโยบายการนำเสนอข่าวที่กำหนดไว้ แต่ ก็ต้องประกอบไปกับการตัดสินใจของบรรณาธิการข่าวที่มีความแตกต่างกันในส่วนของ ภูมิหลัง ประสบการณ์ สภาวะแวดล้อมต่างๆที่มีผลต่อการตีความ ตัดสินใจคัดเลือก นั้นเอง

2. นโยบายสถานีโทรทัศน์

การบริหารงานของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการดำเนินการโดยเอกชน ในลักษณะของระบบธุรกิจ ดังนั้นรายการแต่ละรายการที่นำเสนอจึงต้องอยู่ภายใต้ระบบธุรกิจของสถานี ซึ่งรวมถึงรายการข่าวด้วย

"การดำเนินนโยบายสถานีโทรทัศน์ นอกจากต้องคำนึงถึงรัฐเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งแล้ว แต่เนื่องจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 บริหารงานโดยเอกชน ในฐานะสถาบันธุรกิจไม่ได้เป็นของหน่วยราชการใด ๆ เราจึงไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ จึงต้องดำเนินธุรกิจเป็นหลักในการหารายได้เพื่อดำเนินกิจการของสถานี นั่นคือ สถานีประกอบธุรกิจและข่าวก็เป็นรายการหลักรายการหนึ่งของสถานี โดยเฉพาะปัจจุบันเราพบว่า รายการข่าว เป็นรายการที่ทำรายได้ให้กับสถานีมากเป็นอันดับ 2 ของรายได้สถานี ดังนั้น นโยบายส่วนหนึ่งของสถานีที่กำหนดขึ้น และมีความสำคัญต่อฝ่ายข่าวคือ การนำเสนอข่าวที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้ชมให้เห็นความสำคัญของรายการข่าวที่มีต่อชีวิตประจำวันและสนใจดูข่าวมากขึ้น เมื่อ Rating ผู้ชมมากย่อมมีผลต่อโฆษณาที่จะเข้าสถานีในช่วงรายการข่าว ซึ่งช่วง Prime Time"
(พิสิทธิ์ กิริติการกุล , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวอาชญากรรมช่อง 7 นายสุทธิ จง
 เจริญจิตต์ พบว่า ในส่วนของการนำเสนอข่าว เพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชนนั้นจะ
 เป็นผลให้การดำเนินธุรกิจของสถานีมีรายได้จากการโฆษณามากขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการ
 นำเสนอข่าวอาชญากรรม เนื่องจาก ลักษณะเฉพาะตัวของข่าวอาชญากรรม ก็คือการเป็น
 สิ่งที่เกิดตัวประชาชน และอีกประการหนึ่งคือ ข่าวดังกล่าวมักเป็นข่าวที่มีลักษณะ
 Human Interest เป็นที่สนใจของประชาชนผู้รับสารนั่นเอง

"สถานีโทรทัศน์ทุกช่องให้ความสำคัญกับข่าวอาชญากรรม เนื่องจากข่าว
 อาชญากรรม มักเป็นข่าวที่เกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนและมีลักษณะที่เป็นเหตุ
 การณ์ใกล้ตัวประชาชนซึ่งในประเด็นนี้ เราขอว่า ภาพมีส่วนในส่วนดึงดูดความ
 สนใจของคนดูมาก และจากการสังเกตพบว่า บริษัทโฆษณาที่ซื้อเวลาในช่วงข่าว
 จะขอร้องว่า ขอให้มีการเสนอข่าวอาชญากรรม ซึ่งตามนโยบายสถานี ลูกค้า
 ย่อมมีผลต่อการดำเนินงานของสถานี ดังนั้นความคิดเห็นของลูกค้าก็ย่อมเป็นสิ่งที่
 เราต้องให้ความสำคัญ"

(สุทธิ จงเจริญจิตต์ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ยัง
 ต้องคำนึงถึงฝ่ายทหาร เนื่องจากสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นสถานีโทรทัศน์ที่
 บริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ และวิทยุ จำกัด เข้าซื้อสัมปทานจากกองทัพบก เพื่อดำเนินกิจการ
 วิทยุโทรทัศน์ ดังนั้น การดำเนินนโยบายการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง
 7 จึงต้องเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดโดยกองทัพบก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์
 ของบรรณาธิการช่อง 7 นายพิสิทธิ์ กัรติการกุล

"การกำหนดนโยบายการบริหารงานของบริษัทกรุงเทพโทรทัศน์ และวิทยุ ซึ่ง
 เป็นผู้บริหารช่อง 7 เรานั้น ต้องยึดตามแนวของทหารเป็นหลัก ซึ่งนโยบายของ
 กองทัพบกนั้น เป็นลักษณะข้อกำหนดกว้าง ๆ ให้เรายึดเป็นแนวทาง ซึ่งนโยบาย
 ของบริษัทฯ เราจะถือว่าเป็นนโยบายรองลงมาจากแนวนโยบายของทหาร ซึ่ง

ไม่นำเสนอแต่ในส่วนที่เขาตกลงมาแล้วมีตำรวจกระที่บ้ำเราจะนำออกอากาศ
ซึ่งก็ปรากฏว่า ภาพข่าวดังกล่าวนี้ทำให้ข้างภาพของเรา ได้รับรางวัล"

(ปกาศิต คำพิมพ์ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

อนึ่ง ผลจากการที่สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ พิถีพิถันในการนำเสนอข่าวมากขึ้น
มีการสร้างจุดสนใจในรายการข่าว ทำให้รายการข่าวเป็นรายการที่ดึงดูดผู้ชมมากขึ้น ซึ่ง
พบว่าเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ทำให้บริษัทโฆษณาซื้อเวลาในการโฆษณาธุรกิจ ดังนั้น จึง
ต้องแข่งขันในด้านการนำเสนอข่าวที่สามารถสร้างและดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ได้มากที่สุด
เนื่องจากปัจจุบันมีการสำรวจความนิยมรายการโทรทัศน์ มีการทำวิจัยของบริษัทวิจัย
เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ของการสื่อสารมวลชน ความสนใจของผู้รับสารซึ่งข้อมูลเหล่านี้
บริษัทโฆษณานำไปประกอบการพิจารณา เพื่อคัดเลือกและวางแผนการโฆษณาให้กับบริษัท
เจ้าของสินค้า ซึ่งเป็นเหตุผลประการหนึ่ง ที่ทำให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ต้นตัวในการ
ปรับปรุงรายการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการข่าวที่ถือว่าเป็นช่วง Prime time
ซึ่งมีอัตราค่าโฆษณาสูงกว่าช่วงเวลาอื่น ๆ ที่สถานีโทรทัศน์ได้ออกอากาศรายการต่าง ๆ
ในแต่ละวัน

"มีการทำวิจัยคนดูรายการโทรทัศน์ ถ้า rating คนดูของช่องเราลดลงเนื่อง
มาจากเหตุผลใดก็ตาม อาจเป็นด้วยรายการข่าวไม่น่าสนใจ ผู้ช้ช่องอื่นไม่ได้ ก็
เป็นผลให้โฆษณาไม่เข้า หรือเข้าในอัตราที่ลดลง"

4. กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ และจรรยาบรรณ

"กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ทางสื่อสารมวลชน มีผลต่อการคัดเลือก และตัดสินใจ
ใจนำเสนอเนื้อหา ภาพประกอบข่าวที่มีความรุนแรงปรากฏอยู่ ซึ่งมีอยู่ใน
ระเบียบ กบว. รวมถึงประกาศของคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 17
เนื้อหาของระเบียบ กบว. แม้ว่าจะไม่เป็นการระบุชัดเจนจนถึงการควบคุม
เนื้อหาความรุนแรง แต่ก็มีการกล่าวถึงโดยรวม ดังเช่น หนังสือเวียน กบว.
ฉบับหนึ่งที่เป็นการขอความร่วมมือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติใน

การไม่เสนอข่าว สารคดี และความบันเทิงที่เป็นการขี้แฉ หรือฮือฮูให้เกิด
 อาชญากรรม นอกจากนี้ก็ยังมีการป้องกันอาชญากรรมที่เข้าใจง่าย ปฏิบัติได้ไม่
 ยาก หมายถึงเราต้องพยายามเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะมีผลในการป้องกัน
 อาชญากรรมให้ประชาชนผู้ดูรายการของเรา ทุกระดับอายุ การศึกษาสามารถ
 เข้าใจได้ตรงกัน ซึ่งเรามักจะสนองเจตนารมณ์ในประเด็นนี้ โดยให้การเผยแพร่
 แพร่ในรูปแบบละครมากกว่า เพราะทุกคนสามารถเข้าใจได้ง่าย แต่ในกรณีการ
 นำเสนอข่าวเราก็ต้องพิจารณาในส่วนของ การตรวจสอบก่อนนำออกอากาศ ไม่
 ให้มีเนื้อหาและภาพประกอบที่จะเป็นการขี้แฉ ฮือฮูให้เกิดอาชญากรรม ตามที่
 ทาง กบว. ได้ขอความร่วมมือกล่าวได้ว่า กบว. มีบทบาทในการวางแนวทางให้
 ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ปฏิบัติเสมือนได้ขีดเส้นให้เราอยู่แล้ว ในส่วน
 ของ ปร.71 ก็เป็นลักษณะคำสั่งซึ่งมีส่วนที่กล่าวถึง การนำเสนอความรุนแรงใน
 ข่าวโทรทัศน์ เช่น การนำเสนอรายการที่ไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณ
 โหดร้าย อันอาจก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน"

(ปกาศิต คำพิมพ์ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการปฏิบัติงานของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ทุก
 ช่องย่อมต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดโดยกฎหมาย ระเบียบทางสื่อสารมวลชนนั้นคือ
 กฎหมายต่าง ๆ นั้นเข้ามามีบทบาทเป็นกรอบที่กำหนดขอบเขตการนำเสนอข่าวซึ่งใน
 ประเด็นของการเป็นกรอบในการปฏิบัติงานนี้ ทางฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 มีความคิด
 เห็นว่าไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้ นักข่าว ช่างภาพ รวมถึงบรรณาธิการข่าว ชาติอิสระเสรีภาพ
 ในการเสนอข่าวแต่อย่างใด

"ระเบียบ กบว. ที่กำหนดขึ้นนั้นเราก็ถือปฏิบัติตาม แต่เนื่องจาก กบว. เข้ามา
 ควบคุมฝ่ายข่าวไม่มากนัก เนื่องจากรายการข่าวไม่ต้องนำเทปโทรทัศน์รายการ
 ข่าวที่เราเตรียมออกอากาศในแต่ละวันไปให้ กบว. ตรวจสอบเนื่องจากข้อจำกัด
 ทางด้านเวลาที่เราต้องรีบนำเสนอให้ทันวันต่อวัน ดังนั้น ลักษณะของการควบคุม
 ดูแลของ กบว. ที่มีต่อรายการข่าวจึงออกมาในรูปแบบการตักเตือนในกรณีที่
 รายการข่าวได้เสนอข่าวอันไม่สมควร ในแง่เนื้อหาหรือภาพประกอบข่าว ภาย

หลังจากที่เราได้ออกอากาศไปแล้ว จึงกล่าวได้ว่าฝ่ายข่าวเรามีอิสระในการ
เสนอข่าวอยู่มากพอสมควร"

(ปฏิมา ตันติคมน์ , สัมภาษณ์ 7 มิย. 33)

5. Feed back จากผู้ชม

ปัจจัยที่มีผลทำให้สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มีความตื่นตัวทางด้านรายการ
ข่าวมากขึ้นทุกสถานีต่างได้ทำการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงวิธีการเสนอข่าวมีการระดมหา
บุคคลากร ที่มีความสามารถมาช่วยทำให้รายการข่าวน่าสนใจขึ้นประการหนึ่ง ก็คือ เพื่อ
สนองความต้องการของผู้ชม เนื่องจาก rating ผู้ชมเป็นตัวแปรประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้
สนับสนุนรายการซึ่งเป็นหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ตัดสินใจซื้อเวลาของทางสถานีโทรทัศน์ช่อง
ใด ๆ เพื่อทำการโฆษณาสินค้า ซึ่งรายได้จากการโฆษณาสินค้าดังกล่าวนี้ ได้กลายมาเป็น
รายได้หลักที่ช่วยให้สถานีโทรทัศน์สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ และมีผลกำไร
ตามสมควรของการดำเนินธุรกิจ

"เมื่อ 3 ปีที่แล้ว โฆษณาเข้าช่อง 7 น้อยมาก ซึ่งเป็นช่วงที่ช่อง 9 มีการออก
อากาศรายการข่าวแนวใหม่ของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ทำให้คนดูทั่ว
ประเทศที่สามารถรับสัญญาณช่อง 9 ได้ให้ความสนใจกล่าวได้ว่าเป็นรายการ
ข่าวที่ดีที่สุด ดึงดูดใจคนดู สามารถทำให้ผู้ชมสนใจดูรายการข่าว ทั้งที่เมื่อก่อน
หน้ารายการข่าวแทบไม่มีใครดู นั่นคือ การริเริ่มความแปลกใหม่ในการนำเสนอ
ของ ดร.สมเกียรติ ทำให้ผู้สนับสนุนรายการต่าง ๆ ทุ่มซื้อเวลาช่วงข่าวของ
ช่อง 9 ในขณะที่ช่อง 7 ตอนนั้นมีโฆษณาเข้าช่วงรายการข่าวเพียง 2-3 นาที
เท่านั้น แต่ปัจจุบันนี้เราสามารถซื้อดาวเทียมจากที่ไหนก็ได้ในโลกเมื่อมีเหตุ
การณ์สำคัญเกิดขึ้น เนื่องจากปริมาณโฆษณาที่เพิ่มขึ้น เพราะ rating คนดูสูง
ขึ้น อันเป็นผลจากความพยายามของสถานี ในการปรับปรุงรายการข่าวมีการ
จ้างทีมงาน ดร.สมเกียรติ ที่เคยทำข่าวให้ช่อง 9 อสมท. แต่ตอนหลังขัดแย้ง
กับ อสมท. เราก็จ้างท่านขึ้นมาปรับปรุงรายการข่าว ทุกอย่างมีการวางรูปแบบ
ดีอยู่แล้ว ความสำเร็จก็เข้าใกล้ 100%"

(พิสิทธิ์ กิริติกาลกุล , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

นอกจากกลุ่มผู้ชมจะมีบทบาทในส่วนของความเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่สถานีโทรทัศน์ ช่องต่าง ๆ ได้พยายามนำเสนอข่าวสาร เพื่อตอบสนองความต้องการและดึงความสนใจ ของประชาชนให้มิต่อรายการโทรทัศน์ของแต่ละช่องแล้ว กลุ่มผู้ชมยังมีบทบาทในการให้ ความคิดเห็นต่อรายการต่าง ๆ ในรูปแบบการเขียนจดหมาย หรือโทรศัพท์ติชม โดยเฉพาะ ในประเด็นของการนำเสนอความรุนแรงในรายการข่าว ซึ่งพบว่า เมื่อมีการนำเสนอภาพที่ น่ากลัว ภาพอุจาด จะส่งผลให้ผู้ชมมี Feed back มาถึงสถานีโทรทัศน์ ทั้งนี้ จากการ ให้สัมภาษณ์ของ บรรณาธิการข่าว ช่อง 7 ดังนี้

"เราพบว่ามีคนบางกลุ่มให้ความสนใจต่อภาพที่มันสะใจ ดังเช่น กรณี พายุถล่มแท่นขุดเจาะน้ำมันฮูโนแคล ที่ชุมพร เราได้ภาพนี้มาจากบริษัทซึ่งได้ถ่าย ภาพเหตุการณ์แท่นเจาะน้ำมันถล่ม แล้วเราก็นำออกอากาศไป คนดูต้องการจะ เห็นว่า พายุมีความรุนแรงขนาดใด ภาพที่เราได้ส่วนมากเป็นภาพก่อนที่แท่น เจาะน้ำมันจะถล่ม และภาพหลังจากการถล่มที่มองเห็นความเสียหาย ซึ่งปรากฏ ว่า ภาพข่าวที่เราได้นำออกอากาศไปนั้น มีคนโทรศัพท์ขอให้ออกอากาศซ้ำ ซึ่งเรา ก็ได้ปฏิบัติตาม โดยแพร่ภาพออกไปเป็นครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4"

(สุทธิ จงเจียมจิตต์ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

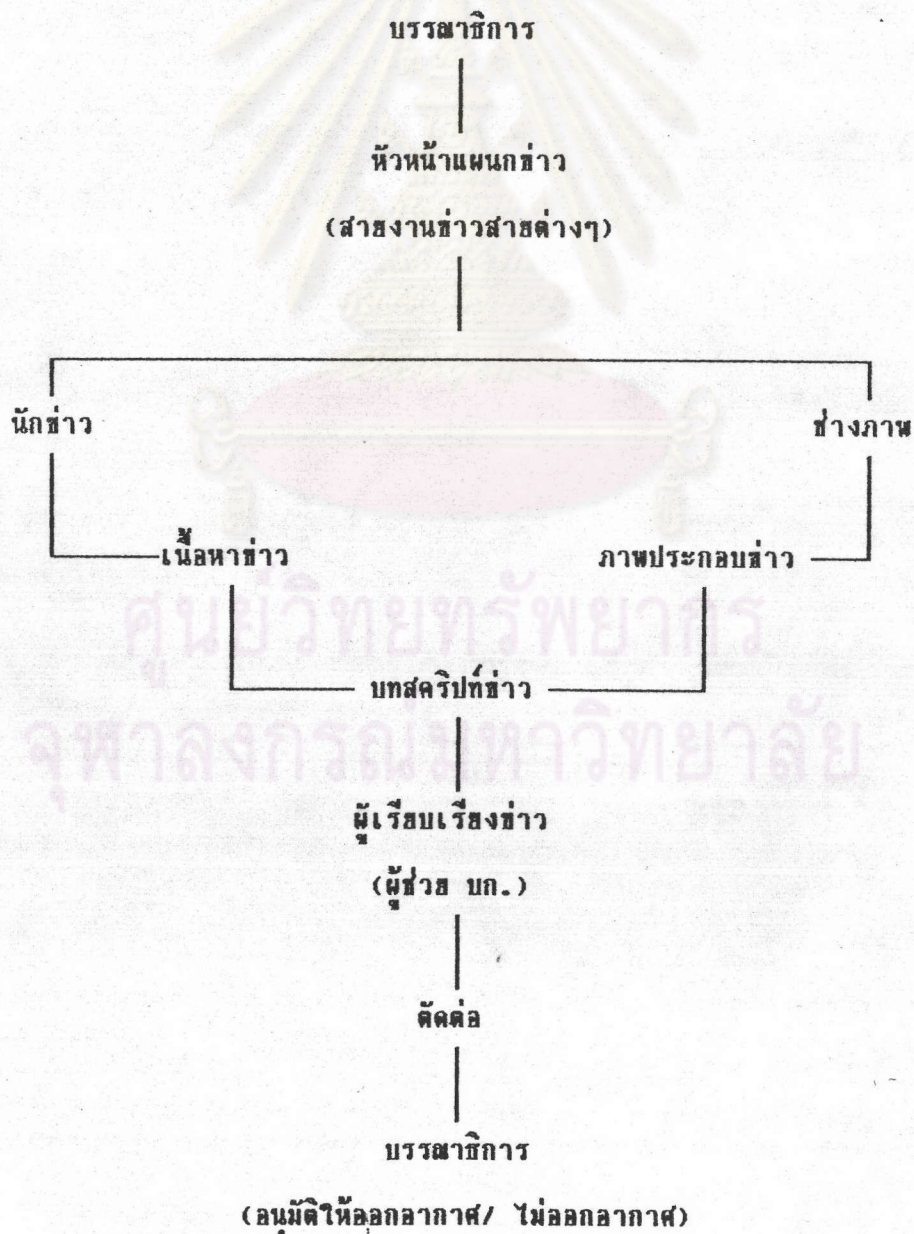
"ในส่วนของภาพศพที่เราได้นำออกอากาศในข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ปรากฏว่า มีคนดูโทรศัพท์มาบอกว่า เป็นภาพที่น่ากลัว ดูแล้วสะเทือนใจอย่าง เช่นที่เราเคยออกอากาศ ภาพเจ้าหน้าที่กำลังดึงเด็กนักเรียนที่เสียชีวิตแล้วออก จากรถที่เกิดอุบัติเหตุชนกัน ซึ่งเราก็ไม่ได้ถ่ายภาพ close up ให้เห็นชัดเจน ซึ่งก็ไม่น่ากลัวอะไรเพราะเป็นภาพถ่ายระยะปานกลางถึงระยะไกล แต่คนดูว่า น่ากลัว สะเทือนใจ ซึ่งจริง ๆ แล้วภาพนี้ก็ผ่านการตรวจสอบของกอง บรรณาธิการแล้ว"

(สุทธิ จงเจียมจิตต์ , สัมภาษณ์ , อ่างแล้ว)

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกอาสาสมัครความรุนแรงในชาวโรกทัศน์
 สถานโรกทัศน์ช่อง 9**

1. การพิจารณาคัดเลือกโดยบรรณาธิการ

พบว่า การพิจารณาคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าว เพื่อนำออกอากาศใน
 รายการข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. เป็นกระบวนการที่เป็น
 การคัดเลือกของบุคลากรข่าวที่ต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยที่จาก
 การทำงานของฝ่ายข่าวช่อง 9 นั้น บรรณาธิการข่าวจะเป็นผู้มีส่วน
 ทางการพิจารณาคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง รวมถึงการตัดสินใจ
 ให้ออกอากาศ หรือไม่ออกอากาศ ดังแผนภูมิข้างล่าง

"ในกระบวนการผลิตข้าวช่อง 9 กล่าวได้ว่าทุกฝ่ายต้องเกี่ยวข้องกับ การตัดสีนใจคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวรุนแรงอยู่แล้ว แต่การตัดสีนใจขั้นสุดทำจะอยู่ที่บรรณาธิการ เมื่อประมาณ 2-3 ปีที่แล้ว ภาพข่าวอาชญากรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นภาพข่าวที่น่ากลัว มีความรุนแรงแฝงอยู่ในตัว ถ้านักข่าวช่อง 9 ไหนไม่ได้ส่งมาเพื่อออกอากาศ หรือตกข่าว จะถือว่าสู้ช่องนั้นช่องนี้ไม่ได้แต่จริง ๆ แล้วบางทีเราก็ก๊อภาพอาชญากรรมเหล่านั้นมา แต่เราไม่กล้าออกอากาศ ในขณะที่ช่องอื่นนำภาพนั้น ๆ ออกอากาศ มันเป็นลักษณะที่ว่าแต่ละช่องมีการควบคุมภายในตัวเอง หรือเป็นลักษณะ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อของแต่ละสถานี สำนึกของคนทำข่าว ที่ต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งบางทีเหตุผลที่เขานำเสนอภาพอาชญากรรมที่รุนแรง เนื่องจากเขามีความคิดว่า คนสยาคดู แต่ไม่ได้คำนึงถึงว่า คนส่วนหนึ่งเป็นเด็ก ซึ่งภาพความรุนแรงที่น่าเสนอทางรายการข่าวเหล่านั้น จะมีผลกระทบต่อจิตใจ" (ศุภดิษฐ์ บุณนาต , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

2. การแข่งขันนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

"การแข่งขันกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ในการทำ ผลิต และนำออกอากาศเป็นผลดีในลักษณะที่ว่า ต่างคนต่างพยายามปรับปรุงพัฒนารายการข่าวของช่องตนเพื่อดึงดูดความสนใจของประชาชน การเสนอภาพและประเด็นเนื้อหาที่โดดเด่น เจ็บกว่า เร็วกว่าช่องอื่น ซึ่งในจุดนี้อาจทำให้มีการเสนอภาพที่แสดงออกในเรื่องความรุนแรง เพราะต้องการแข่งขันในเรื่อง ภาพประเด็นข่าว และความเร่งด่วนที่ทำให้ไม่ได้ตรวจสอบก่อนออกอากาศ ข่าวของช่อง 9 เราโดยมากเป็นข่าวการบริการต่อสาธารณชน ข่าวไม่น่าจะเป็นเรื่องของกำไร แต่การตอบแทนทางธุรกิจก็น่าจะมีบ้าง ซึ่งอันนี้การโฆษณา Rating การโฆษณาก็ทำให้เกิดการแข่งขันของช่องต่าง ๆ"

(เกียรติชัย จิรารัตน์วัฒนา , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

3. กฎหมาย และ ระเบียบทางสื่อสารมวลชน

ในส่วนของกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกาปฏิบัติงานด้านข่าวที่เด่นชัด ซึ่งนักข่าว ช่างภาพ รวมตลอดถึงบรรณาธิการ ต้องคำนึงถึงและยึดเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน นอกเหนือจากการยึดหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพ ได้แก่ ระเบียบ กบว. และกฎหมายหมิ่นประมาท

ซึ่งในส่วนของ ระเบียบ กบว. แม้ว่าคณะกรรมการ กบว. จะไม่ค่ออมีบทบาทต่อการ Cencer ราชการข่าวเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาที่ราชการข่าวเป็นราชการที่ต้องนำเสนออย่างเร่งด่วนไม่สามารถถ่ายทำล่วงหน้าแล้วนำไป กบว. ตรวจสอบได้พบว่า ลักษณะการควบคุมของ กบว. ที่มีต่อราชการข่าว เป็นลักษณะที่ทางคณะกรรมการ กบว. มีหนังสือเวียนมาถึงสถานีโทรทัศน์ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้จัดตั้งขึ้นมา ยกตัวอย่าง ได้แก่

2.1 การที่ กบว. มีหนังสือเวียน ที่ สร.1609/ว.82 ขอความ

ร่วมมือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการ

- ไม่เสนอข่าว สารคดี และความบันเทิงที่เป็นการขู่แหรหรือขู่ยุให้เหิดอาชญากรรม
- ขอความร่วมมือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ในการเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการ และกิจกรรมเกี่ยวกับ การป้องกันอาชญากรรมที่สามารถเข้าใจง่าย และปฏิบัติได้ไม่ยาก ให้ประชาชนทราบ
- ในการเสนอข่าว หรือบทความเกี่ยวกับอาชญากรรม ขอให้นำเสนอตรงกับข้อเท็จจริง และผดุงไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีงามของประชาชนประกอบด้วย

"การคัดเลือกเสนอข่าวความรุนแรง มีมาตรฐานกฎหมายควบคุมอยู่ ได้แก่ ระเบียบ กบว. ที่ควบคุมในเรื่องความรุนแรงจะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาสาระการควบคุมอย่างกว้าง ๆ และเป็นลักษณะที่ว่าถ้าจะถือตามระเบียบจริง ๆ เราจะทำ จะนำเสนออะไรไม่ได้เลยแต่เนื่อง

จากในทางปฏิบัตินั้น กบว. ไม่ได้มีการลงโทษอะไรทางอาญา
 อย่างดีก็เพียงแค่ตักเตือนสถานี เตือนกันครั้งสองครั้ง แต่ไม่เคย
 มีปรากฏถึงขั้นปิดสถานีเลย เพราะ เราก็เป็นของรัฐบาลเหมือนกัน
 ส่วนใหญ่จึงเป็นลักษณะการควบคุมกันเองและการควบคุมจาก
 ประชาชนอีกส่วนหนึ่ง ที่เป็นไปในรูปแบบของ feed back เช่น
 โทรทัศน์มาออกความเห็นหรือการเขียนจดหมายมาอ้างฝ่ายข่าว เป็น
 ต้น ซึ่งเรายินดีมากเพราะนั่นหมายถึง พัฒนาการของการสื่อสาร
 มวลชน ที่ผู้รับสารได้แสดงปฏิกิริยาได้ตอบสารที่เราส่งออกไป"
 (ศุทธิชัย บุณนาศ , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

"ในการคัดเลือกนำเสนอเนื้อหาข่าวรุนแรง ซึ่งมักได้แก่ข่าว
 อาชญากรรมนั้น ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. ของเราจะ
 พิจารณาที่ความควร-ไม่ควร แต่ทั้งนี้เราก็มีกรอบในการพิจารณา
 คือ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ทางสื่อสารมวลชน รวมถึงระเบียบ กบว.
 และกฎหมายหมิ่นประมาท แต่ถือว่าไม่เคร่งครัดนัก ไม่ถึงขั้น การ
 พิจารณาตามด้วยบทกฎหมาย เพียงเป็นแนวทางแต่ก็นับว่าเป็นปัจจัย
 ที่มีผลต่อการคัดเลือก การตัดต่อภาพที่ต้องระมัดระวัง เราจึงมี
 ความรู้สึกว่ากฎหมายและระเบียบต่างๆไม่ได้เป็นกรอบที่มาครอบงำ
 จำกััดเสรีภาพในการทำงาน เพราะลักษณะของข่าวโทรทัศน์
 จริง ๆ ที่เป็นอยู่ คือ ไม่มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด"
 (อัชฌา สุวรรณปากแพร , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

4. Feed Back จากผู้ชม และสื่อสารมวลชนอื่น

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว ช่อง พบว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่มี
 ส่วนในการปลุกจิตสำนึกของคนทำข่าวให้คำนึงถึงผลกระทบของการนำเสนอความรุนแรงใน
 ข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ การวิจารณ์จากผู้ชม และจากหนังสือพิมพ์

"การที่จะให้มีการลดการนำเสนอภาพและเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงทางรายการข่าวโทรทัศน์นั้น ต้องเป็นความร่วมมือระหว่างผู้ชม ในฐานะประชาชนผู้รับสาร บริโภคสาร กับสื่อสารมวลชน ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตและส่งข่าวสาร ที่จะมาจับตาและวิจารณ์ ติชมการทำงานของสื่อมวลชนในด้านการนำเสนอภาพ และเนื้อหาข่าว ความรุนแรง เพราะแม้ว่าเราจะมีกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน แต่เราก็ต้องยอมรับว่ากฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นเรื่องที่ดีได้พอสมควร ดังนั้น จึงอยู่ที่ประชาชนรวมถึงองค์กรต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านเยาวชน ทางด้านสังคม ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์ วิจารณ์ ติเตียนการนำเสนอความรุนแรงทางรายการข่าวโทรทัศน์ เพราะถือได้ว่า การวิพากษ์วิจารณ์ และติเตียน หรือกล่าวชม จากผู้รับสารในสังคม ย่อมเป็นแรงผลักดันที่จุมมีส่วนอย่างมากในการที่จะให้ความรุนแรงที่นำเสนอในรายการข่าวโทรทัศน์ลดลงน้อยลงไปได้ มิฉะนั้นแล้ว คนที่ทำข่าวออกไปก็หวังแต่จะเอาชนะกันในการแข่งขัน ซึ่งมักจะไม่น่าถึงผลเสียที่จะเกิดตามมาแก่ผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้ชมเป็นเด็ก หรือเยาวชนที่ยังขาดวิจารณญาณ เมื่อได้รับสารที่มีเนื้อหาความรุนแรง แสดงออกถึงความทารุณ โหดร้าย ย่อมจะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดได้

เราสามารถกล่าวได้อย่างมั่นใจว่า โทรทัศน์แต่ละช่องฟังเสียงประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มผู้ชม เป็นกลุ่มเป้าหมายของเรา ถ้าเพื่อเราทำไม ถูกใจแล้วเดี๋ยวก็ไม่ดูรายการข่าวของเรา ก็หันไปดูรายการข่าวของช่องอื่น ๆ ดังนั้น เราจึงต้องระวังเสียงจากประชาชนเป็นอย่างมาก

ถ้าเพื่อประชาชนมีจิตสำนึกในส่วนนี้กันมากขึ้น เมื่อเห็นความไม่เหมาะสมของการนำเสนอข่าวในบางสถานี ก็ทำการติ

เดือน วิพากษ์วิจารณ์ หากมีการตีเต็ยไปแล้วก็พบว่าทางสถานีโทรทัศน์ยังไม่เห็นความสำคัญ เราก็เลิกดูรายการโทรทัศน์ช่องนั้นได้ ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นก็คือ เมื่อ Rating คนดูลดต่ำลง หรือ ตกลงจากเดิม เอเจนซี่โฆษณาต่าง ๆ ที่ เขาจะเลือกซื้อเวลาโฆษณา เขาจะพิจารณาจาก Rating คนดู เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจเลือกซื้อเวลาโฆษณา หาก Rating คนดูลดลง โฆษณาก็จะไม่เข้าส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของสถานี เพราะเป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่า ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ อยู่ได้ ด้วยรายได้จากการโฆษณา"

(เกียรติชัย จิรรัตน์วัฒนา , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

5. การตอบสนองนโยบายสถานีโทรทัศน์

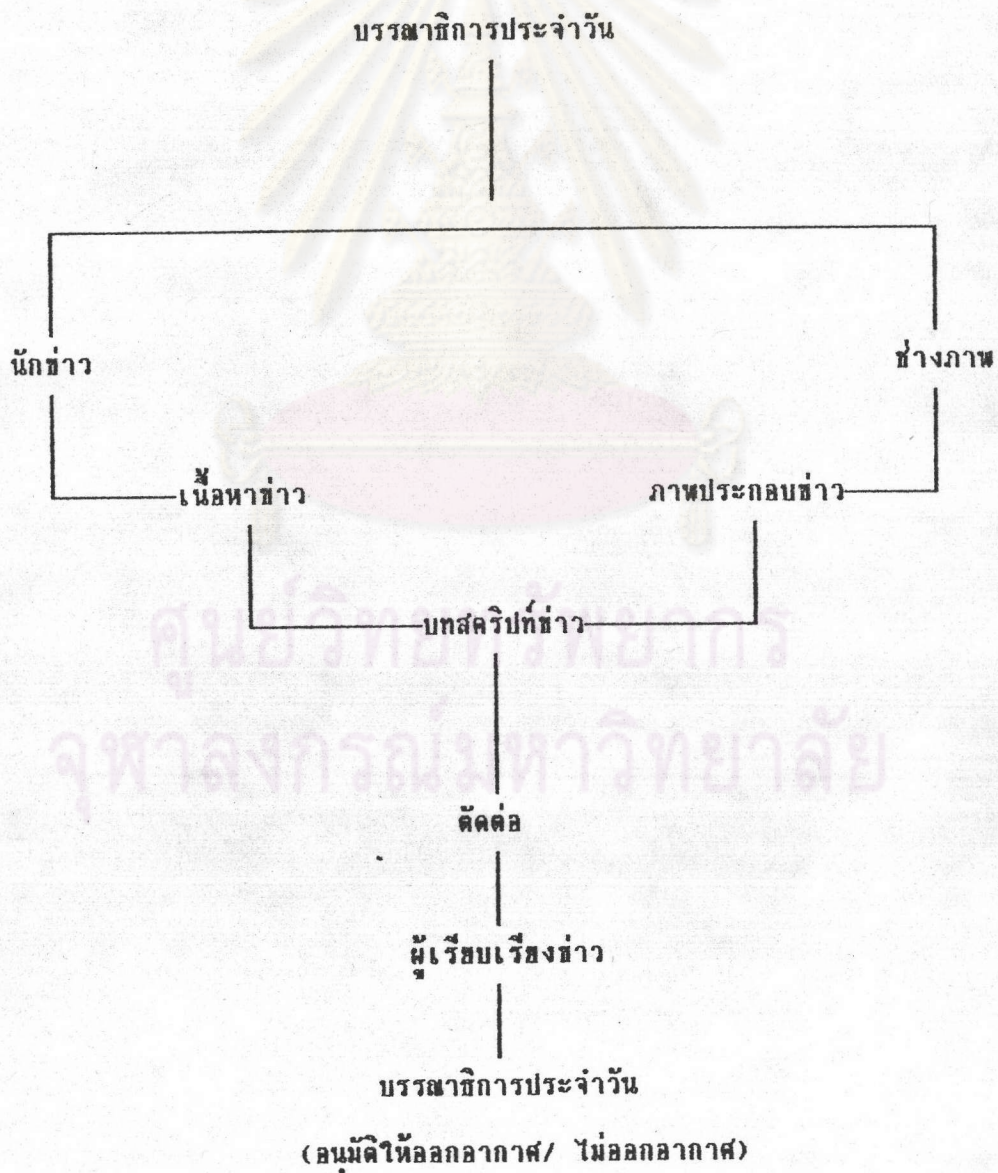
"นอกจากกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ จะมีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกแล้ว โทรทัศน์ช่อง 9 ซึ่งเป็นสื่อสารมวลชนของรัฐที่มี อสมท. เป็นผู้ควบคุมดูแล และดำเนินการ ดังนั้นนโยบายของฝ่ายข่าวเรา หรือ การทำงานของฝ่ายข่าวจึงต้องตอบสนองนโยบายของรัฐและ อสมท. เรื่องราวเนื้อหาข่าวที่เป็นความรุนแรง ก็มีกำหนดเป็นแนวทางมาให้เราว่า ไม่เสนอข่าวที่สร้างความตระหนก ตกใจ ในหมู่ประชาชน เป็นลักษณะข้อบังคับกว้าง ๆ ทำนองเดียวกัน ระเบียบ กบว."

(ศุภพร สำครบุดร , สัมภาษณ์ , อ้างแล้ว)

ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

1. การพิจารณาโดยบรรณาธิการ

ปัจจัยประการหนึ่ง ในการคัดเลือกนำเสนอภาพ และเนื้อหาข่าวในรายการ
ข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ การตัดสินใจให้ออกหรือไม่ออกอากาศ ของบรรณาธิการข่าว โดย
พิจารณาจาก กระบวนการผลิตข่าวของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ดังนี้

เมื่อพิจารณา จากแผนภูมิข้างต้น จะเห็นได้ว่า บรรณาธิการข่าวประจำวัน เป็นบุคคลผู้มีบทบาทในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก่อนมีการออกอากาศรายการข่าว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บรรณาธิการเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้มีภาพ หรือ เนื้อความรุนแรงในข่าวได้ ออกอากาศ หรือ ระงับไม่ให้ออกอากาศ ซึ่งทัศนคติที่มีต่อความรุนแรงของแต่ละคน อาจมีความแตกต่างกัน ด้วยประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพ ภูมิหลัง สภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นผลต่อ การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ด้วย

"บรรณาธิการมีอำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้าย ถึงแม้จะเป็นระบบราชการก็จริง แต่พอข่าวมาถึงตัวแล้ว บรรณาธิการก็จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเอาหรือไม่เอา จะออกอากาศ หรือไม่ออกอากาศ เว้นแต่ว่าเป็นข่าวที่นโยบายไม่ให้ออก ซึ่งอาจจะเป็นผู้ใหญ่ในท่าเนียบ หรือทางเบื้องสูงไม่ใช่เป็นการซ้อร่องส่วนตัว หรือ ในเรื่องของความรุนแรงในข่าวก็เช่นกัน บก. เป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้าย แต่ละคน ก็อาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป"

(สมภพ จันทรพิภ , สัมภาษณ์ , 7 ธค. 33)

2. สภาวะการแข่งขันการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

เนื่องจากในปัจจุบันรายการข่าวภาคค่ำ เป็นที่สนใจของประชาชนผู้รับสาร มากขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า อัตราค่าโฆษณาในช่วงรายการข่าวเป็นอัตราที่ราคาสูงสุด ดังนั้น การผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จึงต้องพยายามนำเสนออย่างรวดเร็ว มีการเจาะประเด็นต่าง ๆ ที่ กำลังเป็นที่สนใจของประชาชน ในรูปแบบ Investigative News เป็นการเสนอข่าวที่ลึกใ้ลึ้งข่าวแบบ Passived News หรือ ข่าวแห้ง ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อเรียกความสนใจของประชาชนผู้รับสาร

"โทรทัศน์ในปัจจุบันเสนอข่าวรุนแรงมากขึ้น สามารถพิจารณานำเสนอข่าวอย่าง มีอิสระมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีกฎระเบียบเป็นตัวกำหนดแนวทางการนำเสนอแล้วก็ตาม ซึ่งผมเห็นว่าเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง

ต่าง ๆ มีการแข่งขันในการทำข่าว การนำเสนอข่าว คือถ้าเราได้มุกตลกที่ดีกว่า เข้าถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ได้มากกว่าก็จะสามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมได้ดีกว่า อย่างเช่น ข่าวเหตุการณ์ ข่าว ๆ หนึ่ง บางคนอาจถ่ายภาพได้ บริเวณที่เกิดเหตุ บางคนอาจถ่ายภาพเห็นหวิดเลือดและนำเสนอออกทางรายการข่าว จะเห็นว่า รายการหลังข้อมที่จะสามารถสร้างความสนใจแก่คนดูได้มากกว่า เพราะถือว่าสามารถเข้าถึงเหตุการณ์ข่าวสารนั้นได้มากกว่า นอกจากนี้ การให้รางวัลได้แก่ การที่มีการแจกรางวัลเมฆลาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว ก็มีผลให้นักข่าว ช่างภาพ ทุกคนตื่นตัวกับการทำข่าวให้เจาะลึก เสาะแสวงหาแง่มุม นำเสนอภาพที่สะใจกว่าคนอื่น สร้างบรรยากาศแข่งขันให้เป็นไปอย่างจริงจังมากขึ้นและอีกอย่างคือ จะเป็นธรรมชาติของครทำหรือเปล่า ไม่รู้ที่เกิดความรู้สึกว่า ความเสียหายของผู้อื่นเป็นความสะใจ"

(พิเชฐ ปัญุบุตร , สัมภาษณ์)

3. กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ

การนำเสนอภาพ และเนื้อหาข่าวโทรทัศน์ กฎระเบียบที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ที่เด่นชัด ได้แก่ ระเบียบ กบว. ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทางด้านรายการข่าวนั้น เนื่องจากไม่มีการกำหนดว่า ให้มีการเสนอเนื้อหาข่าวในลักษณะใด ดังนั้น ในส่วนของเนื้อหา และภาพข่าว จึงเป็นไปตามข้อกำหนดของ กบว. ที่มีระเบียบใด ดังนั้นในส่วนของเนื้อหา และภาพข่าว จึงเป็นไปตามข้อกำหนดของ กบว. ที่มีระเบียบว่าด้วยการส่งภาพยนตร์ข่าวออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ไม่ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือ ไม่กระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
- (2) ไม่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

- (3) ไม่เป็นการลบหลู่ เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนา ใด ๆ หรือเป็นการไม่เคารพต่อปุษย์บุคคล ปุษย์สถาน หรือ ปุษย์วัตถุ
- (4) ไม่เป็นการแสดงซึ่งอาจกระทบกระเทือนหรือหมิ่นต่อสถาบันกษัตริย์รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย
- (5) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
- (6) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจก่อให้เกิดการดูหมิ่น เหยียดหยาม ประเทศชาติ รัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยิวฮูอาร์มส์ หรือลามกอนาจาร
- (8) ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วัฒนธรรม ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (9) ไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรมป่าเถื่อน หรืออูจาด ต่อผู้ชม
- (10) ไม่เป็นการแสดงออกเรื่องเพื่อเจ้า หลอกหลวง ไร้สาระ ซึ่งอาจขัด จูงใจให้เด็ก และเยาวชนหลงเชื่ออย่างมง่าย
- (11) ไม่เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจ เป็นเหตุขัดจูงหรือส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น

แม้ว่าการทำงานของผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ รวมถึงบุคลากรทางด้านข่าวทั้งหลาย จะมีกรอบของกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ดังตัวอย่าง ระเบียบกฎหมายข้างต้น แต่จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวช่อง 9 พบว่า การที่ทางรายการมีการออกกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรข่าว นั้น เป็นสิ่งที่ดี และไม่ได้ทำให้ผู้สื่อข่าวเกิดความรู้สึกว่าการที่ระเบียบเหล่านั้นเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการทำงานแต่อย่างใด

"ระเบียบ กบว. ส่วนมากไม่ได้เออกระเปียบมาว่าให้เสนอข่าวในลักษณะไหน เพียงแต่กำหนดแนวทางปฏิบัติ ความควร/ไม่ควร ไม่ได้เป็นการกำหนดให้ต้อง

ทำ ละเมิดไม่ได้ ประกอบกับคณะกรรมการ กบว. ไม่ได้เข้ามาบีบบาทในการ censor ภาพข่าว เพราะงานข่าวเป็นงานเร่งด่วนต้องนำออกอากาศวันต่อวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข่าวแต่ละข่าวนั้น นักข่าว ช่างภาพ การตัดต่อ ล้วนต้องทำแข่งกับเวลาทั้งสิ้น ดังนั้นจึงถือได้ว่า กฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่ควบคุมสื่อสารมวลชน ไม่เป็นการจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการเสนอข่าวเท่าใดนัก เมื่อมีกฎหมายเราก็ต้องปฏิบัติตาม เพราะถ้าไม่มีกฎหมายเหล่านี้จะดูแลกันลำบาก"

(เดชนันต์ ชนาคันต์ , อ้างแล้ว)

4. Feed Back จากผู้ชม

พบว่า ความคิดเห็นของผู้ชมรายการข่าว มีผลต่อการพิจารณานำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในรายการข่าว แม้ว่า Feed back ในเรื่องความรุนแรงจะมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากทางฝ่ายข่าวช่อง 11 นำเสนอภาพข่าวที่ไม่ละเอียดใน เรื่องความรุนแรง แต่เท่าที่ผ่านมานั้นบรรณาธิการข่าวช่อง 11 กล่าวว่า มีความเห็นจากผู้ชมรายการข่าวว่า เรื่องความรุนแรง อันได้แก่ การฆ่าฟันกัน อุบัติเหตุ เป็นสิ่งที่ไม่ให้นำออกอากาศในรายการข่าว เพราะในชีวิตประจำวันของคนเราก็ได้พบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้อยู่แล้ว

"มีผู้ชมต่อว่า เรื่องความรุนแรงต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่น่าจะนำมาออกอากาศ เพราะได้พบเห็นในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว แต่เราก็ยังเอาออก เพราะกองบรรณาธิการเรามีความเห็นว่า ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ เช่น อุบัติเหตุรถโดยสารชนกัน ความเสียหายมันมากมายทั้งชีวิต และทรัพย์สิน เราเสนอเพื่อมวลชน เพราะว่าญาติพี่น้องที่ไปกับรถคันนั้น เวลาเท่านั้น เลขทะเบียนนั้น ๆ ออกจากที่นั่นที่นี้ เค้าได้ทราบข่าวคือ เหตุผลที่เราเสนอข่าวสารโดยละเอียดก็เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลส่วนหนึ่งให้ผู้ชมได้ทราบถึง ความเคลื่อนไหว คืบหน้าของเหตุการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ๆ มีพรรคพวกของเขา ญาติพี่น้องของเขาเข้าไปเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วยหรือไม่ อย่างไร"

(พิเชฐ บัญญัติ , อ้างแล้ว)

บทวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์
ศึกษาจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9, 11

ในการวิเคราะห์ถึงปัจจัย ที่มีผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าว
โทรทัศน์ จากข้อมูลการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว ตลอดจนผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์
ช่อง 3, 5, 7, 9, 11, ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอความ
รุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กรสถานี
โทรทัศน์ และปัจจัยภายนอกองค์กรสถานีโทรทัศน์ ซึ่งมีรายละเอียดการแยกแยะประเด็น
การวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยภายในองค์กรสถานีโทรทัศน์ หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในสถานี
โทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร แนวนโยบาย การจัดการภายในสถานีโทรทัศน์ ที่เข้ามามี
ผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

2. ปัจจัยภายนอกองค์กรสถานีโทรทัศน์ หมายถึง สภาวะแวดล้อมต่างๆที่เข้า
มา มีผลเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ ก่อให้เกิดผลประการใดประการ
หนึ่งต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

ปัจจัยภายในองค์กรสถานีโทรทัศน์
ที่มีผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

จากการศึกษาบทสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี
ช่อง 3, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5, สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, สถานี
โทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. และ ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการ
นำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ พบว่า ในประเด็นของ ปัจจัยภายในองค์กรสถานี
โทรทัศน์ที่มีผลต่อการคัดเลือกนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ ได้แก่ ปัจจัยดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวของบุคคลากรข่าว

จากผลการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวทั้ง 5 สถานี เกี่ยวกับ การคัดเลือกภาพ ประกอบข่าว และ เนื้อหาข่าวสาร เพื่อนำเสนอในรายการข่าวของฝ่ายข่าวนั้น พบว่า โดยทั่วไปแล้ว การตัดสินใจให้ออกอากาศ จะเป็นการดำเนินการโดยบรรณาธิการข่าว ดังนั้น แม้ว่า ในการปฏิบัติงานของบรรณาธิการข่าวในการคัดเลือกข่าวสารจะต้องเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดเป็นนโยบายการนำเสนอข่าวไว้ แต่ส่วนหนึ่งก็ต้องประกอบไปกับการตัดสินใจของบรรณาธิการ ที่มีความแตกต่างกันในด้าน ประสบการณ์ ความรู้ ภูมิหลัง ซึ่งส่งผลให้เกิดทัศนคติต่อความรุนแรงที่แตกต่างกัน และมีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกเสนอข่าวที่มีความรุนแรง ดังที่ ทบ. ความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล (Individual Difference Theory) ของ Durflur กล่าวไว้ว่า บุคคลแตกต่างกัน เนื่องจากการเรียนรู้ การเติบโตในสภาพการณ์ที่ต่างกัน สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และ ความเชื่อที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ จากแนวคิดเรื่อง การเลือกรับรู้และตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation , พีระ จิระโสภณ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : 638) ยังชี้ให้เห็นว่า ตามหลักจิตวิทยาแล้ว คนแต่ละคนอาจรับรู้ในสิ่งเดียวกันแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ทัศนคติ แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึง ประสบการณ์ที่ผ่านมา ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นผลให้ นักข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการข่าว ซึ่งเป็นผู้มีส่วนในการตัดสินใจคัดเลือกภาพ ให้ความสนใจประเด็นต่างๆ ในข่าวแตกต่างกัน จากแนวความคิดทั้ง 2 ประการข้างต้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า การพิจารณาตัดสินใจ คัดเลือกภาพ และ เนื้อหาข่าว ของนักข่าว ช่างภาพ และ บรรณาธิการ สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรง ซึ่งไม่ได้มีเกณฑ์ที่แน่นอนในการคัดเลือก จะเป็นการคัดเลือกโดยใช้ วิจารณญาณสามัญสำนึก และ ประสบการณ์ทางวิชาชีพของ นักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ และ บรรณาธิการ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า บรรณาธิการ และ นักข่าว สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ มีความคิดเห็นต่อการเสนอภาพความรุนแรงในรายการข่าวว่า เป็นสิ่งที่ก่อประโยชน์ต่อผู้ชม ในประเด็นของ การนำมาเป็นอุทธาหารณ์ ข้อเตือนใจให้มีความ

ระมัดระวังในเรื่องความประมาท การระวังภัยจากอากาศยาน โจรผู้ร้ายที่แฝงมาในรูปแบบต่างๆ

เมื่อได้พิจารณาถึง การตัดสินใจคัดเลือกภาพ และ เนื้อหา ของฝ่ายข่าวแต่ละสถานีแล้ว พบว่า ลักษณะการบริหารงานของ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5, 7, 9, 11 จะมีบรรณาธิการข่าว เป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกข่าว และ นำออกอากาศ มีเพียงสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เท่านั้น ที่นอกจากบรรณาธิการจะเป็นผู้คัดเลือกข่าวว่าเหมาะสมในการนำออกอากาศหรือไม่แล้ว ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการข่าวร่วมพิจารณาในการกลั่นกรองข่าว และ เลือกสรรความสำคัญ ความน่าสนใจของข่าวในการนำออกอากาศ อีกด้วย ดังนี้

สถานีโทรทัศน์ช่อง 3

การบริหารงานของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 นอกจากจะมีการจัดการด้านบุคคลากรฝ่ายข่าว ที่ประกอบด้วย บรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ ฯลฯ แล้ว ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อเป็นที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานด้านข่าว ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่อฝ่ายข่าวช่อง 3 ในส่วนของการคัดเลือกข่าว การตัดสินใจให้ออกอากาศ ดังคำให้สัมภาษณ์ของ บรรณาธิการข่าวนายสนธิญาณ หนูแก้ว

"หลักการประการสำคัญของเราคือ ข่าวทุกชิ้นจะต้องผ่านการกลั่นกรองของเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร ก่อนจะนำออกสู่สายตาประชาชน โดยเราจะมีที่ปรึกษา คือ คณะกรรมการร่วมพิจารณาข่าว(กรจ.) ซึ่งมีอดีตรองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ นายคณิส ศรีรักษา เป็นประธานในการพิจารณา คณะกรรมการนี้ จะเป็นผู้คอยควบคุมให้คำปรึกษาในการเสนอข่าว เสมือนว่า เป็นผู้คอยควบคุมอยู่ข้างๆ ว่า ข่าวนี้ระวัง กบว. ข้อความ หรือ ภาพข่าวส่วนนี้จะกระทบกับใคร อะไร"

"กองบรรณาธิการเป็นผู้เชื่อมประสานในส่วนของสคิปท์ข่าว และ ภาพข่าว ก่อนที่จะนำเสนอให้คุณ ประชา มาลินนท์ หัวหน้าฝ่ายข่าวได้ตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อเป็นภาพข่าว และ เสียงในเทปยูเมติก แล้วนำเสนอให้ กรจ.ได้ตรวจพิจารณาข่าวทุกข่าวอีกครั้ง เมื่อเห็นว่าเหมาะสมแล้วจึงนำออกอากาศใน

รายการข่าวประจำวัน"

(สมชาย แสงการ, อ้างแล้ว)

"การเสนอภาพข่าวอาชญากรรมที่ดูว่าเป็นความรุนแรง แต่ทางกอง บก. เรา เห็นว่ามีความจำเป็นเหมือนกันที่ต้องนำเสนอให้เห็นกัน เพื่อเป็นสิ่งที่เตือนใจ แก่คนดูที่อาจมีความใกล้ชิดกับการเสี่ยงภัยต่างๆ ให้ระมัดระวัง เป็น ลักษณะอุทธรณ์ให้ทุกคนได้ตระหนักมากกว่า การตอบสนองความต้องการดู ภาพที่น่ากลัว"

(สนมพร จิมเฉลิม, อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

การคัดเลือกภาพประกอบข่าว และเนื้อหาข่าว เพื่อนำเสนอในรายการข่าว สถานีโทรทัศน์ ททบ. 5 นั้น การตัดสินใจให้ออกอากาศจะเป็นการดำเนินการโดย บรรณาธิการข่าวประจำวัน ดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

"เมื่อทำการเรียบเรียงเนื้อหาข่าวแล้ว ก็เป็นการพิจารณาในส่วนของภาพ ประกอบข่าว โดยเราจะนำคำบรรยายข่าว ก็คือเนื้อหาข่าวที่ผ่านการพิจารณา ตรวจสอบโดยบรรณาธิการข่าวนั้น มายังห้องตัดต่อ เพื่อให้การตัดต่อภาพ สัมพันธ์กับเนื้อหาข่าวที่เรียบเรียงไว้ โดยที่นักข่าวที่เป็นผู้รับผิดชอบข่าวนั้น ต้องเป็นผู้ร่วมในการตัดต่อด้วย อีกทั้งบรรณาธิการก็จะร่วมสังเกตเพื่อคัดเลือก ภาพประกอบข่าว ในกรณีที่เป็นข่าวที่มีเนื้อหาความรุนแรงซึ่งโดยมากคือ ข่าว อาชญากรรม และ ข่าวที่ Sensitive ต่อความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นเราก็ ต้องพิจารณากันเป็นพิเศษ โดยอำนาจการตัดสินใจคัดเลือกจะเป็นของ บรรณาธิการ"

(กัลยา พานิชดี, อ้างแล้ว)

"การเสนอข่าวอาชญากรรมของ ช่อง 5 เราจะพิจารณากันในส่วนของผู้รับ รับผิดชอบข่าวแต่ละส่วน นักข่าว ช่างภาพ ตัดต่อ รวมทั้ง บรรณาธิการ แต่เราต้องยอมรับว่า จุดการเสนอข่าวอาชญากรรม คือ การเสนอภาพ ให้เห็นว่า มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น สภาพเหตุการณ์เป็นอย่างไร หากข่าวนั้นเป็น ข่าวที่มีภาพน่ากลัวจากอุบัติเหตุก็จะเป็นการตักเตือนว่า หากไม่ระมัดระวังก็จะ

พบกับเหตุการณ์แบบนี้ เป็นลักษณะข้อเตือนใจ หรือ ข้าราชการสั่งหารเจ้าพ่อ ก็เป็นอุกธาหรณ์ว่า พวกเจ้าพ่อ มาเฟียต่างๆ ก็ต้องพบจุดจบแบบนี้"

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

"โดยปกติ บก.ข่าวทุกสายมาทำงานอยู่แล้ว เราต้องช่วยกันตรวจสอบ ในกรณีของข่าวที่มีภาพรุนแรง ซึ่งโดยมากคือ ข่าวอาชญากรรม ถ้าผ่านการตรวจสอบจาก บก.ข่าวอาชญากรรม เราก็ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบอะไรมากมาย ให้บก.สายเป็นผู้ตรวจสอบงานที่เค้ารับผิดชอบ"

(ปกาศิต คำพิมพ์ , อ่างแล้ว)

"บ่อครั้งที่ตัดต่อข่าวเสิร์ฟจีน มีพร้อมภาพ และ ข่าวที่เตรียมออกอากาศ นำมาให้เราตรวจสอบ แล้ว บก.ต้องให้แก้ไขใหม่ เพราะในส่วนของนักข่าว เขาต้องรู้ว่า ภาพอะไรควรออก ไม่ควรออก แต่พวกตัดต่อส่วนมากความรู้ไม่มาก ปวช. ปวส. แต่มีประสบการณ์ ดังนั้นเราจึงต้องมีการตรวจสอบก่อนออกอากาศ ซึ่ง บก.จะเป็นผู้ตัดสินใจขั้นเด็ดขาด"

(พิสิทธิ์ กิรติกาลกุล , อ่างแล้ว)

"บางครั้งนักข่าวก็มีความรู้สึก ว่าข่าวนี้ น่าจะเอาภาพที่มันรุนแรงเสนอออกทางโทรทัศน์ เพราะมันจะสะท้อนให้เห็นว่า สังคมเรากำลังเป็นอย่างไร และข่าวอาชญากรรม นั้น ก็เป็นอุกธาหรณ์แก่ผู้ดูได้ว่า ควรจะมีความระมัดระวังใน ความประมาท โดยเฉพาะในเรื่อง อุบัติเหตุ"

(บุตรปิยะ สรรค์วินชกุล , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

"การตัดสินใจคัดเลือกข่าว เป็นความรับผิดชอบของ บก. แต่อย่างไรก็ตามเรา อาจจะปรึกษากันเป็นลำดับๆ ถ้าหากเป็นเรื่องที่อาจจะกระทบกระเทือนต่อ ความมั่นคง หรือ เป็นภาพที่กระทบกระเทือนใจผู้รับสาร"

(ศุภธิชัย บุนนาค , อ่างแล้ว)

"จริงๆแล้ว การที่จะมองว่า ข่าวอาชญากรรมไม่ควรนำเสนอ นั้น ผมไม่เห็นด้วย เพราะมีหลายอย่างที่เป็นอุกธาหรณ์มีลักษณะภัยต่างๆที่เกิดขึ้น อุบัติเหตุ การ

ข้อเสียของสภาพรถ สภาพอะไรต่างๆที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ แต่ถ้าหากว่าเราจะเสนอให้ตำรวจจะมี ข้อเสนอแนะ เป็นข้อเตือนใจที่จะไม่ให้อุบัติเหตุเกิดขึ้น" (เกษรดิษฐ์ จีรารัตน์วัฒนา , อ้างแล้ว)

"การเสนอข่าวอาชญากรรม ที่ต้องเสนอภาพที่น่ากลัว เช่น ภาพอุบัติเหตุ ความประมาทต่างๆ จริงๆแล้ว เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของสังคม ปัญหาด้านการปกครอง รวมถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ที่ควรได้รับการแก้ไข สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียอันเนื่องมาจากความประมาท เป็นต้น" (อัชฌา สุวรรณปากแพรง , อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

"บรรณาธิการมีอำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้าย ถึงแม้จะเป็นระบบราชการก็จริง แต่พอข่าวมาถึงตัวแล้ว บรรณาธิการก็จะเป็นผู้ตัดสินใจว่า จะเอาหรือไม่เอา จะออกอากาศ หรือ ไม่ออกอากาศ เว้นแต่ว่าเป็นข่าวที่นโยบายสถานีไม่ให้ ออกอากาศ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากผู้ใหญ่ในทำเนียบ หรือ ทางเบื้องสูงสั่งมา ไม่ใช่เป็นการขอร้องส่วนตัว"

(พิเชฐ ปัญบุษกร , อ้างแล้ว)

"ข่าวรุนแรงก็คือ ข่าวอาชญากรรม ข่าวอาชญากรรมเราก็เอาออกอากาศ บ่อย แต่ในขณะที่เราเสนอออกไปนี้ ในตอนท้ายเราพยายามที่จะยกตัวอย่าง อุกาหารณ์ ข้อเตือนใจ เกี่ยวกับอุบัติเหตุ ข้อประมาทของผู้ขับขี่รถยนต์ กินเหล้าเมายา ดื่มคะนอง ความประมาท หรือ ความเปลอเรือ รถซึ่งต่างๆ ก็เป็นข้อเตือนใจ เราจะเลี่ยงผลในจุดนี้"

(ศุภพร สำครบุตร , อ้างแล้ว)

"ในส่วนที่ว่า ช่างภาพจะ Closed จับภาพอะไรต่างๆ นั้น ในที่สุดแล้วก็มาอยู่ที่ การพิจารณาของกอง บก.อีกทีหนึ่ง ซึ่งบก.จะเป็นผู้เรียบเรียง ตัดสินใจว่า ภาพ Shot ไหนที่ควรจะออก เพราะถ้าเป็นภาพบาดแผลที่ชัดเจน น่ากลัว แล้วไป Closed เราก็ไม่เอาออก"

(เดชอนันต์ ทยานันท์ , อ้างแล้ว)

2. นโยบายฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ

ในการกำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือกภาพ

รายการข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่า เนื้อหาข่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญ แต่ยิ่งไปกว่านั้น ภาพประกอบข่าว นับว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สามารถบรรยายเหตุการณ์ได้เนื่องจาก สื่อโทรทัศน์สามารถนำเสนอข่าวด้วยภาพได้มากกว่าสื่ออื่นๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแสดงเนื้อหาของเหตุการณ์ ดังที่ Roland Bathers กล่าวว่า "ภาพสามารถบอกเล่าเนื้อหาของภาพเหตุการณ์ต่างๆ ได้ดีกว่า ลึกซึ้งกว่าการเขียน เพราะสามารถสื่อความหมายให้ผู้ ผู้เห็น โดยไม่ต้องบรรยาย" (จาก The Determination of News Photograph by Stuart Mall)

ดังนั้น เมื่อเป็นที่ยอมรับว่า ภาพเป็นส่วนสำคัญของการนำเสนอข่าว สามารถช่วยสร้างความเข้าใจ ในเหตุการณ์ที่เป็นข่าวให้แก่คนดูได้มากขึ้น การพิจารณาคัดเลือกภาพเพื่อนำเสนอในรายการข่าว จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งการเสนอข่าวที่มีคุณค่าต่อผู้รับสาร

ในการเสนอข่าว ที่พบว่ามีกรนำภาพที่เป็นความรุนแรงมาเป็นภาพประกอบข่าว เนื่องจาก ลักษณะของข่าวนั้นๆ เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ อาชญากรรม ภัยพิบัติ การฆาตกรรม การประท้วง การสู้รบ การก่อการจลาจล ซึ่งเป็นข่าวที่มีความรุนแรงอยู่ในตัวอยู่แล้ว การจะตัดสินใจคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรงเหล่านี้ จำเป็นต้องกระทำอย่างระมัดระวัง เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อจิตใจผู้รับสาร เมื่อได้บริโภคสารที่มีเนื้อหาความรุนแรงดังกล่าว

จากการศึกษาแนวทางการพิจารณาคัดเลือกเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์ พบว่า การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอเนื้อหา และภาพที่มีความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆนั้น ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัว เกี่ยวกับระดับของความรุนแรงของภาพประกอบข่าว ที่สามารถนำออกอากาศได้ และไม่สามารถนำออกอากาศได้ แต่พบว่า ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ได้มีการกำหนดเป็นข้อตกลงภายในฝ่ายข่าวให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ถึงลักษณะภาพที่ไม่สมควรนำออกอากาศ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายฝ่ายข่าวในส่วนของการคัดเลือกข่าว ทั้งนี้ ข้อตกลงดังกล่าวจะเป็นส่วนที่นักข่าว ช่างภาพ เจ้าหน้าที่ติดต่อ รวมตลอดถึงบรรณาธิการ จะนำไป

ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าว ที่ใช้วิจารณ์ของบุคคลากรดังกล่าวเป็นหลักในการคัดเลือกอยู่แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้การเสนอภาพเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงปรากฏของฝ่ายข่าว เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งพบว่า การกำหนดแนวทางการคัดเลือกภาพประกอบข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี มีลักษณะใกล้เคียงกันในส่วนองระดับความรุนแรงของภาพแบบใดที่ไม่สมควรนำออกอากาศ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

สถานีโทรทัศน์ช่อง 3

การคัดเลือกภาพที่มีความรุนแรง ไม่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวได้ นักข่าว และช่างภาพ จะใช้ความรู้สึกส่วนตัว และ ประสบการณ์ของตนเป็นหลักในการตัดสินใจ ประกอบกันไปกับจรรยาบรรณของนักข่าว แต่ทางฝ่ายข่าวอาชญากรรมช่อง 3 ได้กำหนดแนวทางเพื่อเป็นเกณฑ์ช่วยในการตัดสินใจของนักข่าว อันได้แก่

- ภาพที่เห็นบาดแผลชัดเจนจะไม่นำออกอากาศ
- ภาพที่สร้างความน่ากลัวแก่คนดูไม่นำออกอากาศ
- ภาพโป๊ ภาพเปลือย ไม่นำออกอากาศ
- ภาพที่อาจก่อให้เกิดความตระหนกแก่คนดูไม่นำออกอากาศ

สถานีโทรทัศน์ช่อง 5

ในการเสนอข่าวหากต้องเสนอภาพข่าวที่เป็นภาพน่ากลัว หวาดเสียว เช่น ภาพคนตาย คนบาดเจ็บเห็นเลือด จะหลีกเลี่ยงโดยดาราถ่ายภาพระยะไกล (Long shot) ให้เพียงรู้ว่า มีการฆาตกรรม หรือ อุบัติเหตุ และมีคนเสียชีวิต บาดเจ็บ โดยไม่จำเป็นต้องถ่ายภาพระยะใกล้ให้เห็นโดยชัดเจน รวมถึงภาพการประท้วงก็ควรเสนอภาพระยะไกล (Long shot)

สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7

ในการคัดเลือกภาพประกอบข่าวของฝ่ายข่าวช่อง 7 นั้น ทางกองบรรณาธิการข่าวจะมีการประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการทำข่าว ผลิตข่าว ได้ทราบถึงแนว

ทางการคัดเลือกภาพข่าวที่จะนำเสนอว่า ภาพใดที่มีลักษณะน่ากลัว บ้าเกลียด อูจาด จะไม่นำออกอากาศ หรือถ้าออกอากาศ ก็ต้องมีการทำเทคนิคบังภาพไม่ให้เห็นชัดเจน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตัดต่อก็รับนโยบายไปปฏิบัติ

สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9

แม้ว่าการจะพิจารณาตัดสินใจ ในการคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวเพื่อนำออกอากาศ จะเป็นสิ่งที่ไม่มีการกำหนดไว้ตายตัว แต่เพื่อให้การปฏิบัติงานของฝ่ายข่าวช่อง 9 อสมท. เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สามารถประสานความคิด การตัดสินใจได้ ทางกองบรรณาธิการข่าวช่อง 9 ได้กำหนดแนวทางไว้เกี่ยวกับ การพิจารณาความเหมาะสมของภาพ ที่สมควร หรือ ไม่สมควรออกอากาศ โดยภาพที่หลีกเลี่ยงไม่นำออกอากาศทางรายการข่าวช่อง 9 หรือหากนำออกอากาศก็จะให้ภาพ Long shot ได้แก่

- ภาพที่เห็นการฆาตกรรมค่อนข้างชัดเจน
- แผนประทุษกรรมที่เห็นรายละเอียดมากเกินไป
- ภาพที่แสดงให้เห็นอย่างอูจาดตา
- ภาพคนตาย
- ภาพเกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชน

สถานีโทรทัศน์ ช่อง 11

การพิจารณาคัดเลือกภาพความรุนแรงเพื่อนำออกอากาศในรายการข่าว ทางกองบรรณาธิการข่าวช่อง 11 ได้ตกลงกันกำหนดเป็นแนวทางการคัดเลือกไว้ว่า ภาพต่อไปนี้ เป็นภาพที่จะหลีกเลี่ยงการนำเสนอตรง โดยการเสนอเป็นภาพระยะไกลแทน (Long shot) ได้แก่

- ภาพฆาตกรรมที่เห็นอย่างชัดเจน
- ภาพคนตาย อุบัติเหตุ
- ภาพคนบาดเจ็บมีบาดแผล
- ภาพการกระทำผิดของเยาวชน

3. นโยบายสถานนีโทรทัศน์

พบว่า การปฏิบัติงานของฝ่ายข่าวสถานนีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานี จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานที่ส่วนหนึ่งกำหนดโดยสถานนีโทรทัศน์ เป็นนโยบายสถานนีในส่วนที่มีการวางแนวทางการปฏิบัติให้ฝ่ายข่าวได้ปฏิบัติงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สนองวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายเดียวกันของสถานนีโทรทัศน์

ในส่วนของการนำเสนอความรุนแรง ในรายการข่าว พบว่า นโยบายสถานนีโทรทัศน์ ได้เข้ามามีส่วนในการกำหนดการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง ดังจำแนกให้เห็นเป็นแต่ละสถานีดังนี้

สถานนีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

พบว่า นโยบายสถานนีโทรทัศน์ มีส่วนกำหนดถึง การนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง ในรายการข่าวโทรทัศน์ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ นายสนธิญาณ หนูแก้ว

"การดำเนินการของสถานนีโทรทัศน์ เรามีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนระบุไว้ในแนวนโยบายสถานนีโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่อง การนำเสนอภาพรุนแรง คือ ภาพที่น่ากลัว มีบาดแผล ดูแล้วทำให้ตระหนกตกใจ หวาดเสียว ให้มีการพิจารณาอย่างละเอียดว่าสมควรออกอากาศหรือไม่"

สถานนีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

พบว่า จากการที่โครงสร้างการบริหารสถานนีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 เป็นการบริหารงานของกองทัพบก ดังนั้น การปฏิบัติงานทางด้านข่าว จึงต้องเป็นไปตามนโยบายของสถานนีโทรทัศน์ที่กำหนดโดยกองทัพบก ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงจะเห็นได้จาก นโยบายสถานนีโทรทัศน์ประการหนึ่ง ได้แก่

- การนำเสนอข่าวและรายการ ที่ไม่สร้างความตื่นตระหนกในชาติ และจากการสัมภาษณ์นายวิฑูรย์ สายสุจริต

"ในการนำเสนอข่าว เราต้องยึดตามนโยบายทหาร ซึ่งในส่วนของ การนำเสนอความรุนแรง ความขัดแย้ง เราต้องตระหนักว่า เนื้อหาข่าวที่เป็นความรุนแรงโดยเฉพาะในประเด็นความขัดแย้ง เมื่อออกอากาศไปแล้วอาจเกิด factors อื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ด้วยเหตุนี้เราจึงต้องมีการคัดเลือกโดยมีแนวทางจากนโยบายของทางสถานีโทรทัศน์"

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

พบว่า จากการที่การบริหารงานของโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นการดำเนินการโดยเอกชนในลักษณะของระบบธุรกิจ ดังนั้น รายการแต่ละรายการที่นำเสนอจึงต้องอยู่ภายใต้ระบบธุรกิจของสถานี ซึ่งรวมถึงรายการข่าวด้วย ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ นายพิสิทธิ์ กิรติกาลกุล เกี่ยวกับนโยบายสถานีที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง

"นโยบายส่วนหนึ่งของสถานีที่กำหนดขึ้น และมีความสำคัญต่อฝ่ายข่าว คือ การนำเสนอข่าวที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้ชมให้เห็นความสำคัญของรายการข่าวที่มีต่อชีวิตประจำวัน และสนใจดูข่าวมากขึ้น เมื่อ Rating ผู้ชมมากย่อมมีผลต่อโฆษณา ที่จะเข้าสถานีในช่วงเวลาข่าว"

ประกอบกับ คำให้สัมภาษณ์ของ นายสุทธิ จงเจียมจิตต์ บรรณาธิการข่าวอาชญากรรม ที่แสดงให้เห็นว่า นโยบายสถานีเกี่ยวข้องกับ การนำเสนอเนื้อหาความรุนแรงในรายการข่าว

"เราขอรับว่า ภาพมีส่วนในการดึงดูดความสนใจของคนดูมาก และจากการสังเกตพบว่า บริษัทโฆษณาที่ซื้อเวลาในช่วงข่าวจะขอร้องว่า ขอให้มีการเสนอข่าวอาชญากรรม ซึ่งตามนโยบายสถานี ลูกค้าย่อมมีผลต่อการดำเนินงานของสถานี"

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

พบว่า จากการที่สถานีโทรทัศน์ช่อง ดำเนินการ และ บริหารโดย อสมท. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น การดำเนินการด้านข่าวโดยหลักสำคัญแล้วจึงเป็นไปเพื่อประชาสัมพันธ์รัฐบาล แต่ในกรณีที่มีการนำเสนอข่าวความรุนแรงอันมีเนื้อหาที่สร้างความสลดใจ น่ากลัวให้แก่ผู้รับสาร ทาง อสมท. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ควบคุมดูแล และ ดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้มีนโยบายให้ฝ่ายข่าวช่อง 9 ได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในส่วนของ การระมัดระวังการนำเสนอภาพความรุนแรงทางรายการข่าว ดังคำให้สัมภาษณ์

" โทรทัศน์ช่อง 9 เราเป็นสื่อมวลชนของรัฐ ที่มี อสมท. เป็นผู้ควบคุมดูแล และ ดำเนินการ ดังนั้นนโยบายฝ่ายข่าวเรา หรือ การทำงานของฝ่ายข่าวจึงต้องตอบสนองนโยบายของรัฐ และ อสมท. เรื่องราวเนื้อหาข่าวที่เป็นความรุนแรง ก็มีกำหนดเป็นแนวทางมาให้เราว่า ไม่เสนอข่าวที่สร้างความตระหนกตกใจ ในหมู่ประชาชน เป็นลักษณะข้อบังคับกว้างๆ ทำนองเดียวกับ กบว." (ศุภวิชัย บุนนาค, อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์

จากการสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าว ช่อง 11 พบว่า มีแนวนโยบายประการหนึ่งของสถานีโทรทัศน์ฯ ให้ฝ่ายข่าวช่อง 11 ได้ใช้เป็นแนวทางการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับ ความรุนแรง ได้แก่ การนำเสนอข่าวที่ไม่ทำให้เกิดความตื่นตระหนก เสียขวัญ แยกแยก ในหมู่ประชาชน และ กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ เช่น การเสนอภาพข่าวสงคราม การสู้รบ ซึ่งต้องระมัดระวังในส่วนของภาพที่นำออกอากาศ

"เนื่องจากภาพอาวุธสงคราม การสู้รบ สัมรภูมิรบ เป็นภาพที่สร้างความตื่นตระหนกต่อประชาชน สามารถส่งผลกระทบต่อ จิตใจของผู้ชม รวมถึงความมั่นคงของชาติ ดังนั้น การเสนอภาพในลักษณะนี้ จึงต้องมีการระมัดระวังไม่นำเสนอแบบเน้นรายละเอียด"

(เดชอนันต์ ธนานันต์, อ้างแล้ว)

ปัจจัยภายนอกองค์กรสถานีโทรทัศน์

ที่มีผลต่อการนำเสนอความรุนแรงในข่าวโทรทัศน์

1. การแข่งขันนำเสนอข่าวระหว่างสถานีโทรทัศน์

จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าว นักข่าว ช่างภาพ และเจ้าหน้าที่ติดต่อของฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ทั้งห้าสถานี พบว่า ปัจจัยประการหนึ่งที่บุคคลากรข่าว สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ มีความเห็นว่ามีผลต่อการคัดเลือกภาพ และเนื้อหาข่าวความรุนแรง ก็คือ สภาวะการแข่งขันกันในการทำข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการแข่งขันนำเสนอข่าวระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เนื่องมาจากประเด็นดังต่อไปนี้

1. การขยายสถานีเครือข่ายให้สามารถรับชม ข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม ไปยังส่วนภูมิภาคของช่อง 7 สี ในปี 2528 การที่ กบว.อนุมัติให้ขยายเวลาการเสนอข่าว มาถึงช่วง 19.30 น. และมีโฆษณาได้ตั้งแต่เมื่อ 16 ธันวาคม 2528 เป็นต้นไป และการว่าจ้างให้ทีมงานของบริษัทแปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด มาร่วมผลิตรายการ ข่าว ร่วม กับ ฝ่ายข่าว 9 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2528 เป็นต้นไป จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการแข่งขันกันในการเสนอข่าวโทรทัศน์จนถึงขณะนี้ (ดวงทิพย์ วรพันธ์ 2531)

2. ความต้องการดึงดูดความสนใจของคนดู เป็นประการสำคัญที่ทำให้ นักข่าว ช่างภาพ และบรรณาธิการของทุกสถานี พยายามแข่งขันกันสรรคส์สร้างข่าวให้ เด่น จับใจ กว่าช่องอื่น ๆ เพราะในการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอของแต่ละช่อง ก็จะคำนึงถึง ตามในใจของคนดูเป็นหลัก

3. เทคโนโลยี การเสนอข่าวที่ก้าวหน้า นับตั้งแต่มีการสื่อสารผ่านดาวเทียม เป็นต้นมา จนกระทั่ง ปัจจุบันที่สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มีความพร้อมทางด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ ในการทำข่าว เทคนิคต่าง ในการนำเสนอข่าว

4. การที่กฎ ระเบียบ กบว. ให้สิทธิแก่รายการข่าวไม่ต้องผ่านการตรวจสอบ จาก กบว. ก่อหน้าออกอากาศ ทำให้ ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่องต่าง ๆ มีความรู้สึกเป็นอิสระในการเสนอข่าว สามารถนำเสนอเนื้อหา และภาพข่าวได้โดยมีกรอบเป็นกฎระเบียบ ที่ทาง กบว. กำหนด แต่ไม่ต้องผ่านการตรวจสอบก่อน และ พบว่า หากมีความผิดพลาดเกิด

ขึ้นในการเสนอข่าว ทาง กบว. จะเพียงตักเตือนเท่านั้น ไม่ได้ลงโทษรุนแรงแต่อย่างใด

5. การที่มี "รางวัล" มอบให้แก่ นักข่าวดีเด่น ช่างภาพดีเด่น รวมถึง รางวัล เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว ซึ่งได้แก่ รางวัลโทรทัศน์ทองคำ และ รางวัลเมขลา ซึ่งพบว่า ข่าวที่ได้รับรางวัล มักเป็นข่าวอาชญากรรม ที่มีการนำเสนอภาพข่าวความรุนแรงของเหตุการณ์ สกตัวอย่าง เช่น รางวัลโทรทัศน์ทองคำครั้งที่ 1 ปีพ.ศ. 2530 ในส่วนของสารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ดีเด่น 2 รางวัล ได้แก่

1. ข่าวเหตุการณ์เผาโรงงานแทนทาลัม ที่ จ. ภูเก็ต ของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่อง 9
2. ข่าวเหตุการณ์จี้ตัวประกันศาลอาญา ของฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์สีทอง ททบ 5

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ บรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ดังนี้
สถานีโทรทัศน์สีทอง 3

"ข่าวครุปรี่ซ่า ภาพศพครุปรี่ซ่าเราต้องนำเสนอ เพราะเราเห็นว่าประชาชนสนใจ และอยากรู้ความคืบหน้าของกรณีนี้มาก มันไม่เสนอไม่ได้ เพราะมีการแข่งขันข่าวแต่ละช่องกันอยู่แล้ว นับตั้งแต่สมัยปฏิวัติข่าว อ.สมเกียรติ ของช่อง 9 นั้น สถานีโทรทัศน์ทุกช่องก็มีการแข่งขันกันนำเสนอข่าวกันทั้งสิ้น ซึ่งต่อไปการแข่งขันก็จะต้องเข้มข้นแน่นอน"

(สมชาย แสงการ , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์สีทองททบ 5

"ภาพที่เราหลีกเลี่ยงไม่นำออกอากาศคือ ภาพนรกแล้ว เช่น คนถูกแทงมีปีกออก หรือที่คอมมีดปักคาอยู่ หรือ คนตายในลักษณะอุจาด ไม่ใส่เสื้อผ้า ซึ่งไม่สมควรจะออกถ้าจะออกอากาศต้องถ่ายไกล ๆ ซึ่งจริง ๆ แล้วเมื่อก่อนจะไม่สามารถนำออกอากาศได้เลย แต่ปัจจุบันเมื่อช่องอื่นออกแล้วเค้าไม่เป็นไร เราก็เริ่มจะออกบ้าง เพราะว่าบางครั้งมีการแข่งขันกัน ภาพในลักษณะนี้เราก็ต้องยอมรับว่าน่าสนใจ ทำให้ข่าวดูดีมีสีสัน"

(กัลยา พานิชดี , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

"ภาพประกอบข่าวที่ดีที่สุด ก็คือ ภาพที่สามารถอธิบายเหตุการณ์ได้ทั้งหมด หรืออธิบายสภาพเหตุการณ์ได้มากที่สุด ดังนั้น ในเมื่อฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ทุกช่องต่างก็ต้องการให้ภาพข่าวสามารถรายงานเหตุการณ์ได้ดีกว่าข่าวเดียวกันที่นำเสนอในสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ จึงต้องมีการพิถีพิถันในการทำข่าว เราต้องได้ภาพที่ดีที่สุด เด็ดที่สุด ซึ่งเมื่อนำออกอากาศก็จะมีทางเลือกสรรตรวจสอบก่อน"

(ปกาศิต คำพิมพ์ , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

"การแข่งขันกันระหว่างสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ในการในการทำ ผลิต และนำออกอากาศ เป็นผลดีในลักษณะที่ว่า ต่างคนต่างพยายามปรับปรุงพัฒนารายการข่าวของช่องตนเพื่อถึงจุดความสนใจของประชาชน การเสนอภาพ และประเด็นเนื้อหาที่โดดเด่น เฉียบกว่า เร็วกว่าช่องอื่น ซึ่งในจุดนั้นอาจทำให้มีการเสนอภาพที่แสดงออกในเรื่องความรุนแรง เพราะต้องการแข่งขันในเรื่องภาพ ประเด็นข่าว และความเร่งด่วนที่ทำให้ไม่ได้ตรวจสอบก่อนออกอากาศข่าวของช่อง 9 เราโดยมากเป็นข่าวการบริการต่อสาธารณชน ข่าวไม่น่าจะเป็นเรื่องของกำไร แต่การตอบแทนทางธุรกิจก็น่าจะมีบ้าง ซึ่งอันนี้การโฆษณา ดู Rating การโฆษณาก็ทำให้เกิดการแข่งขันของช่องต่าง ๆ"

(อัชฌา สุวรรณปากแพรง , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11

"โทรทัศน์ในปัจจุบันเสนอข่าวรุนแรงมากขึ้น สามารถพิจารณานำเสนอข่าวอย่างมีอิสระมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีกฎระเบียบเป็นตัวกำหนดแนวทางการนำเสนอแล้วก็ตาม ซึ่งผมเห็นว่าเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ มีการแข่งขันในการทำข่าว การนำเสนอข่าว คือ ถ้าเราได้มุมมองที่ดีกว่า เข้าถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ได้มากกว่าก็จะสามารถเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมได้ดีกว่าข่าว ๆ หนึ่ง บางคนอาจถ่ายภาพได้บริเวณที่เกิดเหตุบางคนอาจถ่ายภาพเห็นหยดเลือดและนำเสนอออกทางรายการข่าว จะเห็นว่า รายการหลังข้อมที่จะสามารถสร้างความในใจแก่คนดูได้มากกว่า เพราะถือว่าสามารถเข้าถึงเหตุการณ์ข่าวสารนั้นได้มากกว่า" (พิเชฐ ปัญบุษกร , อ่างแล้ว)

3. กฎหมายระเบียบต่างๆทางสื่อสารมวลชน

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว นักข่าว และ ช่างภาพ สถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถานี พบว่า ในการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกภาพ และ เนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงนั้น เป็นการตัดสินใจของบรรณาธิการโดยใช้วิจารณญาณ ประกอบไปกับกรอบทางด้านกฎหมาย และ จรรยาบรรณ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การตัดสินใจคัดเลือกภาพรุนแรงของบรรณาธิการ จะควบคู่ไปกับการคำนึงถึงกฎระเบียบต่างๆ โดยเฉพาะ ระเบียบ กบว. และ จรรยาบรรณ เสมอเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก

จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเพิ่มเติม พบว่า การจัดเสนอรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์จะต้องได้รับการตรวจพิจารณาจากคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ของ กบว. ก่อนนำออกอากาศ เนื่องจาก สถานีโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ ซึ่งรัฐได้ตั้งคณะกรรมการบริหาร วิทยุกระจายเสียง และ วิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว. ดังกล่าว เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลพิจารณาตรวจสอบความเรียบร้อย และการดำเนินรายการประเภทต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี แต่สำหรับรายการข่าวโทรทัศน์เป็นรายการโทรทัศน์ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่งภาพยนตร์ข่าวให้คณะกรรมการ หรืออนุกรรมการตรวจพิจารณาก่อน แต่ทางสถานีโทรทัศน์จะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการเสนอข่าวต่างๆด้วยตนเอง และ เพื่อให้การส่งภาพยนตร์ข่าวออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และ เหมาะสม จึงได้มีการตรา กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่มีเนื้อหาเป็นการควบคุมการ นำเสนอความรุนแรงในรายการโทรทัศน์ได้แก่ กฎหมาย และ ระเบียบต่อไปนี้

1. ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียง และ วิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518
2. ระเบียบว่าด้วยการส่งภาพยนตร์ข่าวออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2521
3. หนังสือเวียน กบว. รวมถึงมติที่ประชุม กบว.
4. คำสั่งคณะกรรมการปกครองแผ่นดินฉบับที่ 17

1. ระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2518

ข้อ 33 สถานีทุกสถานีจะต้อง

- (1) ประกาศชื่อสถานี ที่ตั้งและแจ้งเวลาอย่างน้อยชั่วโมงละครั้งหรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงรายการ
- (2) จัดให้มีรายการประเภทข่าว และความรู้ในการส่งออกอากาศตามที่ กบว. กำหนด
- (3) เผยแพร่รายการสนับสนุนนโยบายของรัฐตามที่ กบว. กำหนด
- (4) ปฏิบัติตามกฎหมายสำหรับการบริหารโฆษณาซึ่งมีกฎหมายบังคับ
- (5) ไม่ออกอากาศในเรื่องที่ทำให้ประชาชนตื่นตระหนก เสียขวัญ เกิดการอลหม่าน เกิดความแตกแยก หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ หรือความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ
- (6) ไม่ออกอากาศข่าวหรือข้อความอันเป็นเท็จ หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง
- (7) ออกอากาศข่าวเตือนภัยที่ทางราชการส่งมาเป็นระยะ ๆ ตามควรแก่กรณี
- (8) ออกอากาศรายการที่มีเสียงพูดทุกรายการ ด้วยเสียงของเจ้าหน้าที่ผู้ประกาศ หรือผู้จัดรายการที่ได้รับใบรับรองการเป็นผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์แล้วเท่านั้น เว้นแต่รายการถ่ายทอดนอกสถานที่ รายการสัมภาษณ์บุคคล รายการของทางราชการ รายการบันเทิง และรายการบรรยายของวิทยากร

จากระเบียบนี้ จะเห็นว่าในข้อ 33(5) ระบุว่า สถานีทุกสถานีจะต้องไม่ออกอากาศในเรื่องที่ทำให้ประชาชนตื่นตระหนก เสียขวัญ เกิดการอลหม่าน เกิดความแตกแยก หรือกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ หรือความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมไปถึงการเสนอความรุนแรงทางการเมืองเช่นกัน ได้แก่ การเสนอข่าวการประท้วง การก่อการจลาจล ที่มีเนื้อหาและภาพที่อาจก่อให้เกิดการยุยงส่งเสริมให้เหตุการณ์มีความรุนแรงมากขึ้น

2. ระเบียบว่าด้วยการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. 2521

ข้อ 14 ภาพยนตร์ที่จะส่งออกอากาศทางสถานี ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ไม่ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีระหว่างคนในชาติ หรือไม่กระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ
- (2) ไม่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ
- (3) ไม่เป็นการหลบหลู่เหยียดหยาม หรือนำความเสื่อมเสียมาสู่ศาสนาใด ๆ หรือเป็นการไม่เคารพต่อปุษนียบุคคล ปุษนียสถาน หรือปุษนียวัตถุ
- (4) ไม่เป็นการแสดงซึ่งอาจกระทบกระเทือน หรือ หมิ่นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงประมุขของประเทศอื่น ๆ ด้วย
- (5) ไม่เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นการบ่อนทำลาย หรือกระทบกระเทือนความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ
- (6) ไม่เป็นการแสดงออกโดยจงใจอันก่อให้เกิดการดูหมิ่นเหยียดหยามประเทศ
- (7) ไม่เป็นการแสดงออกทางยิวฮุกามารมณ์ หรือลามกอนาจาร
- (8) ไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ซาดมุนุษยธรรม ป่าเถื่อนหรืออุจาดแก่ผู้ชม
- (9) ไม่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องเพื่อเจ้อ หลอกหลวงไร้สาระซึ่งอาจชักจูงให้เด็ก และเยาวชนหลงเชื่ออย่างมง่าย
- (10) ไม่เป็นการแสดงถึงพฤติกรรมของผู้ร้ายซึ่งผิดธรรมดา อันอาจเป็นเหตุชักจูงหรือส่งเสริมให้เกิดอาชญากรรมยิ่งขึ้น

ข้อ 15 การใช้ภาษาไทยในภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็นคำพูด หรือตัวหนังสือ จะต้องเป็นไปโดยความถูกต้องตาม หลักภาษาไทย และไม่เป็นภาษาวิบัติ

จากหลักเกณฑ์ตามข้อ 14 และ 15 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดข้อบังคับที่ครอบคลุมการเสนอเนื้อหาความรุนแรงชัดเจนและกล่าวถึงความรุนแรงหลายลักษณะได้แก่ ข้อ 14(1), (4), (5), (6) เป็นลักษณะการกำหนดหรือควบคุมการเสนอความรุนแรงทางการเมือง กล่าวคือ ข้อ 14(1) ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

การแตกแยกความสามัคคี รวมถึงสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ข้อ 14(4) ไม่เป็น การแสดงออกซึ่งอาจกระทบกระเทือน หรือหมิ่นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อ 14(5) ไม่ เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งอาจบ่อนทำลายประเทศชาติและความมั่นคง และการ กล่าวถึงการควบคุม การเสนอเนื้อหาที่กระทบกระเทือนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ รัฐบาล ในข้อ 14(6) ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้ ผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องกันกับคำให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการ นักข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ที่มีความเห็นว่าการคัดเลือกภาพความรุนแรงเพื่อเสนอ ทางรายการข่าวนั้น จะเป็นการใช้วิจารณญาณ โดยคำนึงถึงการเสนอภาพที่กระทบ กระเทือนต่อความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดเพื่อควบคุมการเสนอภาพความรุนแรงนำ กล้วอย่างชัดเจนมากขึ้นตามข้อ 14(8) ที่ว่าไม่เป็นการแสดงออกถึงความทารุณโหดร้าย ขาดมนุษยธรรม ปาเถื่อน หรืออุจาดแก่ผู้ชม ซึ่งเมื่อนำมาปรับกับการเสนอรายการข่าว ก็ คือ การระมัดระวังการเสนอข่าวประเภทข่าวอาชญากรรม ได้แก่ ข่าวภัยพิบัติ ข่าวอุบัติเหตุ เหตุการณ์รุนแรง การฆาตกรรม เป็นต้น เนื่องจากภาพประกอบข่าวประเภทนี้เป็น ภาพที่มีความน่ากลัวนั่นเอง

กฎระเบียบ กบว. นอกจากตราเป็นระเบียบที่แน่นอนแล้ว ออกมาในรูปแบบของ บทเฉพาะกาลเพื่อควบคุมการเสนอข่าวโทรทัศน์ โดยออกมาเป็นหนังสือเวียน หรือมติที่ ประชุม ซึ่งบทเฉพาะกาลที่ออกมา เพื่อควบคุมการเสนอเนื้อหาในรายการข่าวโทรทัศน์ มีดังต่อไปนี้

หนังสือเวียน กบว. ที่ สร.1509/ว.7 ลงวันที่ 6 มกราคม 2519 สำระสำคัญ คือ ให้สถานีโทรทัศน์ทุกแห่งถือปฏิบัติในการตรวจสอบข่าวต่างประเทศก่อนนำออกอากาศโดย เครื่องครัดทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เป็นผลเสียหาย หรือไม่เป็นผลดีต่อประเทศไทย ก่อให้เกิดผล เสียหายต่อการปฏิบัติภารกิจวิชา

ด่วนมาก ที่ สร.1809/ว.20 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2520 สำระสำคัญคือ ให้ สถานีทุกสถานีควบคุมการแพร่ข่าวของสถานีอย่างเคร่งครัด เพราะมีสถานีโทรทัศน์บางแห่ง เผยแพร่ข่าวในลักษณะขาดความระมัดระวัง โดยเฉพาะที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคง

ปลอดภัยของประเทศชาติ เช่น ข้าราชการฟิลิปปินส์ให้เอกอัครราชทูตของตนเองแก่มุสลิมใน
เกาะมินดาเนา ภาพยนตร์ข่าวโทรทัศน์เกี่ยวกับลาวฉลองวันปลดแอก และข่าวฮานอยฉลอง
ชัยชนะความสำเร็จในการรวมเวียดนาม

ด่วนมาก ที่ สร.1609/ว.78 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2525 สำระสำคัญคือ ให้
สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานีงดเว้นการเผยแพร่ข่าว หรือรายการอื่นเกี่ยวกับการขัดแย้ง
ระหว่างพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

ที่ สร.1609/ว.78 ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2525 สำระสำคัญคือ ขอความ
ร่วมมือสถานีวิทยุโทรทัศน์ในการเสนอข่าวสารคดี และความบันเทิง อย่าให้เป็นการชี้แนะ
หรือยั่วยุให้เกิดอาชญากรรม ขอให้ร่วมมือเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการ และ กิจกรรม
เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมที่สามารถเข้าใจง่ายและปฏิบัติได้ไม่ยากให้ประชาชนทราบ
และในการเสนอข่าวหรือบทความเกี่ยวกับอาชญากรรมขอให้ตรงกับข้อเท็จจริง และพดุงไว้
ซึ่งศีลธรรมอันดีของประชาชนประกอบด้วย

ที่ นร.(กบว.)1505/ว.121 ลงวันที่ 28 มกราคม 2530 สำระสำคัญคือ ให้
สถานีวิทยุโทรทัศน์ระมัดระวัง และใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาการเสนอข่าววิพากษ์วิจารณ์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสถาบันนิติบัญญัติ นอกเหนือจากบทบัญญัติในการควบคุมการ
เสนอรายการทางโทรทัศน์ที่กำหนดโดยรัฐบาลโดยผ่านทาง กบว.แล้ว พบว่า มีกฎหมาย
ที่ออกมาบังคับใช้กับวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์โดยตรง มีด้วยกันอีกหลายฉบับ เช่น
พระราชบัญญัติวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม เป็นต้น แต่ที่
ออกมามีผลบังคับใช้เกี่ยวกับการเสนอข่าวและรายการโทรทัศน์ คือ คำสั่งของคณะปฏิรูปการ
ปกครองแผ่นดินฉบับที่ 17

คำสั่งนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินรายการของสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งราย
การข่าวด้วยดังที่ข้อ 3 ของคำสั่งกำหนดไว้ว่า รายการข่าว หมายถึง ข่าวในประเทศ
ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และการวิเคราะห์ข่าว ซึ่งอาจออกอากาศในรูปภาพยนตร์ ภาพ
การอ่านข่าว หรือการอ่านข่าวประกอบภาพยนตร์หรือภาพ และการเสนอรายการข่าวต้อง

อยู่ในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 2 ให้สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีออกรายการในลักษณะทั่วไป ดังต่อไปนี้
- (1) ส่งเสริมให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 - (2) เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของประชาชน
 - (3) คำพูด หรือข้อความที่ใช้ต้องสุภาพ เรียบร้อย และไม่ใช่วิบัติ
 - (4) ไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดความนิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ทั้งทางตรงและทางอ้อม
 - (5) ไม่ทำให้ประชาชนเสียหายเกิดการอลหม่าน หรือก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่ประชาชน
 - (6) ไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ หรือสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ
 - (7) ไม่เป็นการพาดพิงถึงบุคคล หรือสถาบันใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นไปในทางลามกอนาจาร
 - (8) ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วัฒนธรรมความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
 - (9) ไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้าย อันก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน
 - (10) ไม่เป็นการขี้ของ หรือเป็นตัวอย่างไม่ดีแก่เด็กหรือเยาวชน
 - (11) ไม่เป็นการเปิดเผยความลับของทางราชการ

จากคำสั่งนี้ ข้อความที่มีความชัดเจนว่ามีเจตนาที่ประสงค์ต้องการควบคุมการเสนอความรุนแรงทางโทรทัศน์ คือ ข้อ 2(9) ที่ว่ารายการที่เสนอจะต้องไม่เป็นการแสดงให้เห็นความทารุณโหดร้าย อันก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน ส่วนข้ออื่น ๆ แม้ไม่ได้กำหนดอย่างแจ่มชัด แต่มีผลควบคุมในทางอ้อม เช่น ข้อ 2(3) ที่ว่า คำพูดหรือข้อความที่ใช้ต้องสุภาพ เรียบร้อย และไม่ใช่วิบัติ ซึ่งในการเสนอความรุนแรงทางคำพูดอาจจะเป็นในลักษณะการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ อันเป็นการขัดต่อระเบียบข้อนี้ได้ เป็นต้น

2. ปฏิกริยาตอบกลับจากผู้ชม

จากการสัมภาษณ์ บุคลากรข้างต้น 5 สถาบัน พบว่า ผู้ชมเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกภาพความรุนแรงในรายการข่าว โดยที่ความคิดเห็นของผู้ชมส่วนมากจะแสดงความไม่เห็นด้วยกับการเสนอภาพความรุนแรง ซึ่งมักจะร่วมแสดงความคิดเห็นโดยการโทรศัพท์มาแจ้งกองบรรณาธิการฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ และยังพบว่า ผลจากการแสดงความเห็นของผู้ชม ทำให้ ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ได้ตระหนักในผลกระทบทางลบที่มีต่อผู้ชม

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ทั้ง 5 สถาบันต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึง ปฏิกริยาตอบกลับของผู้ชมที่มีต่อการนำเสนอความรุนแรงในรายการข่าวโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3

"Feed back ที่เราได้รับที่เราได้รับจากผู้ชม มีทั้งการติ - ชม ถ้าออกอากาศภาพน่าเกลียด หรือ น่าหวาดเสียวมาก คนก็จะโทรศัพท์มาต่อว่า ส่วนที่ได้รับคำชมมักจะเป็นข่าวเจาะ รวมถึงรายการพลิกแพลงอาชญากรรมก็ได้รับคำชมไม่มี feed back ในทางลบเลย แต่ทั้งนี้การนำเสนอข่าวรุนแรงถ้าเราเสนอในรายละเอียดมากเกินไป แม้ข้อมูลที่อ้างอิงจะเป็นเรื่องจริงแต่เราก็ไม่ควรเสนอ เพราะอาจจะสร้างความรู้สึทางลบแก่ผู้ชม"

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5

"ข่าวบางข่าวที่ออกอากาศไปบางครั้งก็มีผู้ชมโทรศัพท์มาว่า ข่าวนี้ต๊นนะ เจาะได้ลึก แต่บางข่าวก็มีการโทรศัพท์มาตำหนิว่า น่าหวาดเสียว อุจาด ซึ่งเราก็ต้องรับฟังเพื่อครั้งต่อไปเราจะได้ระมัดระวังมากขึ้น"

(กัลยา พานิชดี , อ่างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

"เราพบว่ามีคนบางกลุ่มให้ความสนใจต่อภาพที่มันสะใจ ดังเช่น กรณีพายุถล่มแท่นขุดเจาะน้ำมันในทะเล ที่ชุมพร เราได้ภาพนี้มาจากบริษัทซึ่งได้ถ่ายภาพเหตุการณ์แท่นเจาะน้ำมันถล่ม แล้วเราก็นำออกอากาศไป คนดูต้องการจะเห็นว่า พายุมีความรุนแรงขนาดใด ภาพที่เราได้ส่วนมากเป็นภาพก่อนที่แท่นเจาะน้ำมันจะถล่ม และ ภาพหลังจากการถล่มที่มองเห็นความเสียหาย ซึ่งปรากฏว่า

ภาพข่าวที่เราได้นำออกอากาศไปนั้น มีคนโทรศัพท์ขอให้ออกอากาศซ้ำ ซึ่งเราก็ได้ปฏิบัติตาม โดยแพร่ภาพออกไปเป็นครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4

(ปกาศิต คำพิมพ์ , อ้างแล้ว)

"ในส่วนของภาพศพที่เราได้นำออกอากาศในข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุปรากฏว่า มีคนดูโทรศัพท์มาบอกว่า เป็นภาพที่น่ากลัวดูแล้วสะเทือนใจ อย่างเช่นที่เราเคยออกอากาศ ภาพเจ้าหน้าที่กำลังดึงเด็กนักเรียนที่เสียชีวิตแล้วออกจากรถที่เกิดอุบัติเหตุชนกัน ซึ่งเราก็ไม่ได้ถ่ายภาพ Close Up ให้เห็นชัดเจน ซึ่งก็ไม่น่ากลัวอะไรเพราะเป็นภาพถ่ายระยะปานกลางถึงระยะไกล แต่คนดูว่า น่ากลัว สะเทือนใจ ซึ่งจริง ๆ แล้วภาพนี้ผ่านการตรวจสอบของกองบรรณาธิการแล้ว"

(สุทธิ จงเจียมจิตต์ , อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท.

"การที่จะให้มีการลดการนำเสนอภาพ และ เนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงทางรายการข่าวโทรทัศน์นั้นต้องเป็นความร่วมมือระหว่าง ผู้ชม ในฐานะประชาชน ผู้รับสาร บริโภคสารกับสื่อมวลชน ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตและส่งข่าวสาร ที่จะมาจับตาดู และ วิจารณ์ ตีชม การทำงานของสื่อมวลชนในด้านการนำเสนอภาพ และ เนื้อหาข่าวความรุนแรง ซึ่งก็พบว่า ปัจจุบัน ประชาชนผู้ดู เข้ามาวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นเมื่อเราเสนอรุนแรงออกไป"

(เดชอนันต์ ธนानันต์ , อ้างแล้ว)

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11

"มีผู้ชมต่อว่า ว่า เรื่องความรุนแรงต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่น่าจะนำมาออกอากาศ เพราะได้พบเห็นในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว แต่เราก็อิงเอาออก เพราะ กองบรรณาธิการเรามีความเห็น ว่า ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ เช่น อุบัติเหตุรถโดยสารชนกัน ความเสียหายมันมากมายทั้งชีวิต และทรัพย์สินเราเสนอเพื่อมวลชน เพราะว่าญาติพี่น้องที่ไปกับรถคันนั้น เวลาเท่านั้น เลขทะเบียนนั้น ๆ ออกจากที่นั่นที่นี้ เค้าได้ทราบข่าว คือ เหตุผลที่เราเสนอข่าวสารโดยละเอียดก็เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลส่วนหนึ่งที่ผู้ชมได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวคืบหน้าของเหตุการณ์ หรือเหตุการณ์นั้น ๆ มีพรรคพวกของเขาญาติพี่น้องของเขาเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยหรือไม่ อย่างไร" (ศุภพร สาครบุตร , อ้างแล้ว)